

วิทยานิพนธ์

ต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ
เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

**Cost and Return on Production of Safety Vegetable Growers
at Thawi Wathana District, Bangkok Metropolitan**

นายรณรงค์ จงมีไชย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2550

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์เกษตร

เศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร

สาขา

ภาควิชา

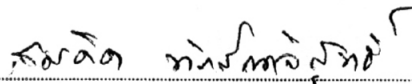
เรื่อง ต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ
เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

Cost and Return on Production of Safety Vegetable Growers
at Thawi Wathana District, Bangkok Metropolitan

นามผู้วิจัย นายรณรงค์ จงมีไชย

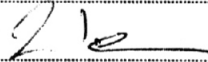
ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

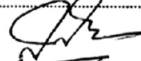
(รองศาสตราจารย์สมคิด ทักษิณวิสุทธิ์, M.A.B.)

กรรมการ

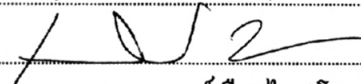
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นงนุช อังบุริกุล, M.B.A.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลา ศิริโชติ, M.S.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์เรืองไร โตกฤษณะ, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อางคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 28 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2550

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ
เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

Cost and Return on Production of Safety Vegetable Growers
at Thawi Wathana District, Bangkok Metropolitan

โดย

นายธรรรงค์ จงมีไชย

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)

พ.ศ. 2550

รณรงศ์ จงมีไชย 2550: ต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ
เขตทวิวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)
สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร ประธานกรรมการ
ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์สมคิด ทักษิณวิสุทธิ์, M.A.B. 99 หน้า

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาขั้นตอนการผลิต การตลาด และวิเคราะห์ต้นทุนและ
ผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษหลักแต่ละชนิด คือ ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม
ในรอบปีการผลิต 2546/2547 ของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวิวัฒนา และวิเคราะห์ต้นทุน
และผลตอบแทนจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้รวบรวม โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่สำรวจเกษตรกร
ผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวิวัฒนา จำนวน 15 ราย และผู้รวบรวมที่รับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษ
จำนวน 2 ราย

ผลการศึกษา พบว่า การปลูกผักกวางตุ้งมีต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อปีฟาร์มละ 78,182.83 บาท มีรายได้
เฉลี่ยฟาร์มละ 74,647.32 บาท ขาดทุนสุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ 3,535.51 บาท การปลูกผักคะน้า มีต้นทุนทั้งหมด
เฉลี่ย ต่อปีฟาร์มละ 23,220.35 บาท มีรายได้เฉลี่ยฟาร์มละ 28,509.33 บาท ได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ
5,288.98 บาท และการปลูกผักกาดหอม มีต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อปีฟาร์มละ 59,738.60 บาท มีรายได้เฉลี่ย
ฟาร์มละ 105,399.67 บาท จึงได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ 45,661.07 บาท ส่วนผู้รวบรวม มีต้นทุนทั้งหมด
จากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ยครั้งละ 1,315.00 บาท มีรายได้ทั้งหมดจากการขายผักปลอดภัยจาก
สารพิษเฉลี่ยครั้งละ 35,825.00 บาท จึงได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ยครั้งละ 8,522.50 บาท และมีส่วนเหลือการตลาด
ในการขายผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ยครั้งละ 9,837.50 บาท

ข้อเสนอแนะของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เกษตรกรควรวางแผนการผลิตผักกวางตุ้งในรอบปีการผลิตเสีย
ใหม่ เพื่อแก้ปัญหาการขาดทุน โดยปลูกผักกาดหอมแทนในเดือนที่ประสบกับการขาดทุน รวมทั้งเกษตรกรควร
มีการรวมกลุ่มเพื่อการวางแผนการผลิตและการตลาดร่วมกัน เพื่อที่จะได้มีอำนาจในการต่อรองราคา และ
การตลาดรองรับที่แน่นอน

รณรงศ์ จงมีไชย
ลายมือชื่อนิติ

สมคิด ทักษิณวิสุทธิ์
ลายมือชื่อประธานกรรมการ

๒๑ / ๕.๕. / ๒๕๕๐

Ronnarong Chongmeechai 2007: Cost and Return on Production of Safety Vegetable Growers at Thawi Wathana District, Bangkok Metropolitan. Master of Science (Agricultural Economics), Major Field: Agricultural Economics, Department of Agricultural and Resource Economics. Thesis Advisor: Associate Professor Somkit Tugsinavisuitti, M.A.B. 99 pages.

The objectives of the study were to investigate the production procedure, the marketing, analyse the cost and return of safety vegetable cantonese vegetable, chinese cabbage and lettuce in crop year 2003 – 2004 of growers in Thawi Wathana District and analyse the cost and return of each production of the collector. The primary data was used 15 samples of safety vegetable growers and 2 samples of collector safety vegetable.

The result of the study found that average total cost per year of cantonese vegetable plantation was 78,182.83 baht/farm, average income 74,647.32 baht/farm and average loss 3,535.51 baht/farm. Average total cost per year of chinese cabbage plantation was 23,220.35 baht/farm, average income 28,509.33 baht/farm and average benefit 5,288.98 baht/farm. Average total cost per year of lettuce plantation was 59,738.60 baht/farm, average income 105,399.67 baht/farm, and average benefit 45,661.07 baht/farm. The collector found that all of total income from safety vegetable was 1,315.00 baht/time with the average total income from safety vegetable 35,825.00 baht/time with the net average benefit 8,522.50 baht/time and the marketing margin from safety vegetable was 9,837.50 baht/time.

The suggestion of the study : Growers should plan the production cycle serve the loss income, for solving problem of the loss. The lettuce planting in the loss month and the farmer should cooperated in group for the production planning and marketing in order to increase the bargain and serve the market.

Ronnarong Chongmeechai

Student's signature

S - Tugsinavisuitti

Thesis Advisor's signature

29 / Dec / 2007

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษา เรียบเรียง และจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รศ.สมคิด ทักษิณาวินิจฉัย ประธานกรรมการที่ปรึกษาเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและ ข้อเสนอแนะในการศึกษาตั้งแต่ผู้เขียนเริ่มจัดทำโครงร่างวิทยานิพนธ์ แบบสอบถาม รวมถึงตรวจ แก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.นงนุช อังบุริกุล กรรมการที่ปรึกษาวิชาเอก ผศ.สุมาลา ศิริโชติ กรรมการที่ปรึกษาวิชาการ และ รศ.สุวรรณา ชูโชติ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมอันเป็นประโยชน์ ในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

และจากความสำเร็จของผู้เขียนในครั้งนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบุคคลที่มีผลต่อ ความสำเร็จได้แก่ คุณพ่อ คุณแม่ และทุกคนในครอบครัว จงมีไชย ที่คอยห่วงใย ให้กำลังใจและ สนับสนุน กำลังทรัพย์ในการศึกษา ขอขอบคุณพี่แป้ว พี่นก พี่สมศักดิ์ และพี่ๆ ทุกคนในเป็น สมาชิกกลุ่มเกษตรกรที่ช่วยเหลือด้านข้อมูลในการจัดทำ และคอยให้กำลังใจตลอดมา ขอขอบพระคุณพี่แอ้ว พี่อ้อย พี่หมู พี่ก๊อก พี่เต้ และพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ทุกคนในฝ่ายป้องกันการคิด ยาเสพติด ที่คอยห่วงใย เป็นกำลังใจให้ตลอดทุกเวลา ขอขอบคุณน้องอ้อม เพื่อนเอ และเพื่อนๆ ผู้จัดทำทุกคน ที่คอยห่วงใยและเป็นกำลังใจให้สมำเสมอ และท้ายที่สุด ขอขอบคุณพี่อ้อย และ เจ้าหน้าที่โครงการ MAE ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือด้านต่างๆ มาโดยตลอด จนทำให้ผู้จัดทำได้มีวันนี้

รณรงค์ จงมีไชย

ธันวาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตการศึกษา	5
นิยามศัพท์	6
วิธีการศึกษา	7
การเก็บรวบรวมข้อมูล	7
การวิเคราะห์ข้อมูล	7
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	9
การตรวจเอกสาร	9
แนวคิดทางทฤษฎี	15
การศึกษาสภาพทั่วไปของตลาด	18
บทที่ 3 สภาพทั่วไปของเกษตรกรที่ทำการศึกษา	23
สภาพทั่วไปของท้องที่ที่ทำการศึกษา	23
สภาพทั่วไปของเกษตรกรที่สำรวจ	25
สภาพทั่วไปของผู้รวบรวมที่สำรวจ	42
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ	44
ต้นทุนการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ	44
ปริมาณผลผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ	58
ราคาผลผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ	61
รายได้จากการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลตอบแทนจากการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ	67
ทัศนคติในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ	70
การตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษ	74
การวิเคราะห์ต้นทุนจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้รวบรวม	75
ปริมาณผลผลิต ราคา และรายได้จากการซื้อและขายผักปลอดภัยจากสารพิษ ของผู้รวบรวม	76
ผลตอบแทนจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้รวบรวม	77
ปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษ	78
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	80
สรุปผลการศึกษา	80
ข้อเสนอแนะ	82
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	83
ภาคผนวก	85
แบบสอบถามของเกษตรกร	86
แบบสอบถามของผู้รวบรวม	95
ประวัติการศึกษา และการทำงาน	99

สารบัญญัตินำ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อายุ ระดับการศึกษา รายได้นอกภาคการเกษตร ประสบการณ์ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจาก สารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547	27
2	การถือครองที่ดิน ขนาดของเนื้อที่ถือครอง และการใช้ที่ดินของเกษตรกร ผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนาเฉลี่ยต่อฟาร์ม ในรอบปีการผลิต 2546/2547	29
3	มูลค่าทรัพย์สินทางการเกษตรที่ใช้ในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของ เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนาเฉลี่ยต่อฟาร์ม ในรอบปีการ ผลิต 2546/2547	33
4	ค่าเสื่อมราคาและค่าซ่อมต่อปีของทรัพย์สินทางการเกษตรของเกษตรกร ผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนาเฉลี่ยต่อฟาร์มแยกตามชนิดของผักใน รอบปีการผลิต 2546/2547	34
5	สถานะดินเชื้อของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปี การผลิต 2546/2547	36
6	สภาพทั่วไปของผู้รวบรวมที่รับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษจากเกษตรกร ผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547	43
7	ต้นทุนการผลิตผักกวางตุ้งเฉลี่ยต่อฟาร์มของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจาก สารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547	47

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
8	ต้นทุนการผลิตฝักคะน้าเฉลี่ยต่อฟาร์มของเกษตรกรผู้ปลูกฝักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547	52
9	ต้นทุนการผลิตฝักกาดหอมเฉลี่ยต่อฟาร์มของเกษตรกรผู้ปลูกฝักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547	56
10	ปริมาณผลผลิตฝักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกฝักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนาเฉลี่ยต่อฟาร์ม ในรอบปีการผลิต 2546/2547	60
11	ราคาฝักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกฝักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนาเฉลี่ยต่อฟาร์ม ในรอบปีการผลิต 2546/2547	63
12	รายได้จากการปลูกฝักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกฝักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนาเฉลี่ยต่อฟาร์ม ในรอบปีการผลิต 2546/2547	66
13	ผลตอบแทนจากการผลิตฝักกวางตุ้ง ฝักคะน้า และฝักกาดหอมเฉลี่ยต่อฟาร์มของเกษตรกรผู้ปลูกฝักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547	69
14	แหล่งที่ใช้ในการกำหนดราคาฝักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกฝักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547	71
15	ปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดวันตัดฝักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกฝักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547	71
16	ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาตัดสินใจปลูกฝักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกฝักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547	73
18	การขายผักปลอดภัยจากสารพิษและการชำระเงินค่าผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547	75
19	ค่าใช้จ่ายในการขายผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ยต่อครั้งของผู้รวบรวมเฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสด	76
20	ปริมาณผลผลิต ราคา และรายได้จากการซื้อขายผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ยต่อครั้งของผู้รวบรวม	77
21	ผลตอบแทนจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ยต่อครั้งของผู้รวบรวม	78
22	ปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547	79

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

อาหารที่คนไทยบริโภคมาจากภาคเกษตรทั้งอาหารสด อาหารแห้ง และอาหารแปรรูป การเกิดการปนเปื้อนในอาหารระหว่างการผลิตหรือความไม่เหมาะสมของการผลิตสินค้าเกษตรอาจนำไปสู่การเสียโอกาสด้านความต้องการของตลาดทั้งตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ ระบบการผลิตภาคเกษตรในส่วนของระบบทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยการผลิต กรรมวิธีการผลิต การควบคุมดูแลผลผลิต การดำเนินงานด้านการตลาด การผลิตผลิตภัณฑ์ขั้นต้น การแปรรูปขั้นต้น การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้าย รูปแบบบรรจุภัณฑ์และการขนส่งไปสู่ผู้บริโภค (from farm to table) ระบบทั้งหมดนี้ต้องมีความปลอดภัยทุกระบบย่อย รวมถึงนโยบายภาครัฐได้ให้การสนับสนุนการสร้างโอกาสให้กับภาคเกษตรไทย เพื่อให้ผู้ผลิตสินค้าเกษตรสามารถปรับตัวในด้านต่างๆจนทำให้เกิดความปลอดภัยที่เป็นที่ยอมรับของตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ และพัฒนา ผู้การเป็นครัวอาหารของโลก พร้อมทั้งเกษตรกรผู้ผลิตต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดีและรายได้ที่มั่นคง (ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร, 2546: 1)

ผักเป็นสินค้าเกษตรอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญกับวิถีชีวิตการบริโภคของคนไทย ในชีวิตประจำวัน เพราะผักเป็นส่วนประกอบในการทำอาหารประเภท ผัด ต้ม นึ่ง ทอด อีกทั้งผักแต่ละชนิดยังให้คุณค่าทางโภชนาการอันเป็นประโยชน์ต่อร่างกายของผู้บริโภคและสรรพคุณในการรักษาโรคต่างๆ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2546)

แต่ละปีประเทศไทยมีการปลูกผักในพื้นที่รวมประมาณ 3.2 ล้านไร่ ผลผลิตประมาณ 5.2 ล้านตัน โดยผลผลิตใช้เพื่อการบริโภคภายในประเทศประมาณ 3.2-4.0 ล้านตัน และเพื่อการส่งออกตลาดต่างประเทศประมาณ 0.42-0.50 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 13,000 ล้านบาท (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2545: 1) ดังนั้น ผักจึงเป็นผลิตผลสำคัญชนิดหนึ่งของเกษตรกรไทยและเป็นสินค้าที่มีศักยภาพในการขยายตลาดได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะการส่งออกผักแช่เย็นและผักกระป๋อง ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2540-2545) พบว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกผักแช่เย็นและผักกระป๋องมากที่สุดในเอเชีย ตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ประชาคมยุโรป ญี่ปุ่น ฮองกง และสิงคโปร์ ถ้าหากประเทศไทยสามารถพัฒนาเทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพในการปลูก การแปรรูป เพื่อให้ผักไทยมีคุณภาพได้มาตรฐาน

ปราศจากสารพิษตกค้าง ประเทศไทยก็จะมีรายได้จากผักที่ส่งไปขายต่างประเทศเพิ่มขึ้น (บุญชู โรจนเสถียร, 2546: 289)

สาเหตุที่ปริมาณความต้องการการบริโภคผักของคนไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นนั้น ก็เนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ ได้แก่ (บุญชู โรจนเสถียร, 2546: 289)

(1) ความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศทำให้คนมีรายได้มากขึ้น คนจึงต้องการบริโภคผักที่มีคุณภาพดีมีคุณค่าทางโภชนาการต่อร่างกายเพิ่มขึ้น

(2) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีภายในประเทศ ตลอดจนสภาพภูมิศาสตร์และสภาพภูมิอากาศของประเทศ ทำให้เกษตรกรของประเทศมีความเชี่ยวชาญในการปลูกผัก สามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ พยายามลดต้นทุนการผลิตเพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขัน (บุญชู โรจนเสถียร, 2546: 289) และเร่งการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีปริมาณมากไปพร้อมกับการสร้างผลกำไรสูงสุด จึงมีการละเลยคุณภาพและคุณค่าของผักโดยหันมาผลิตผักที่ใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมีซึ่งใช้ฮอร์โมนเร่งการผลิตทดแทน

(3) การเพิ่มขึ้นของประชากรในประเทศ เนื่องจากการที่ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกผลผลิตทางภาคเกษตรซึ่งเป็นอาหารของประชากรโลกจึงมีจุดมุ่งหมายประการสำคัญคือการเร่งเพิ่มผลผลิตอาหารให้เพียงพอกับความต้องการบริโภคของประชากรโลก ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สาเหตุนี้ก็ย่อมมีส่วนทำให้ปริมาณความต้องการบริโภคผักเพิ่มขึ้น

(4) สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติรอบๆ ตัว ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจนกลายเป็นมลภาวะโรคร้ายไข้เจ็บต่างๆ โรคระบาดต่างๆ ที่ทำอันตรายต่อคนไทย คนไทยจึงรู้จักรักษาชีวิต และเปลี่ยนวิถีการบริโภคมาบริโภคอาหารจำพวกไร้สารพิษหรือปลอดสารพิษมากขึ้น เช่น ผักปลอดภัยจากสารพิษ ผักไร้สารพิษ ผักอนามัย เป็นต้น

(5) การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การรณรงค์ การส่งเสริมโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ โครงการอาหารปลอดภัย เป็นต้น ผ่านทางสื่อมวลชนต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ป้ายประกาศ ฯลฯ สาเหตุนี้ก็ย่อมมีส่วนทำให้คนไทยบริโภคผักมากขึ้น

ประเทศไทยได้มีการปลูกผักตามแนวทางการเกษตรที่ปลอดภัยมาช้านาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษตามแนวทาง เกษตรดีที่เหมาะสม (GAP: Good Agricultural Practice) เพราะผลจากปัญหาผลผลิตทางการเกษตรมีปริมาณสารพิษตกค้างอยู่ในผลผลิตเกินค่ามาตรฐานความปลอดภัยที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลผลิตในส่วนของพืชผัก ด้วยเหตุนี้ การผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษในประเทศไทยจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ต้องรีบดำเนินการแก้ไขปัญหา สารพิษตกค้างในพืชผักโดยเร่งด่วน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2545: 1) เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีผักที่สะอาดและปลอดภัยจากสารเคมีบริโภคในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างโอกาสและเพิ่มปริมาณการส่งออกผลผลิตพืชผักสู่ตลาดต่างประเทศให้มากขึ้น เพื่อนำเงินตราเข้าประเทศ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2546) และเพื่อให้สอดคล้องกับการที่รัฐบาลไทยได้ประกาศนโยบายให้วันที่ 1 มกราคม 2547 เป็นวันเริ่มต้นแห่งปีอาหารปลอดภัย (food safety year) โดยจะผลักดันให้ประเทศไทย เป็นแหล่งที่มีศักยภาพในการผลิตอาหารที่มีคุณภาพและปลอดภัยจากสารพิษเพื่อเลี้ยงประชากร โลกหรือเป็นครัวของโลก (kitchen of the world) (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2546) และกำหนดให้ กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินนโยบายในการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ ตามโครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ ปี 2546 โดยมีแนวคิด ดังนี้

- (1) รมรณรงค์ให้ผู้ผลิต ผู้บริโภคมีการตื่นตัว รับรู้ และตระหนักถึงปัญหาผักที่มีสารพิษตกค้าง
- (2) การส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตพืชผักที่ถูกต้องและเหมาะสม (GAP) อีกทั้งมีการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษอย่างเป็นระบบ
- (3) การส่งเสริมการรับรองคุณภาพผลผลิต มีการรับรองแหล่งผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ มีระบบการตรวจวิเคราะห์สารพิษในพืชผักก่อนจำหน่าย ซึ่งสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2546)

สถานการณ์และปัญหาดังกล่าว การผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษจึงเข้ามามีบทบาทต่อภาคเกษตรของไทยอย่างจริงจังโดยได้รับความสนใจจากเกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภคจำนวนมาก ซึ่งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในประเทศไทยมีทั้งหมด 345 อำเภอ 741 กลุ่ม

แบ่งตามภาค 6 ภาค คือ 1) ภาคกลาง 35 อำเภอ 53 กลุ่ม 2) ภาคตะวันออก 28 อำเภอ 52 กลุ่ม 3) ภาคตะวันตก 26 อำเภอ 46 กลุ่ม 4) ภาคเหนือ 61 อำเภอ 107 กลุ่ม 5) ภาคใต้ 58 อำเภอ 109 กลุ่ม 6) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 134 อำเภอ 380 กลุ่ม โดย กรุงเทพมหานคร เป็นจังหวัดในภาคกลางที่มีกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ จำนวน 4 กลุ่ม ใน 4 พื้นที่เขต คือ 1) เขตตลิ่งชัน 2) เขตทวีวัฒนา 3) เขตสวนหลวง และ 4) เขตลาดกระบัง ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ซึ่งเป็นกลุ่มของกรมส่งเสริมการเกษตร แต่ลักษณะการดำเนินงานด้านการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ ดำเนินงานในลักษณะเกษตรกรรายบุคคล มิใช่ลักษณะกลุ่มเกษตรกร ต่อไปนี้จึงเรียกว่า เกษตรกร และได้รับการตรวจสอบคุณภาพผลผลิตจากกรมส่งเสริมการเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2544: 1-5)

ดังนั้นในการศึกษารั้งนี้ เพื่อให้เห็นความอยู่รอดของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ จึงได้วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษหลักแต่ละชนิดในรอบปีการผลิต รวมถึงศึกษาขั้นตอนการผลิตและการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรแต่ละชนิดในรอบปีการผลิตว่ามีความคุ้มค่าและมีความเหมาะสมหรือไม่ รวมทั้งวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้รวบรวมที่รับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษจากเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ทั้งนี้เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ และประโยชน์ด้านการวางแผนการผลิตและการตลาดในอนาคตของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาขั้นตอนการผลิตและการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา
2. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษหลักแต่ละชนิด คือ ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม ในรอบปีการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา
3. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้รวบรวมที่รับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษจากเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงขั้นตอนการผลิตและการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษหลักแต่ละชนิด คือ ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม ในรอบปีการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา รวมถึงการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้รวบรวมที่รับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษจากเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา โดยทั้งหมดที่กล่าวนี้มุ่งเน้นประโยชน์หลักเพื่อให้เห็นความอยู่รอดของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า ความเหมาะสมมากที่สุดในการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ และเพื่อประโยชน์ด้านการวางแผนการผลิตและการตลาดในอนาคตของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษต่อไป

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้จะทำการศึกษาขั้นตอนการผลิตและการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษหลักแต่ละชนิด คือ ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม ในรอบปีการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ภายในพื้นที่เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพผลผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ จากกลุ่มพืชผัก กองส่งเสริมพืชสวน กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 15 ราย ชนิดของผักปลอดภัยจากการพิษหลักที่ปลูกในรอบปีการผลิต มิถุนายน 2546 – พฤษภาคม 2547 คือ ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม รวมถึงการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้รวบรวมที่รับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษจากเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ภายในพื้นที่เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้รวบรวมประเภทขาประจำที่มีการซื้อขายผักปลอดภัยจากสารพิษกันมานาน จำนวน 2 ราย

นิยามศัพท์

ผักปลอดภัยจากสารพิษ คือ ผักที่ระบบการผลิตมีการใช้สารเคมีในการป้องกันและปราบศัตรูพืช รวมทั้งปุ๋ยเคมีเพื่อการเจริญเติบโต ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ยังมีสารพิษตกค้างไม่เกินปริมาณที่กำหนดไว้เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 163 พ.ศ.2535 (กรมวิชาการเกษตร, 2546)

แนวทางเกษตรดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice) คือ แนวทางในการทำการเกษตรกรรม เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุน และขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร และไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม การผลิตดังกล่าวจะมีคำแนะนำของทางราชการ ซึ่งจะจัดทำขึ้นเพื่อให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติได้ภายใต้สภาวะที่เป็นจริงเหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่นและภูมิประเทศ ขั้นตอนการผลิตทางการเกษตรบางขั้นตอน อาจก่อให้เกิดปัญหา ทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เช่น การป้องกันกำจัดศัตรูพืช อาจมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีอันตรายและมีพิษตกค้างสูง เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค หรือการให้ปุ๋ยให้น้ำแก่ผักหรือผลไม้ที่ผู้บริโภคสดอาจมีเชื้อราติดมาเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค เป็นต้น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการแนะนำแนวทางการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าว (ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร, 2546: 53)

ผักไร้สารพิษ คือ ผักที่ระบบการผลิตไม่มีการใช้สารเคมีใดๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นสารเคมีเพื่อป้องกันและปราบศัตรูพืชหรือปุ๋ยเคมีทุกชนิด แต่จะใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทั้งหมด และผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้วต้องไม่มีสารพิษใดๆ ทั้งสิ้น (กรมวิชาการเกษตร, 2546)

ผักอนามัย คือ ผักที่ระบบการผลิตมีการใช้สารเคมีในการป้องกันและปราบศัตรูพืช รวมทั้งปุ๋ยเคมีเพื่อการเจริญเติบโต ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ยังมีสารพิษตกค้างไม่เกินปริมาณที่กำหนดไว้เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค และมีความสะอาดผ่านกรรมวิธีการปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวตลอดจนการขนส่งและการบรรจุหีบห่อได้คุณลักษณะมาตรฐาน (กรมวิชาการเกษตร, 2546)

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 ราย นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้รวบรวมที่รับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษจากเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา จำนวน 2 ราย โดยเหตุผลที่ผู้ศึกษาเลือกทำการศึกษาศูนย์เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร เพราะเป็นเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่เขตทวีวัฒนาและได้รับการตรวจสอบคุณภาพผลผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษจากกรมส่งเสริมการเกษตร ส่วนเหตุผลที่ผู้ศึกษาเลือกทำการศึกษาศูนย์เกษตรกร จำนวน 15 ราย เพราะเกษตรกรทั้ง 15 ราย เป็นผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษหลักเหมือนกัน คือ ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม สำหรับเหตุผลที่ผู้ศึกษาเลือกทำการศึกษาผู้รวบรวมที่รับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษจากเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา เพราะเป็นผู้รวบรวมที่อยู่ในพื้นที่เขตทวีวัฒนาและเป็นผู้รวบรวมประเภทประจำที่มีการซื้อขายผักปลอดภัยจากสารพิษกันมานาน และเหตุผลที่ผู้ศึกษาเลือกทำการศึกษาผู้รวบรวม จำนวน 2 ราย เพราะผู้รวบรวมทั้ง 2 ราย เป็นผู้มีความพร้อมในการให้ข้อมูลแก่ผู้ศึกษาและผู้ศึกษาสามารถทำการนัดหมายเพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลได้ล่วงหน้า

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลจากรายงานการศึกษา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเอกสารทางวิชาการจากหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมศุลกากร สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive method) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในข้อที่ 1 โดยนำข้อมูลที่ได้จากรายงานการศึกษา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารทางวิชาการจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร มาอธิบายโดยมีตัวเลขแสดงเป็นตารางประกอบคำอธิบาย ซึ่งจะ

ศึกษาถึงขั้นตอนการผลิตและการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา

2. วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative method) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในข้อที่ 2 และข้อที่ 3 โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร มาทำการคำนวณวิเคราะห์หาต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษหลักแต่ละชนิด คือ ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม ในรอบปีการผลิต และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้รวบรวมที่รับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษจากเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา มาทำการคำนวณวิเคราะห์หาต้นทุนและผลตอบแทนจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษ

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสาร

สรารุณี ผดุงชม (2542) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตผักโดยใช้สารเคมี และผักปลอดภัยสารเคมีในมุ้งตาข่ายในล่อน ในจังหวัดนครปฐม เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรและเปรียบเทียบต้นทุน รายได้ และกำไรจากการผลิตผักโดยใช้สารเคมีกับผักปลอดภัยสารเคมี ในมุ้งตาข่ายในล่อน ด้วยวิธีการวิเคราะห์ เปรียบเทียบต้นทุน รายได้ และกำไรจากการผลิตผักโดยใช้สารเคมีและผักปลอดสารเคมีในมุ้งตาข่ายในล่อน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุน รายได้ และกำไรจากการผลิตผักโดยใช้สารเคมีและผักปลอดภัยสารเคมีในมุ้งตาข่ายในล่อน พบว่า ต้นทุนจากการผลิตผักคะน้า ผักกวางตุ้ง ถั่วฝักยาวเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรที่ปลูกผักโดยใช้สารเคมี เท่ากับ 12,904.79 8,540.14 และ 16,647.06 บาทตามลำดับ ส่วนของเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดภัยสารเคมีในมุ้งตาข่ายในล่อน เท่ากับ 12,797.83 10,012.89 และ 15,600.92 บาท ตามลำดับ ปริมาณผลผลิตผักสามชนิดเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรที่ปลูกผักโดยใช้สารเคมี เท่ากับ 3,406.80 2,941.78 และ 2,410.11 กิโลกรัมตามลำดับ มากกว่าของเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดภัยสารเคมีในมุ้งตาข่ายในล่อนซึ่งมีปริมาณผลผลิตผักสามชนิดเฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 2,978.82 2,688.00 และ 2,264.29 กิโลกรัม ตามลำดับ ขณะที่กำไรสุทธิของเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดภัยสารเคมีในมุ้งตาข่ายในล่อนมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่จากการผลิตผักสามชนิดเท่ากับ 16,990.37 8,803.11 และ 20,628.62 บาท ตามลำดับ มากกว่าเกษตรกรที่ปลูกผักโดยใช้สารเคมี ซึ่งกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่จากการผลิตผักสามชนิด เท่ากับ 7,706.35 3,256.40 และ 9,574.94 บาท ตามลำดับ

สุวรรณิ ศิริสังวัตน์ (2542) ได้วิเคราะห์ธุรกิจผักปลอดภัยจากสารพิษ เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปด้านการผลิต วิธีการผลิต ต้นทุน ผลตอบแทน อัตราผลตอบแทน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ส่วนประสมทางการตลาดของผักปลอดภัยจากสารพิษและนโยบายของรัฐในการส่งเสริมธุรกิจผักปลอดภัยจากสารพิษ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรในโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 17 ราย

ผลการศึกษาด้านการผลิต พบว่า วิธีการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษปลูกได้ 2 วิธีคือ การปลูกผักกางมุ้งและการปลูกผักนอกมุ้ง การปลูกผักกางมุ้งควรเป็นพื้นที่ที่มีการระบาดของแมลงศัตรูพืชรุนแรง มีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชมาก และเป็นพื้นที่ที่ปลูกผักได้อย่างต่อเนื่อง 3-4 ปี ส่วนการปลูกผักนอกมุ้ง ควรเป็นพื้นที่ที่มีการระบาดของแมลงศัตรูพืชน้อยและมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชน้อย

ด้านการตลาด การพิจารณาโอกาส พบว่า ผู้บริโภคมีความตื่นตัวในเรื่องสิ่งแวดล้อม ห่วงใยสุขภาพมากขึ้น พร้อมทั้งการได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานราชการทำให้ผักปลอดภัยจากสารพิษเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น การพิจารณาอุปสรรค พบว่า ผู้บริโภคไม่มั่นใจว่าผักที่ซื้อมานั้นปลอดภัยจากสารพิษหรือไม่ และการจำหน่ายยังไม่ทั่วถึง ส่วนการจุดแข็ง พบว่า ราคาของผักปลอดภัยจากสารพิษสูงกว่าผักทั่วไปทำให้ผู้ปลูกมีรายได้เพิ่มขึ้น เกษตรกรได้รับผลจากการใช้สารเคมีน้อยลง และมีการรวมกลุ่มกันเพื่อหาตลาดรองรับผลผลิต การวิเคราะห์จุดอ่อน พบว่า ผักปลอดภัยจากสารพิษมีปริมาณไม่สม่ำเสมอ ชนิดของผักไม่ตรงตามความต้องการของกลุ่มลูกค้าประเภทร้านอาหาร ผักที่ปลูกมีการใช้สารเคมีน้อยทำให้ลักษณะภายนอกของผักไม่สวย มีรอยกัดทำลายของแมลง

ด้านต้นทุนในการปลูกผักกางมุ้ง ประกอบด้วยต้นทุนคงที่ 16,380.67 บาท/ไร่ ต้นทุนผันแปร 47,572.00 บาท/ไร่ ขณะที่ต้นทุนการปลูกผักนอกมุ้ง ประกอบด้วย ต้นทุนคงที่ 2,780.87 บาท/ไร่ ต้นทุนผันแปร 75,316.50 บาท/ไร่

ด้านรายได้ในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ สำหรับการปลูกผักกางมุ้งและผักนอกมุ้ง มีค่าเท่ากับ 94,506.00 และ 94,869.00 บาท ตามลำดับ ถ้าไรสุทธิต่อไร่สำหรับการปลูกผักกางมุ้งและผักนอกมุ้ง มีค่าเท่ากับ 30,553.13 และ 16,771.63 บาท ตามลำดับ

ปวีณา สำเร็จ (2544) ศึกษาการวิเคราะห์ทางการเงินในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในโครงการและนอกโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลกระบี่น้อย จังหวัดกระบี่ เพื่อทราบถึงสถานะเศรษฐกิจและสังคม เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษในจังหวัดกระบี่ และเพื่อศึกษาผลตอบแทนทางการเงินในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในโครงการ และนอกโครงการ ตลอดจนวิเคราะห์ความ

อ่อนไหวของโครงการเมื่อรายได้และค่าใช้จ่ายไม่เป็นที่คาดการณ์ไว้ โดยใช้วิธีการ สัมภาษณ์เกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษที่ทำการผลิต ผักคะน้า ผักกวางตุ้ง ผักกาด ขาวปลี และถั่วฝักยาว จำนวน 16 ราย ซึ่งเป็นเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษที่เข้าร่วม โครงการฯ จำนวน 11 ราย และเป็นเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 5 ราย

ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไป พบว่า เกษตรกรในโครงการจะปลูกผักกางมุ้ง ส่วนเกษตรกร นอกโครงการจะปลูกผักนอกมุ้ง เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มมีการใช้สารเคมีในระดับที่ปลอดภัยจาก สารพิษตกค้างในผักหรือไม่มีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช นอกจากนี้ผักของเกษตรกรยังได้รับ การตรวจวิเคราะห์หาสารพิษตกค้างตามมาตรฐานผักปลอดภัยจากสารพิษ วิธีการจำหน่ายผลผลิต ของเกษตรกรในโครงการมีการรวมกลุ่มกันขายที่กลุ่ม และมีการจัดส่งตามจุดที่วางจำหน่ายทุกวัน โดยประธานกลุ่มเป็นผู้ทำหน้าที่ติดต่อผู้ซื้อและจัดหาตลาดรองรับและขายในราคาที่ได้ตกลงกันไว้ ภายในกลุ่มล่วงหน้า ซึ่งผักของเกษตรกรในโครงการมีการบรรจุผลิตภัณฑ์ มีตราเพื่อรับรองคุณภาพ ส่วนเกษตรกรนอกโครงการมีการจัดจำหน่ายผลผลิตเองโดยวางจำหน่ายที่ตลาดสดเพียงแห่งเดียว

ปัญหาในการผลิตส่วนใหญ่ คือ ปัญหาด้านเงินทุน ปัญหาด้านปัจจัยการผลิตราคาสูง ปัญหาโรคแมลงและศัตรูพืช โดยเกษตรกรนอกโครงการประสบปัญหาโรคแมลงและศัตรูพืช มากกว่าเกษตรกรในโครงการ เกษตรกรต้องใช้วิธีที่เปลี่ยนแปลงที่เกิดการระบาดของโรคและแมลงนั้น เพื่อเป็นการกำจัดศัตรูพืช แล้วจึงทำการผลิตในรอบต่อไป ปัญหาด้านราคาผลผลิตและตลาดรองรับ ผลผลิตของเกษตรกรนอกโครงการทำให้ราคาผักไม่แน่นอนและถูกพ่อค้าคนกลางกดราคา

ด้านกำไรสุทธิจากการผลิตผักคะน้า ผักกวางตุ้ง ผักกาดขาวปลี และถั่วฝักยาวของเกษตรกร ในโครงการเฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูก เท่ากับ 15,083.13 11,548.93 12,082.20 และ 11,206.72 บาท ต่อไร่ ตามลำดับ โดยมากกว่าเกษตรกรนอกโครงการที่มีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูก เท่ากับ 3,546.46 4,850.40 6,189.23 และ 1,813.90 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

กมล เลิศรัตน์, อรสา ดิสถาพร, สุชีลา เตชะวงศ์เสถียร และ วีระ ภาคอุทัย (2544) ศึกษา เรื่องผักในประเทศไทย: สถานภาพของการผลิต การตลาด และการวิจัย เพื่อรวบรวมข้อมูล สถานภาพด้านการผลิต การตลาด และการวิจัยผักในประเทศไทย วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น และ เสนอแนะหัวข้องานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนงานวิจัยและพัฒนา ด้านพืชผักของประเทศในระยะยาว โดยใช้วิธีรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารต่างๆ และข้อมูล

ปฐมภูมิ ด้วยวิธีสอบถาม/สัมภาษณ์จากผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ พร้อมทั้งใช้วิธีการระดมความคิดจากผู้ที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ผู้ผลิตไปจนถึงผู้แปรรูปและผู้ค้า

ผลการศึกษาด้านสถานการณ์การผลิตและการตลาดผักสดของไทย พบว่า ลักษณะการผลิตผักสดแบบปลอดภัยจากสารพิษในปัจจุบันมี 2 รูปแบบ คือ 1) การปลูกผักในโรงเรือนตาข่ายไนล่อนหรือ ผักกางมุ้ง 2) การปลูกนอกโรงเรือน หรือ ผักนอกมุ้ง

1) การปลูกผักกางมุ้ง โรงเรือนทำจากไม้ไผ่ ไม้ ท่อเหล็กหรือซีเมนต์ คลุมด้วยตาข่ายสีฟ้าหรือสีขาว ผักที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นผักที่มีปัญหาแมลงทำลายมาก การปลูกแบบนี้มีปัญหาจากโรงเรือนเสียหายเนื่องจากลม แมลงขนาดเล็กที่สามารถเข้าไปทำลายผัก และปัญหาผลผลิตมีน้ำหนักลดลงเนื่องจากการเหยี่ยวาง

2) การปลูกผักนอกมุ้ง ใช้ปลูกผักได้ทุกชนิด แบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ 2.1) การปลูกแบบที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตที่เป็นสารเคมีสังเคราะห์และสารจากธรรมชาติ 2.2) การปลูกแบบที่มีการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เป็นสารจากธรรมชาติ 2.3) การปลูกแบบเกษตรธรรมชาติ ไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีสังเคราะห์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และใช้สารจากธรรมชาติเท่านั้น

ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อตลาดและราคาผัก คือ 1) คุณภาพของผักและราคา เนื่องจากจากคุณภาพและราคาของผักขึ้นอยู่กับฤดูกาลทำให้ราคาผักมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา 2) ต้นทุนค่าขนส่งสูง ขึ้นอยู่กับน้ำหนักของผักว่าคุ้มค่ากับต้นทุนค่าขนส่งหรือไม่ 3) การสูญเสียน้ำหนัก ที่เกิดจากการตัดแต่งผักทั้งต้นทางและปลายทาง ขึ้นอยู่กับวิธีการขนส่งและระยะทาง ถ้าวิธีขนส่งไม่เหมาะสมและระยะทางไกลทำให้ผักช้ำมากต้องตัดแต่งมาก จึงเสียน้ำหนักมาก 4) ต้นทุนการผลิตผักแต่ละแหล่งแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับ ชนิดผัก รูปแบบการผลิต การจัดการ และฤดูกาล

ปัญหาการผลิตผักสด มีดังนี้ คือ 1) ผลผลิตต่ำและมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ เนื่องจากการขาดพันธุ์ที่ดีหรือมีการใช้พันธุ์ไม่เหมาะสมกับพื้นที่และฤดูกาล หรือขาดความรู้ในการนำเทคโนโลยีทางการผลิตมาใช้ 2) ปริมาณผลผลิตไม่แน่นอนและไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในและต่างประเทศ เพราะการผลิตขึ้นอยู่กับภูมิอากาศ ฤดูกาล ขาดการวางแผนการผลิต

ขาดข้อมูลข่าวสาร ขาดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต พ่อค้า ผู้ส่งออก 3) ต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้น เพราะปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้น 4) ปัญหาสารพิษตกค้างในพืชผักซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ผลิต ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม 5) เกษตรกรมีฐานะยากจนและมีหนี้สิน จึงไม่สามารถรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาได้

ปัญหาด้านการตลาดผักสด มีดังนี้ คือ 1) ปัญหาราคาผักที่มีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา เพราะปริมาณผักมีมากแต่มีตลาดรับซื้อน้อย ส่งออกน้อย และการแปรรูปน้อย 2) ปัญหาเรื่องต้นทุนค่าขนส่งสูง เพราะส่วนมากเป็นการขนส่งเที่ยวเดียวแต่เสียค่าขนส่งแบบไปกลับ 3) ความตระหนักถึงคุณภาพผัก ยังมีน้อยเพราะผู้ซื้อต้องการผักราคาถูกมากกว่าผักคุณภาพ 4) มีการลักลอบนำเข้าผักจากต่างประเทศ

สุเทพ นิมสาวย (2546) ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษเพื่อการค้า เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์การผลิตและการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษ 2) การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษในมุ้งตาข่ายในล่อนและนอกมุ้งตาข่ายในล่อน 3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษในมุ้งตาข่ายในล่อนและนอกมุ้งตาข่ายในล่อน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษที่ทำการผลิต ผักกวางตุ้ง ผักกาดขาว ผักคะน้า และถั่วฝักยาว จำนวน 45 ราย ซึ่งเป็นเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษที่เข้าร่วมโครงการของสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ คือ โครงการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและหมู่บ้าน IPM โดยใช้วิธีปลูกผักในมุ้งตาข่ายในล่อน มีจำนวน 21 ราย ปลูกนอกมุ้งตาข่ายในล่อน จำนวน 24 ราย

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ พบว่า

- 1) ต้นทุนการผลิตทั้งหมดในการปลูกผักกวางตุ้งของเกษตรกรที่ปลูกในมุ้งตาข่าย มีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 14,235.67 บาทต่อไร่ และต้นทุนการผลิตทั้งหมดของเกษตรกรที่ปลูกนอกมุ้งตาข่าย มีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 8,851.60 บาทต่อไร่
- 2) ต้นทุนการผลิตทั้งหมดในการปลูกผักกาดขาวของเกษตรกรที่ปลูกในมุ้งตาข่าย มีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 15,027 บาทต่อไร่และต้นทุนการผลิตทั้งหมดของเกษตรกรที่ปลูกนอกมุ้งตาข่ายมีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 8,265.77 บาทต่อไร่

- 3) ต้นทุนการผลิตทั้งหมดในการปลูกผักคะน้าของเกษตรกรที่ปลูกในมุ้งตาข่าย มีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 16,742.37 บาทต่อไร่ และต้นทุนการผลิตทั้งหมดของเกษตรกรที่ปลูกนอกมุ้งตาข่าย มีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 8,902.34 บาทต่อไร่
- 4) ต้นทุนการผลิตทั้งหมดในการปลูกถั่วฝักยาวของเกษตรกรที่ปลูกในมุ้งตาข่าย มีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 1,728.27 บาทต่อไร่ และต้นทุนการผลิตทั้งหมดของเกษตรกรที่ปลูกนอกมุ้งตาข่ายมีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 9,172.10 บาทต่อไร่

กำไรสุทธิจากการผลิตผักกวางตุ้ง ผักกาดขาว ผักคะน้า และถั่วฝักยาว ของเกษตรกรที่ปลูกผักในมุ้งตาข่ายเฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูก เท่ากับ 11,548.93 12,082.20 15,083.13 และ 11,206.72 บาทต่อไร่ ตามลำดับ โดยมากกว่าเกษตรกรที่ปลูกผักนอกมุ้งตาข่ายที่มีกำไรสุทธิจากการผลิตผักกวางตุ้ง ผักกาดขาว ผักคะน้า และถั่วฝักยาว เฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูก เท่ากับ 4,850.40 6,189.23 3,546.46 และ 1,813.90 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

จากการตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ และการวิเคราะห์ทางการเงินในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ ทำให้สามารถนำวิธีการศึกษาวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและออกแบบสอบถาม เพื่อสำรวจเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา และผู้รวบรวมที่รับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษจากเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา รวมถึงนำมาใช้เป็นแนวทางในการเขียนวิเคราะห์ผลการศึกษาในส่วนของผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา และผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้รวบรวมที่รับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษจากเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา สำหรับการตรวจสอบเอกสารเรื่องธุรกิจผักปลอดภัยจากสารพิษ และสถานภาพของการผลิตการตลาด และการวิจัยเรื่องผักในประเทศไทย ทำให้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการเขียนวิเคราะห์ผลการศึกษาในส่วนของสภาพทั่วไปของเกษตรกรและผู้รวบรวมที่ทำการศึกษา ทำให้ทราบถึงขั้นตอนการผลิตและการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา และสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการเขียนวิเคราะห์ผลการศึกษาในส่วนของการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษต่อไป

แนวคิดทางทฤษฎี

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต ประกอบด้วย ในรูปที่เป็นเงินสด และไม่
เป็นเงินสด (สมศักดิ์ เทียบพร้อม, 2531)

1. ต้นทุน ได้จากค่าใช้จ่ายในการลงทุน และดำเนินการ โดยองค์ประกอบของต้นทุนการ
ผลิตแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร

1.1 ต้นทุนคงที่ หมายถึง ต้นทุนการผลิตที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณผลผลิต
ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้ปัจจัยคงที่ในการผลิต หรือไม่สามารถเปลี่ยนแปลงปริมาณการ
ใช้ได้ภายในระยะเวลาของการผลิต นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งต้นทุนคงที่ออกได้เป็นสองประเภท
คือ ต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด และต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นเงินสด

ต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ผู้ผลิตจะต้องจ่ายในรูปของเงินสด
ในจำนวนที่คงที่ต่อปี ได้แก่ ค่าเช่าที่ดิน เป็นต้น

ต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ผู้ผลิตไม่ได้จ่ายออกไปจริงในรูป
ของเงินสด หรือเป็นค่าใช้จ่ายคงที่ที่ประเมินได้ ได้แก่ ค่าเสื่อมราคาของเครื่องมือและอุปกรณ์
การเกษตร เป็นต้น

1.1.1 ค่าใช้ที่ดิน กรณีที่เกษตรกรไม่มีที่ดินของตนเอง เกษตรกรต้องเสียค่าเช่า
ที่ดิน คำนวณโดยใช้ค่าเช่าที่ดินทั้งหมดต่อปีหารด้วยจำนวนเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ
ทั้งหมดที่ทำการศึกษาในรอบปี เพื่อหาค่าเช่าที่ดินเฉลี่ยต่อฟาร์ม

1.1.2 ค่าเสื่อมราคาของเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร ประกอบด้วยค่าเสื่อม
ราคาของเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร เช่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องพ่นยา เป็นต้น รวมถึงเครื่องมือ
และอุปกรณ์การเกษตรอื่นๆ ที่มีอายุการใช้งานมากกว่า 1 ปี เช่น จอบเสียม พลั่ว และเครื่องมือและ
อุปกรณ์บรรจุผลผลิต การคำนวณหาค่าเสื่อมราคาจะใช้ วิธีเส้นตรง (Straight line method)
คำนวณจากสูตร

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{มูลค่าที่ซื้อ} - \text{มูลค่าซาก}}{\text{อายุการใช้งานเป็นปี}}$$

จากสูตรจะได้ค่าเสื่อมราคาของเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรต่อปี และหารด้วยจำนวนเกษตรกรทั้งหมดที่ทำการศึกษ เพื่อหาค่าเสื่อมราคาของเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยต่อฟาร์ม

1.2 ต้นทุนผันแปร หมายถึง ต้นทุนการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณของผลผลิต ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ปัจจัยผันแปรในการผลิต และปัจจัยผันแปรจะใช้หมดไปในช่วงการผลิตนั้นๆ สามารถแบ่งต้นทุนผันแปรได้เป็นสองประเภท คือ ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด และต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด

ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด หมายถึง ต้นทุนผันแปรที่ผู้ผลิตได้จ่ายออกไปจริงเป็นเงินสด จากการใช้ปัจจัยผันแปรต่างๆ ได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน ค่าวัสดุการเกษตร และค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร เป็นต้น

ต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด หมายถึง ต้นทุนผันแปรที่ผู้ผลิตไม่ได้จ่ายออกไปจริงเป็นเงินสด เป็นค่าใช้จ่ายที่คิดให้กับปัจจัยการผลิตผันแปรต่างๆ ที่เป็นของผู้ผลิตเอง หรือได้รับมาแล้วก็ใช้ไปในรูปของสิ่งของ ได้แก่ ค่าแรงงานของบุคคลในครอบครัว

1.2.1 ค่าแรงงาน (ใน 1 รอบการเพาะปลูก) ได้แก่ ค่าแรงงานรับจ้าง และค่าแรงงานภายในครอบครัว ในแต่ละกิจกรรมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ประกอบด้วย ค่าแรงงานในการกำจัดวัชพืช การพ่นดิน การแต่งดิน การใส่ปุ๋ยคอก การใส่ปุ๋ยขาว การคลุมแปลง การหว่านเมล็ด การรดน้ำ การใส่ปุ๋ยเคมี การฉีดสารชีวภาพ การทิวต้นและถอนแยก การฉีดสารกำจัดแมลง และการเก็บเกี่ยวผลผลิต

1.2.2 ค่าวัสดุการเกษตร ได้แก่ ค่าสารกำจัดวัชพืช ค่าปุ๋ยคอก ค่าปุ๋ยขาว ค่าฟาง ค่าน้ำมัน ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ยเคมี ค่าสารชีวภาพ และค่าสารกำจัดแมลง เป็นต้น คำนวณโดยนำปริมาณที่ใช้ทั้งหมดต่อปีคูณกับราคาเฉลี่ยต่อหน่วยในท้องถิ่นนั้น หารด้วยจำนวนเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษทั้งหมดที่ทำการศึกษาในรอบปี ได้เป็นค่าวัสดุการเกษตรเฉลี่ยต่อฟาร์ม

1.2.3 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร จำนวนโดยนำค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรที่จ่ายจริงไปในรอบ 1 ปีหารด้วย จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษทั้งหมดที่ทำการศึกษารอบปี ได้เป็นค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยต่อฟาร์ม

2. ปริมาณผลผลิต คือ ปริมาณผลผลิตทั้งหมดที่เกษตรกรผลิตได้ในรอบปี

ราคาผลผลิต คือ ราคาของผลผลิตชนิดนั้นที่ขายได้ที่ฟาร์ม จำนวนโดยใช้วิธีคำนวณราคาแบบถ่วงน้ำหนัก โดยนำผลรวมของปริมาณผลผลิตในแต่ละครั้งการปลูก คูณกับราคาผลผลิตที่ได้รับในแต่ละครั้งการปลูก หารด้วยปริมาณผลผลิตรวมทุกครั้งที่ปลูกในรอบปี ได้เป็นราคาผลผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัม

ผลตอบแทน หมายถึง รายได้ทั้งหมดที่ผู้ผลิตได้รับจากการผลิตพืชใดพืชหนึ่งในรอบปี การผลิต จำนวนโดยนำปริมาณผลผลิตทั้งหมดคูณด้วยราคาผลผลิตชนิดนั้นที่ขายได้

3. กำไร หมายถึง ผลต่างระหว่างผลตอบแทนและต้นทุน

กำหนดให้ความสัมพันธ์ระหว่าง ต้นทุน รายได้ และกำไร ในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผักปลอดภัยจากสารพิษวิวัฒนา เป็นดังนี้

ต้นทุนทั้งหมด	หมายถึง	ต้นทุนผันแปรบวกต้นทุนคงที่
รายได้ทั้งหมด	หมายถึง	ผลคูณระหว่างผลผลิตทั้งหมดกับราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ ณ ระดับฟาร์ม
รายได้สุทธิ	หมายถึง	รายได้ทั้งหมดลบด้วยต้นทุนผันแปร
กำไรสุทธิ	หมายถึง	รายได้ทั้งหมดลบด้วยต้นทุนทั้งหมด
รายได้สุทธิเหนือต้นทุนที่เป็นเงินสด	หมายถึง	ผลต่างระหว่างรายได้ทั้งหมดกับต้นทุนทั้งหมดที่เป็นเงินสด
กำไรต่อกิโลกรัม	หมายถึง	กำไรสุทธิหารด้วยผลผลิตทั้งหมด

การศึกษาสภาพทั่วไปของตลาด

แนวคิดเกี่ยวกับการตลาด

ตลาด คือ กลุ่มของผู้ซื้อและผู้ขายเสรีที่มาทำการซื้อขายซึ่งกันและกัน หรือ คือบริเวณที่อุปสงค์และอุปทานที่สภาพคล้ายคลึงกันมาพบกัน ตลาดนั้นอาจมีสถานที่หรือไม่มีสถานที่ก็ได้ ตลาดอาจจะมีรูปแบบ (Formal) หรือ ไม่มีรูปแบบก็ได้ (Informal)

การตลาดสินค้าเกษตร เป็นผลการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของธุรกิจ ในการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการจากจุดเริ่มต้นของการผลิตสินค้าเกษตร จนกระทั่งสินค้าเหล่านั้นถึงมือผู้บริโภคคนสุดท้าย จะเห็นว่าการตลาดสินค้าเกษตรจะเริ่มจากเกษตรกรขายสินค้า และไปสิ้นสุดเมื่อสินค้านั้นไปสู่มือผู้บริโภค และจะต้องมีบุคคลหรือผู้ทำหน้าที่การตลาดมาทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือหน้าที่การตลาดเพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า กิจกรรมการตลาดจะเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องกัน และจะต้องมีการประสานงานกัน (Coordination) ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ของการตลาดมีผู้ทำหลายกลุ่มด้วยกัน อย่างไรก็ตาม แต่ละกลุ่มต่างมีความเห็นในเรื่องการตลาดที่แตกต่างกัน กลุ่มผู้บริโภคต้องการซื้อสินค้าในราคาที่ต่ำที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เกษตรกรผู้ผลิตต้องการผลตอบแทนจากการขายผลผลิตให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ส่วนหน่วยต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่อยู่ระหว่างเกษตรกรและผู้บริโภค ต่างก็หวังกำไรจากการดำเนินธุรกิจ ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้น เพราะเป้าหมายแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน ทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาได้ การแก้ปัญหามarketplace จึงเป็นปัญหาแบบลูกโซ่และไม่มีที่สิ้นสุด (สมคิด ทักษิณวิสุทธิ์, 2531)

หน้าที่การตลาด

หน้าที่การตลาด (Marketing Functions) กิจกรรมที่เกิดจากการกระทำของนักการตลาดในกระบวนการตลาด เพื่อให้สินค้านั้นมีลักษณะรูปร่าง อยู่ในช่วงเวลาและสถานที่ที่ผู้บริโภคหรือผู้ใช้ประโยชน์ต้องการ เป็นบทบาททางการตลาด ที่เชื่อมโยงความขัดแย้งระหว่างความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภคหรือผู้ใช้เข้าด้วยกัน และเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการตลาด ตลาดมีหน้าที่ 9 อย่าง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ (สมคิด ทักษิณวิสุทธิ์, 2546)

1. หน้าที่ในการแลกเปลี่ยน (Exchange Functions) เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ในตัวสินค้าเป็นจุดเริ่มต้นของการกำหนดราคาสินค้าเข้าสู่ตลาด ทั้งนี้เพราะการแลกเปลี่ยนจะไม่เกิดขึ้น ถ้าหากว่าไม่มีการพิจารณามูลค่าของสินค้ากัน

1.1 หน้าที่ในการซื้อ (Buying) รวมถึงการหาแหล่งผลิต การรวบรวมสินค้า และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อ

1.2 หน้าที่ในการขาย (Selling) รวมหลายสิ่งหลายอย่างเข้าด้วยกัน ไม่ใช่เพียงแค่ยอมรับราคาที่เสนอขายเท่านั้น ยังรวมถึงการจัดแสดงสินค้า การโฆษณาและการส่งเสริมการขาย

2. หน้าที่การตลาดทางกายภาพ (Physical Functions) เป็นหน้าที่เกี่ยวกับตัวสินค้าที่ผู้ทำธุรกิจครอบครองไว้เพื่อเป็นการเก็บรักษา เคลื่อนย้ายสินค้าไปสู่แหล่งอื่น หรือเปลี่ยนแปลงลักษณะของตัวสินค้า หน้าที่ทางกายภาพจะช่วยตอบคำถามเมื่อใด When อะไร What และที่ไหน Where ในการตลาด

2.1 การเก็บรักษา (Storage) เกี่ยวข้องกับการมีสินค้าไว้ในเวลาที่ต้องการแปรรูปขายส่ง หรือขายปลีก

2.2 การขนส่ง (Transportation) เป็นการจัดให้สินค้าอยู่ในแหล่งที่เหมาะสม ผลการดำเนินการของการขนส่งขึ้นอยู่กับ เส้นทางคมนาคมและอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่ง ซึ่งทั้ง 2 ประการดังกล่าวมีผลกระทบต่อต้นทุนในการขนส่ง นอกจากนี้ การขนส่งยังรวมเอากิจกรรมในการเตรียมการเพื่อขนส่ง เช่น การหีบห่อ และการบรรจุหีบห่อไว้ด้วย

2.3 การแปรรูป (Processing) เป็นกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงรูปร่างสินค้า สินค้าเกษตรส่วนใหญ่จะต้องมีการแปรรูปก่อนที่จะนำไปบริโภคหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้

3. หน้าที่อำนวยความสะดวก (Facilitating Functions) ช่วยทำให้หน้าที่ในการแลกเปลี่ยนและหน้าที่ทางกายภาพเป็นไปได้อย่างราบรื่นขึ้นเปรียบเสมือนกับน้ำมันหล่อลื่น โดยที่หน้าที่นี้ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแลกเปลี่ยนหรือหน้าที่ทางกายภาพ

3.1 มาตรฐานสินค้า (Standardization) เป็นการระบุหรือการวัดความเป็นเอกภาพของสินค้า อาจจะมีการวัดทั้งคุณภาพและปริมาณ หน้าที่นี้ทำให้การซื้อขายทำได้ง่ายยิ่งขึ้น เพราะอาจจะซื้อขายด้วยตัวอย่างหรือระบุคุณภาพ ซื้อขายได้ในปริมาณมาก ในแต่ละครั้ง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบบเศรษฐกิจที่มีความซับซ้อนมาตรฐานสินค้าที่ดีและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป เป็นบ่อเกิดแห่งประสิทธิภาพในด้านราคา ทั้งนี้เพราะว่า ถ้าสินค้าที่ซื้อขายกันนั้น สามารถระบุหน่วยของคุณภาพและปริมาณที่แน่นอนได้ ความต้องการของผู้บริโภคสามารถพิจารณาได้จากความแตกต่างของราคา และความแตกต่างของราคานี้จะส่งผ่านวิธีการตลาด ไปสู่ผู้ผลิตสามารถทราบความต้องการของผู้บริโภคได้

3.2 การเงิน (Financing) เป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินงานการตลาด ทั้งนี้เพราะผู้ทำธุรกิจมีเงินอยู่ในจำนวนที่จำกัด แต่ต้องการทำธุรกิจมากกว่าวงเงินที่ตนเองมีอยู่เพื่ออย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เพื่อประสิทธิภาพในการตลาด เป็นที่ต้องการของลูกค้าหรืออื่น ๆ ผู้ทำธุรกิจจึงจำเป็นต้องอาศัยเงินล่วงหน้าจากสถาบันการเงิน

3.3 การยอมรับการเสี่ยงภัย (Risk – bearing) คือการยอมรับการขาดทุนที่อาจจะเกิดขึ้นในการทำธุรกิจ การเสี่ยงภัยแยกได้เป็น 2 อย่าง คือ การเสี่ยงภัยทางกายภาพและการเสี่ยงภัยทางการตลาด การเสี่ยงภัยทางการตลาดเกิดขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าเมื่อขาย การเปลี่ยนแปลงรสนิยมของผู้บริโภค และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการดำเนินงานของกลุ่มต่อผู้

3.4 ข่าวสารการตลาด (Market – intelligence) เป็นงานเกี่ยวกับการรวบรวม การใช้ และการกระจายข่าวสาร ในกระบวนการตลาด ประโยชน์ของข่าวสารการตลาด คือ 1.ช่วยการวิเคราะห์หน้าที่การตลาดของคนกลาง ทำให้สามารถประเมินต้นทุนการตลาดได้ 2. สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของต้นทุนการตลาดของผู้ค้าต่างระดับได้ 3.ทำให้เข้าใจถึงความแตกต่างของต้นทุนการตลาดของสินค้าชนิดต่าง ๆ และ 4.สามารถแยกต้นทุนตามหน้าที่การตลาด ช่วยทำให้สามารถปรับปรุงกลไกการตลาดได้

ประเภทของคนกลาง

คนกลางในการตลาด คือ บุคคลหรือหน่วยธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ต่าง ๆ ในการตลาด ในการที่จะเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค มีหลายประเภทด้วยกัน และสินค้าแต่ละชนิดก็มีจำนวนและประเภทพ่อค้าคนกลางแตกต่างกันอีกด้วย (สมคิด ทักษิณาวิสูทธิ, 2531)

ผู้รวบรวม (Assembler or collector) ผู้ค้าแบบนี้ซื้อสินค้าจากเกษตรกรโดยตรง แล้วขายต่อไปในลักษณะขายส่งให้กับผู้ค้าส่ง โรงงานแปรรูปหรือผู้ส่งออก

ส่วนเหลือมการตลาด (Marketing margin)

1. ส่วนเหลือมการตลาด หมายถึง ความแตกต่างของเส้นอุปสงค์ขั้นสุดท้าย (primary demand) กับอุปสงค์สืบเนื่อง (derived demand) ซึ่งอุปสงค์ขั้นสุดท้ายเกิดจากการตอบสนองของผู้บริโภค ดังนั้นการประมาณการอุปสงค์ขั้นสุดท้ายจึงต้องใช้ราคาขายปลีกและปริมาณการขายปลีกเป็นตัวกำหนด ส่วนอุปสงค์ สืบเนื่องเป็นความสัมพันธ์ของราคาและปริมาณที่เกิดขึ้นในระดับฟาร์ม หรือระดับผู้ค้าประเภทต่าง ๆ นับตั้งแต่ผู้รวบรวม ผู้แปรรูป และผู้ค้าส่ง

2. ส่วนเหลือมการตลาด หมายถึง ราคาที่ได้รวมค่าบริการ ราคานี้เป็นสมการของอุปสงค์และอุปทานของบริการการตลาดทั้งหมด บริการการตลาด ได้แก่ การรวบรวมสินค้า การแปรรูปสินค้า การขนส่ง และการขายปลีก เป็นต้น บริการเหล่านี้บางครั้งอาจแยกตามอัตราประโยชน์ของเวลา รูปร่าง และสถานที่ ความสัมพันธ์ ของบริการการตลาดนี้ อธิบายได้ในรูปต้นทุนเพิ่ม (Marginal cost) ซึ่งขึ้นอยู่กับราคาปัจจัยที่ใช้เพื่อให้บริการเหล่านี้ ส่วนอุปสงค์ของบริการการตลาดก็สามารถอธิบายได้ทำนองเดียวกัน ดังนั้นส่วนเหลือมการตลาดของสินค้าใด จึงขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานบริการการตลาด (สมคิด ทักษิณาวิสูทธิ, 2531)

3. ส่วนเหลือมการตลาด หมายถึง ส่วนต่างระหว่างราคาต่อหน่วยของผลผลิตที่เกษตรกรได้รับกับราคาที่ผู้บริโภคขั้นสุดท้ายจ่าย หรืออาจกล่าวได้ว่า ส่วนเหลือมการตลาด ก็คือ ส่วนต่างระหว่างราคาขายปลีกกับราคาฟาร์ม (จรินทร์ เทศวานิช, 2543)

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อส่วนเหลือการค้า (จรินทร์ เทศวานิช, 2543)

ส่วนเหลือการค้าจะมีมากหรือน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของสินค้า ถ้าเป็นสินค้าประเภทเน่าเสียง่าย มีขนาดใหญ่และห่างไกลแหล่งบริโภค จะมีส่วนเหลือการค้าสูง ทั้งนี้เพราะต้องใช้บริการทางการตลาดเป็นพิเศษ เช่น การเก็บรักษา การขนส่ง และบรรจุหีบห่อ
2. การให้บริการเกี่ยวกับตัวสินค้า สินค้าใดที่ตลาดได้ให้บริการกับตัวสินค้ามาก ส่วนเหลือการค้าก็จะสูงกว่าสินค้าที่ตลาดให้บริการน้อย
3. ลักษณะความต้องการของผู้บริโภค สินค้าใดที่ผู้บริโภคต้องการในลักษณะที่เป็นสินค้าสำเร็จรูปหรือสะดวกสบายในการซื้อหาและบริโภคมาก ส่วนเหลือการค้าจะมีสูง
4. ลักษณะโครงสร้างและการตั้งราคาในตลาด ตลาดที่มีการแข่งขันไม่สมบูรณ์ หน่วยธุรกิจที่ได้เปรียบอาจตั้งราคาสินค้าให้สูงกว่าหน่วยธุรกิจอื่นๆ ซึ่งจะทำให้ส่วนเหลือการค้าสูงกว่าตลาดอื่นๆ ด้วย

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของเกษตรกรที่ทำการศึกษา

ในบทนี้จะกล่าวถึงสภาพทั่วไปของเขตทวีวัฒนา ท้องที่ทำการศึกษ สภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เช่น อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ตลอดจนสภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สภาพทั่วไปของท้องที่ทำการศึกษา

เขตทวีวัฒนา เดิมมีฐานะเป็น "ตำบลทวีวัฒนา" อยู่ในพื้นที่การปกครองของอำเภอตลิ่งชัน จังหวัดธนบุรี ซึ่งเป็นรูปแบบราชการบริหารส่วนภูมิภาคตามพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 และมีรูปแบบการปกครองแบบท้องถิ่น คือ เทศบาลนครธนบุรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 จนกระทั่งได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 24 และฉบับที่ 25 ลงวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2514 ให้รวมจังหวัดพระนครกับจังหวัดธนบุรีเข้าด้วยกัน เรียกว่า "นครหลวงกรุงเทพธนบุรี" โดยให้รวมองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครกับองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดธนบุรี เป็น "องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี" และเทศบาลนครกรุงเทพกับเทศบาลธนบุรี เป็น "เทศบาลนครหลวง" เมื่อมีการจัดตั้งรูปแบบการปกครองนครหลวงขึ้นใหม่ เป็น "กรุงเทพมหานคร" ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 อำเภอตลิ่งชัน จึงเปลี่ยนฐานะ เป็น "เขตตลิ่งชัน" และ "ตำบลทวีวัฒนา" เปลี่ยนฐานะเป็น "แขวงทวีวัฒนา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร" และโดยเหตุผลที่พื้นที่ของเขตตลิ่งชันมีอาณาเขตกว้างขวาง มีการสาธารณูปโภคเพิ่มมากขึ้น เพื่อประโยชน์แก่การปกครอง การให้บริการและความสะดวกของประชาชนจึงได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 14 ตุลาคม 2540 เปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตตลิ่งชัน และตั้งเขตทวีวัฒนาตั้งแต่วันที่ 6 มีนาคม 2541 เป็นต้นไป และประกาศกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 5 มีนาคม 2541 เปลี่ยนแปลงเขตหมู่บ้านในท้องที่เขตทวีวัฒนา แบ่งการปกครองออกเป็น 2 แขวง ได้แก่ แขวงทวีวัฒนา และแขวงศาลาธรรมสพน์ ปัจจุบันเขตทวีวัฒนา มีพื้นที่ 50.219 ตารางกิโลเมตร แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น

2 แขวง ได้แก่ แขวงทวีวัฒนา มี 9 หมู่บ้าน แขวงศาลาธรรมสพน์ มี 19 หมู่บ้าน
มีบ้านเรือนประชาชน 21,719 หลัง ประชากร 51,559 คน (สำนักงานเขตทวีวัฒนา, 2547)

แนวเขตติดต่อ

แนวเขตติดต่อของเขตทวีวัฒนา (สำนักงานเขตทวีวัฒนา, 2547) มีดังนี้ คือ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	เขตตลิ่งชัน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เขตบางแค และเขตหนองแขม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอสามพราน และอำเภอพุทธมณฑล จ.นครปฐม

สภาพภูมิประเทศ และเศรษฐกิจ

ประกอบด้วยคูคลองจำนวนมาก ทั้งที่เป็นคูคลองธรรมชาติ และคูคลองที่ขุดขึ้นมาเพื่อใช้ในการชลประทานการเกษตรกรรม และเพื่อการคมนาคมทางน้ำ ประชาชนตั้งบ้านเรือนพักอาศัยอยู่ริมคลอง ดินดีมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตรมีการเพาะปลูกพืชผักหมุนเวียนตลอดทั้งปี มีสวนไม้ดอก สวนไม้ประดับ สวนผลไม้ และนาข้าว ที่ทำชื่อเสียงและนำรายได้ให้กับเกษตรกรมาก ได้แก่ การปลูกกล้วยไม้ (สำนักงานเขตทวีวัฒนา, 2547)

ที่ตั้งและอาณาเขต ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเขตตลิ่งชัน มีพื้นที่ทั้งหมด 5.381 ตร.กม. คิดเป็น 3,361.125 ไร่ เป็นพื้นที่การเกษตร 430.75 ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 15 หมู่บ้าน ลักษณะภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มักจะประสบปัญหาสภาวะน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี ช่วงเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน ส่วนใหญ่บริเวณทางด้านทิศเหนือและตะวันออกของพื้นที่ซึ่งอยู่ติดคลอง (สำนักงานเขตทวีวัฒนา, 2547)

ข้อมูลด้านอาชีพ อาชีพหลัก ทำสวน อาชีพเสริม รับจ้างทั่วไป (สำนักงานเขตทวีวัฒนา, 2547)

ลักษณะดิน

ดินส่วนใหญ่เป็นดินใหม่ที่เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำ ลักษณะของดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนเหมาะแก่การเพาะปลูก โดยเฉพาะในเขตทวิวัฒนา ดินจะมีการยุบตัวตลอดเวลา (สำนักงานเขตทวิวัฒนา, 2547)

แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ มีการใช้น้ำอยู่สองเส้นทาง คือ เส้นทางตะวันตก และเส้นทางตะวันออก เส้นทางตะวันตกจะสูบน้ำดิบจากแม่น้ำเจ้าพระยา เส้นทางตะวันออกจะสูบน้ำมาจากแม่น้ำแม่กลอง (สำนักงานเขตทวิวัฒนา, 2547)

สภาพทั่วไปของเกษตรกรที่สำรวจ

การศึกษาในครั้งนี้ใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวิวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในรอบปีการผลิต 2546/2547 จำนวน 15 ราย โดยเกษตรกรแต่ละรายเป็นผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษหลัก คือ ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม

อายุ และระดับการศึกษา

ผลการสำรวจ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวิวัฒนา มีอายุเฉลี่ยทั้งหมด 45.60 ปี อายุสูงที่สุด 61 ปี และอายุน้อยที่สุด 29 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 93.33 มีระดับการศึกษาอยู่ระหว่างชั้น ป.4 – ป.6 ส่วนที่เหลือร้อยละ 6.67 มีระดับการศึกษาอยู่ ม.6 (ตารางที่ 1)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และลักษณะการใช้แรงงาน

ผลการสำรวจ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวิพัฒนามีจำนวนสมาชิกเฉลี่ยฟาร์มละ 4.33 ราย แบ่งเป็นเพศชายเฉลี่ยฟาร์มละ 2.53 ราย และเพศหญิงเฉลี่ยฟาร์มละ

1.80 ราย เมื่อพิจารณาลักษณะการใช้แรงงาน พบว่า ผู้ทำงานได้เต็มทีเฉลี่ยฟาร์มละ 2.73 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.05 ของจำนวนสมาชิกเฉลี่ยต่อฟาร์ม และผู้ทำงานได้เป็นครั้งคราวเฉลี่ยฟาร์มละ 0.13 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.00 ของจำนวนสมาชิกเฉลี่ยต่อฟาร์ม ซึ่งในส่วนนี้แบ่งเป็น ผู้ที่ทำงานในส่วนผักเฉลี่ยฟาร์มละ 1.80 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.57 ของผู้ทำงานได้เต็มทีและผู้ทำงานได้เป็นครั้งคราว และผู้ที่ทำงานนอกภาคเกษตรเฉลี่ยฟาร์มละ 1.06 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.48 ของผู้ทำงานได้เต็มทีและผู้ทำงานได้เป็นครั้งคราว ส่วนที่เหลือเป็นผู้ทำงานไม่ได้เฉลี่ยฟาร์มละ 1.47 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.95 ของจำนวนสมาชิกเฉลี่ยต่อฟาร์ม (ตารางที่ 1)

รายได้อื่นๆ นอกจากการปลูกผัก

เมื่อพิจารณารายได้อื่นๆ นอกจากการปลูกผัก พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษมีรายได้อื่นๆ นอกจากการปลูกผักเฉลี่ยฟาร์มละ 22,200.00 บาทต่อปี ประกอบด้วย รายได้จาก การรับจ้างเฉลี่ยฟาร์มละ 10,200.00 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 45.95 ของรายได้อื่นๆ นอกจากการปลูกผักเฉลี่ยต่อฟาร์ม โดยรายได้จากการรับจ้างสูงที่สุด เท่ากับ 54,000.00 บาทต่อปี และน้อยที่สุด เท่ากับ 0 บาทต่อปี และรายได้จากการค้าขายเฉลี่ยฟาร์มละ 12,000.00 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 54.05 ของรายได้อื่นๆ นอกจากการปลูกผักเฉลี่ยต่อฟาร์ม โดยรายได้จากการค้าขายสูงที่สุด เท่ากับ 120,000.00 บาทต่อปี และน้อยที่สุดเท่ากับ 0 บาทต่อปี (ตารางที่ 1)

ประสบการณ์ปลูกผักทั่วไปและประสบการณ์ปลูกผักปลอดภัย

ผลการสำรวจ พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกผักทั่วไปเฉลี่ย 12.87 ปี โดยเกษตรกรมีประสบการณ์สูงที่สุด เท่ากับ 27 ปี และน้อยที่สุดเท่ากับ 3 ปี แต่ประสบการณ์ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ยมีเพียง 1.27 ปี โดยเกษตรกรมีประสบการณ์สูงที่สุดเท่ากับ 2 ปี และน้อยที่สุดเท่ากับ 0 ปี จะเห็นว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษจะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปลูกผักทั่วไปมาก่อน เนื่องจากการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าสารชีวภาพที่ใช้ในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเพิ่มเติม แต่การปลูกผักทั่วไป เกษตรกรไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อายุ ระดับการศึกษา รายได้นอกภาคการเกษตร
 ประสพการณ์ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ
 เขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนเกษตรกร (ราย)	15	100.00
อายุเฉลี่ยของเกษตรกร (ปี)	45.60	-
พิสัย	29 – 61	-
ระดับการศึกษา (ราย)		
ภาคบังคับ	14	93.33
ม.6	1	6.67
สมาชิกเฉลี่ยต่อฟาร์ม (ราย)		
จำนวนสมาชิกเฉลี่ยต่อฟาร์ม	4.33	100.00
ชาย	2.53	58.43
หญิง	1.80	41.57
จำนวนสมาชิกทำงานได้เต็มเวลาที่เฉลี่ยต่อฟาร์ม	2.73	63.05
จำนวนสมาชิกทำงานได้เป็นครั้งคราวเฉลี่ยต่อฟาร์ม	0.13	3.00
จำนวนสมาชิกยังไม่ได้ทำงานเฉลี่ยต่อฟาร์ม	1.47	33.95
จำนวนสมาชิกที่ทำงานในสวนผักเฉลี่ยต่อฟาร์ม	1.80	41.57
จำนวนสมาชิกที่ทำงานนอกภาคเกษตรเฉลี่ยต่อฟาร์ม	1.06	24.48
รายได้อื่นๆ นอกจากการปลูกผักเฉลี่ยต่อฟาร์ม (บาท/ปี)	22,200.00	100.00
รับจ้าง	10,200.00	45.95
พิสัย	0 - 54,000.00	-
ค้าขาย	12,000.00	54.05
พิสัย	0 - 120,000.00	-
ประสพการณ์ปลูกผักเฉลี่ย (ปี)	12.87	-
พิสัย	3 – 27	-
ประสพการณ์ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ย (ปี)	1.27	-
พิสัย	0-2	-

ที่มา: จากการสำรวจ

การถือครอง ขนาดของเนื้อที่ถือครอง และการใช้ที่ดิน

ผลการสำรวจ พบว่า เกษตรกรมีเนื้อที่ถือครองเฉลี่ยฟาร์มละ 3.84 ไร่ แบ่งเป็นได้ทำฟาร์มเฉลี่ยฟาร์มละ 0.51 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.28 ของการถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อฟาร์ม และเป็นที่เช่าเฉลี่ยฟาร์มละ 3.33 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 86.72 ของการถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อฟาร์ม โดยค่าเช่าที่ดินเฉลี่ยต่อปีฟาร์มละ 8,590.00 บาท แบ่งเป็นค่าเช่าที่ดินปลูกผักอื่นๆ เฉลี่ยต่อปีมากที่สุดฟาร์มละ 4,823.75 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.15 ของค่าเช่าที่ดินเฉลี่ยต่อปี รองลงมาเป็นค่าเช่าที่ดินปลูกผักกางต้งเฉลี่ยต่อปี และค่าเช่าที่ดินปลูกผักกาดหอมเฉลี่ยต่อปี เสียค่าเช่าฟาร์มละ 1,921.16 และ 1,315.12 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.36 และ 15.31 ของค่าเช่าที่ดินเฉลี่ยต่อปี ตามลำดับ ส่วนค่าเช่าที่ดินปลูกผักคะน้าเฉลี่ยต่อปีน้อยที่สุดฟาร์มละ 529.27 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.17 ของค่าเช่าที่ดินเฉลี่ยต่อปี เมื่อพิจารณาถึงการใช้ที่ดินทั้งหมดเฉลี่ยต่อฟาร์ม พบว่า เกษตรกรใช้เป็นเนื้อที่เพาะปลูกมากที่สุดเฉลี่ยฟาร์มละ 3.29 ไร่ เป็นเนื้อที่ร่อนน้ำเฉลี่ยฟาร์มละ 0.37 ไร่ และเป็นเนื้อที่ที่อยู่อาศัยเฉลี่ยฟาร์มละ 0.18 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 85.68 9.63 และ 4.69 ของการใช้ที่ดินทั้งหมดเฉลี่ยต่อฟาร์ม ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษมีจำนวนแปลงผักเฉลี่ยฟาร์มละ 1.13 แปลง โดยมีเกษตรกรรายเดียวที่มีจำนวนแปลงผักทั้งหมด 3.00 แปลง มีจำนวนร่องปลูกผักเฉลี่ยฟาร์มละ 7.27 ร่อง และเนื้อที่เฉลี่ยต่อร่อง 0.45 ไร่ (ตารางที่ 2)

เมื่อพิจารณาถึงเนื้อที่ปลูกผักเฉลี่ยต่อรายของเกษตรกรในกลุ่มนี้ พบว่า ผักอื่นๆ อันได้แก่ ผักกวยช่าย ผักกวางตุ้งดอก ผักโคมจีน ผักตั้งโอ้ ผักบั้งจีน พริกเหลือง แพง สะระแน้ กะเพรา โหระพา มีเนื้อที่ที่ใช้ในการปลูกผักเฉลี่ยต่อฟาร์มมากที่สุด 19.66 ไร่ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 56.15 ของเนื้อที่ที่ใช้ในการปลูกผักรวมเฉลี่ยต่อฟาร์ม รองลงมา ได้แก่ ผักกวางตุ้งและผักกาดหอม มีเนื้อที่ที่ใช้ในการปลูกผักเฉลี่ยต่อฟาร์ม 7.83 และ 5.36 ไร่ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 22.36 และ 15.31 ของเนื้อที่ที่ใช้ในการปลูกผักรวมเฉลี่ยต่อฟาร์ม ตามลำดับ ส่วนผักคะน้ามีเนื้อที่ที่ใช้ในการปลูกผักเฉลี่ยต่อฟาร์มน้อยที่สุด 2.16 ไร่ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 6.17 ของเนื้อที่ที่ใช้ในการปลูกผักรวมเฉลี่ยต่อฟาร์ม ทั้งนี้เพราะในเนื้อที่แปลงเดียวกันในหนึ่งปีสามารถปลูกผักได้หลายรอบ (ตารางที่ 2)

ดังนั้น ผักปลอดภัยจากสารพิษหลักที่เกษตรกรปลูก จะเห็นว่า ผักกวางตุ้งมีเนื้อที่ที่ใช้ในการปลูกผักเฉลี่ยต่อฟาร์มมากที่สุด เพราะเป็นผักที่มีอายุเหมาะสมในการเก็บเกี่ยวเพื่อขายสั้นที่สุดคือ 30 วัน ซึ่งให้ผลผลิตได้เร็วกว่า ผักคะน้า และผักกาดหอมที่มีอายุเหมาะสม ในการเก็บเกี่ยวเพื่อขายยาวกว่า คือ 45 วัน

ตารางที่ 2 การถือครองที่ดิน ขนาดของเนื้อที่ถือครอง และการใช้ที่ดินของเกษตรกรผู้ปลูก
ผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีพัฒนาเฉลี่ยต่อฟาร์ม ในรอบปีการผลิต 2546/2547

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อฟาร์ม (ไร่)	3.84	100.00
ได้ทำฟรี	0.51	13.28
เป็นที่เช่า	3.33	86.72
ค่าเช่าที่ดินเฉลี่ยต่อปี (บาท / ฟาร์ม)	8,590.00	100.00
ค่าเช่าที่ดินปลูกผักกวางตุ้งเฉลี่ยต่อปี	1,921.16	22.36
ค่าเช่าที่ดินปลูกผักคะน้าเฉลี่ยต่อปี	529.27	6.17
ค่าเช่าที่ดินปลูกผักกาดหอมเฉลี่ยต่อปี	1,315.12	15.31
ค่าเช่าที่ดินปลูกผักอื่น ๆ เฉลี่ยต่อปี	4,823.75	56.15
จำนวนแปลงผักเฉลี่ยต่อฟาร์ม (แปลง)	1.13	-
จำนวนร่องเฉลี่ยต่อฟาร์ม (ร่อง)	7.27	-
เนื้อที่เฉลี่ยต่อร่อง (ไร่)	0.45	-
การใช้ที่ดินทั้งหมดเฉลี่ยต่อฟาร์ม (ไร่)		
เนื้อที่เพาะปลูก	3.29	85.68
เนื้อที่ร่องน้ำ	0.37	9.63
เนื้อที่ที่อยู่อาศัย	0.18	4.69
เนื้อที่ที่ใช้ในการปลูกผักเฉลี่ยต่อฟาร์ม (ไร่/ปี)		
ผักกวางตุ้ง	7.83	22.36
ผักคะน้า	2.16	6.17
ผักกาดหอม	5.36	15.31
ผักอื่น ๆ ¹	19.66	56.15
รวม	35.01	100.00

หมายเหตุ: ¹หมายถึง ผักกูดช่วย ผักกวางตุ้งดอก ผักโขมจีน ผักตั้งโอ้ ผักบั้งจีน พริกเหลือง แพง

สระระแห่น กะเพรา โหระพา

ที่มา: จากการสำรวจ

มูลค่าทรัพย์สินทางการเกษตรที่ใช้ในการปลูกผัก

ทรัพย์สินที่เกษตรกรใช้ในลงทุนเพื่อการปลูกผัก ได้แก่ จอบ พลั่ว คราด รถไถเดินตาม มีดตัดผัก กรรไกรตัดผัก ที่พ่นยาด้วยมือ ที่พ่นยาด้วยเครื่อง เครื่องสูบลม/ปั้มน้ำ ท่อน้ำ เครื่องรดน้ำ ขนาดรดน้ำ เรือบรรทุกผัก ตาชั่ง และเข่งบรรจุผัก (ตารางที่ 3)

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกผัก

จอบ เป็นเครื่องมือใช้ในการขุดดิน ขุดแปลง กำจัดวัชพืช จอบราคาค่าเฉลี่ย 490.53 บาท จำนวน 1.27 ค้ำต่อฟาร์ม มูลค่ารวม 621.33 บาท อายุการใช้งาน 6.78 ปี และค่าเสื่อมต่อปี 91.60 บาท

พลั่ว เป็นเครื่องมือใช้สำหรับตัดวัสดุที่ใช้ในการเกษตร เช่น ดิน ปุ๋ย เป็นต้น พลั่วราคาค่าเฉลี่ย 101.92 บาท จำนวน 0.87 ค้ำต่อฟาร์ม มูลค่ารวม 88.33 บาท อายุการใช้งาน 1.27 ปี และค่าเสื่อมต่อปี 69.77 บาท

คราด เป็นเครื่องมือใช้สำหรับกำจัดวัชพืช ข่อยดิน แต่งดิน คราดราคาค่าเฉลี่ย 130.00 บาทต่อคร่าวเรือน จำนวน 0.60 ค้ำต่อฟาร์ม มูลค่ารวม 78.00 บาทต่อคร่าวเรือน อายุการใช้งาน 7.59 ปี และค่าเสื่อมต่อปี 10.27 บาท

รถไถเดินตาม เป็นอุปกรณ์ใช้ในการไถดินเพื่อเตรียมดินปลูกผัก รถไถเดินตามราคาค่าเฉลี่ย 15,000.00 บาท จำนวน 0.07 คันต่อฟาร์ม มูลค่ารวม 1,000.00 บาท อายุการใช้งาน 15.00 ปี และค่าเสื่อมต่อปี 66.67 บาทและค่าซ่อมต่อปี 2.67 บาท

มีดตัดผัก เป็นเครื่องมือใช้สำหรับการตัดผักที่เจริญเติบโตเหมาะสมสำหรับเก็บเกี่ยวเพื่อนำไปจำหน่าย มีดตัดผักราคาเฉลี่ย 27.61 บาท จำนวน 6.27 เล่มต่อฟาร์ม มูลค่ารวม 173.00 บาท อายุการใช้งาน 1.03 ปี และค่าเสื่อมต่อปี 167.17 บาท

กรรไกรตัดผัก เป็นเครื่องมือใช้สำหรับตัดผักที่เกิดการเน่าเสีย เช่น ใบที่ช้ำ ก้านที่หัก เป็นต้น กรรไกรตัดผักราคาตัวละ 128.00 บาท จำนวน 0.33 ตัวต่อฟาร์ม มูลค่ารวม 42.67 บาท อายุการใช้งาน 2.15 ปี และค่าเสื่อมต่อปี 19.87 บาท และค่าซ่อมต่อปี 1.33 บาท

ที่พ่นยาด้วยมือ เป็นอุปกรณ์ใช้ในการพ่นยากำจัดศัตรูพืชที่รบกวนการเจริญเติบโตของผัก ด้วยวิธีการพ่นด้วยมือ ที่พ่นยาด้วยมือราคาเครื่องละ 223.00 บาท จำนวน 1.33 เครื่องต่อฟาร์ม มูลค่ารวม 297.33 บาท อายุการใช้งาน 1.59 ปี และค่าเสื่อมต่อปี 186.47 บาท และค่าซ่อมต่อปี 58.00 บาท

ที่พ่นยาด้วยเครื่อง เป็นอุปกรณ์ใช้ในการพ่นยากำจัดศัตรูพืชที่รบกวนการเจริญเติบโตของผัก ด้วยวิธีการพ่นด้วยเครื่อง ที่พ่นยาด้วยเครื่องราคาเครื่องละ 10,777.78 บาท จำนวน 0.60 เครื่องต่อฟาร์ม มูลค่ารวม 6,466.67 บาท อายุการใช้งาน 7.29 ปี ค่าเสื่อมต่อปี 886.67 บาท และค่าซ่อมต่อปี 142.00 บาท

เครื่องสูบ / ป้อน้ำ เป็นอุปกรณ์ใช้ในการสูบน้ำ / ป้อน้ำจากแหล่งน้ำ เพื่อนำน้ำเข้าแปลงผักและถ่ายน้ำออกจากแปลงผัก เครื่องสูบ / ป้อน้ำราคาเครื่องละ 12,790.91 บาท จำนวน 0.73 เครื่องต่อฟาร์ม มูลค่ารวม 9,380.00 บาท อายุการใช้งาน 4.14 ปี ค่าเสื่อมต่อปี 2,264.00 บาท และค่าซ่อมต่อปี 920.00 บาท

ท่อน้ำ เป็นอุปกรณ์ใช้ในการต่อกับเครื่องสูบ / ป้อน้ำจากแหล่งน้ำ เพื่อนำน้ำเข้าแปลงผัก และถ่ายน้ำออกจากแปลงผัก ทำด้วยเหล็ก ท่อน้ำราคาท่อละ 3,950.00 บาท จำนวน 0.67 ท่อต่อฟาร์ม มูลค่ารวม 2,633.33 บาท อายุการใช้งาน 2.86 ปี ค่าเสื่อมต่อปี 921.87 บาท และค่าซ่อมต่อปี 156.67 บาท

เครื่องรดน้ำ เป็นอุปกรณ์ใช้รดน้ำผักในแปลงเพื่อให้ผักเจริญเติบโต ด้วยวิธีการรดด้วยเครื่อง เครื่องรดน้ำราคาเครื่องละ 10,523.08 บาท จำนวน 0.87 เครื่องต่อฟาร์ม มูลค่ารวม 9,120.00 บาท อายุการใช้งาน 7.14 ปี ค่าเสื่อมต่อปี 1,276.80 บาทต่อคร้วเรือน และค่าซ่อมต่อปี 1,750.00 บาท

ขนาดรดน้ำ เป็นอุปกรณ์ใช้รดน้ำผักในแปลงเพื่อให้ผักเจริญเติบโต ด้วยวิธีการรดหรือวิด ขนาดรดน้ำราคาต่อลิตรละ 67.89 บาท จำนวน 1.27 ลิตรต่อฟาร์ม มูลค่ารวม 86.00 ลิตร อายุการใช้งาน 1.03 ปี และค่าเสื่อมต่อปี 83.67 บาท

เรือบรรทุกผัก เป็นพาหนะใช้ในการบรรทุกและขนส่งผักจากการเก็บเกี่ยวเพื่อเตรียมจำหน่าย เรือบรรทุกผักราคาต่อลิตรละ 1,960.00 บาท จำนวน 0.33 ลิตรต่อฟาร์ม มูลค่ารวม 653.33 บาท อายุการใช้งาน 3.25 ปี ค่าเสื่อมต่อปี 200.67 บาท และค่าซ่อมต่อปี 33.33 บาท

ตาข่าย เป็นเครื่องมือใช้รดน้ำผักเพื่อเตรียมจำหน่าย หน่วยเป็นกิโลกรัม ตาข่ายราคาเครื่องละ 635.71 บาท จำนวน 0.93 เครื่องต่อฟาร์ม มูลค่ารวม 593.33 บาท อายุการใช้งาน 5.21 ปี และค่าเสื่อมต่อปี 113.87 บาท

แข่งบรรจุผัก เป็นอุปกรณ์ใช้สำหรับบรรจุผัก หลังจากการเก็บเกี่ยวเพื่อความสะดวกในการขนส่งและการจำหน่าย แข่งบรรจุผักราคาใบละ 35.42 บาท จำนวน 40.80 ใบต่อฟาร์ม มูลค่ารวม 1,445.00 บาท อายุการใช้งาน 4.44 ปี และค่าเสื่อมต่อปี 325.33 บาท

เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษมีมูลค่าทรัพย์สินที่ใช้ในการปลูกผักรวมเฉลี่ยฟาร์มละ 32,678.32 บาท ส่วนทรัพย์สินทางการเกษตรที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ เครื่องสูบน้ำ/ปั้มน้ำ รองลงมาคือ เครื่องรดน้ำ และที่พ่นยาด้วยเครื่องโดยมีมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อฟาร์มเท่ากับ 9,380.00 9,120.00 และ 6,466.67 ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ค่าเสื่อมราคา เป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด โดยคำนวณจากเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ จากการสำรวจ พบว่า เกษตรกรมีค่าเสื่อมราคาต่อปีเฉลี่ยฟาร์มละ 6,684.70 บาท (ตารางที่ 3) แบ่งเป็น ค่าเสื่อมราคาที่ใช้ในการปลูกผักอื่นๆ เฉลี่ยฟาร์มละ 3,573.83 บาท ส่วนที่เหลือเป็นค่าเสื่อมราคาที่ใช้ในการปลูกผักกวางตุ้ง ผักกาดหอม และผักคะน้า เฉลี่ยฟาร์มละ 1,495.03 1,023.42 และ 412.42 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด ที่ได้จากการสำรวจเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีค่าซ่อมต่อปีเฉลี่ยฟาร์มละ 3,064.00 บาท (ตารางที่ 3) แบ่งเป็น ค่าซ่อมที่ใช้ในการปลูกผักอื่นๆ เฉลี่ยฟาร์มละ 1,720.61 บาท ส่วนที่เหลือเป็นค่าซ่อมที่ใช้ในการ

ปลูกผักกางต้ง ผักกาดหอม และผักคะน้าเฉลี่ยฟาร์มละ 685.26 469.09 และ 189.04 บาท
ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 3 มูลค่าทรัพย์สินทางการเกษตรที่ใช้ในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกร
ผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนาเฉลี่ยต่อฟาร์ม ในรอบปีการผลิต 2546/2547

รายการ	จำนวน	ราคา (บาท/หน่วย)	มูลค่า (บาท)	อายุการ ใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อม ราคา ต่อปีเฉลี่ย (บาท)	ค่าซ่อม ต่อปีเฉลี่ย (บาท)
1. จอบ	1.27	490.53	621.33	6.78	91.60	-
2. พลั่ว	0.87	101.92	88.33	1.27	69.77	-
3. คราด	0.60	130.00	78.00	7.59	10.27	2.67
4. รถไถเดินตาม	0.07	15,000.00	1,000.00	15.00	66.67	-
5. มีดตัดผัก	6.27	27.61	173.00	1.03	167.17	-
6. กรรไกรตัดผัก	0.33	128.00	42.67	2.15	19.87	1.33
7. ที่พ่นยาด้วยมือ	1.33	223.00	297.33	1.59	186.47	58.00
8. ที่พ่นยาด้วยเครื่อง	0.60	10,777.78	6,466.67	7.29	886.67	142.00
9. เครื่องสูบ / ป้อนน้ำ	0.73	12,790.91	9,380.00	4.14	2,264.00	920.00
10. ท่อน้ำ	0.67	3,950.00	2,633.33	2.86	921.87	156.67
11. เครื่องรดน้ำ	0.87	10,523.08	9,120.00	7.14	1,276.80	1,750.00
12. ขนาดรดน้ำ	1.27	67.89	86.00	1.03	83.67	-
13. เรือบรรทุกผัก	0.33	1,960.00	653.33	3.25	200.67	33.33
14. ตาชั่ง	0.93	635.71	593.33	5.21	113.87	-
15. แข่งบรรจุผัก	40.80	35.42	1,445.00	4.44	325.33	-
รวม	-	-	32,678.32	-	6,684.70	3,064.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 4 ค่าเสื่อมราคาและค่าซ่อมต่อปีทรัพย์สินทางการเกษตรของกลุ่มเกษตรกรผักปลอดภัย
จากสารพิษที่วิวัฒนาการเฉลี่ยต่อฟาร์มแยกตามชนิดของผัก ในรอบปีการผลิต 2546/2547

ชนิดผักที่ปลูก	ค่าเสื่อมราคาต่อปีเฉลี่ย (บาท)	ค่าซ่อมต่อปีเฉลี่ย (บาท)
ผักวางตุ้ง	1,495.03	685.26
ผักคะน้า	412.42	189.04
ผักกาดหอม	1,023.42	469.09
ผักอื่นๆ	3,573.83	1,720.61
รวม	6,684.70	3,064.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาวะหนี้สินและแหล่งสินเชื่อ

ภาวะหนี้สินของเกษตรกรผู้ปลูกผัก สินเชื่อเป็นปัจจัยสำคัญที่บอกถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวเกษตรกร และการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษต้องมีการลงทุนเพื่อซื้อเครื่องมืออุปกรณ์และปัจจัยการผลิตต่างๆที่จำเป็นต่อการปลูก ทั้งนี้เกษตรกรจะต้องกู้ยืมเงินมาลงทุนเป็นเหตุให้เกิดภาวะหนี้สินที่ใช้ในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษขึ้น

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ มีจำนวน 4 ราย ที่ไม่ได้กู้ยืมเงินมาลงทุนคิดเป็นร้อยละ 26.67 และมีจำนวน 11 รายที่กู้ยืมเงินมาลงทุน คิดเป็นร้อยละ 73.33 โดยกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมากที่สุดจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.00 ส่วนที่เหลือกู้จากกองทุนหมู่บ้านจำนวน 2 ราย ญาติพี่น้องจำนวน 2 ราย และบริษัทเอกชนซึ่งมีสวัสดิการสำหรับกู้ยืมเงินจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.33 13.33 และ 6.67 ตามลำดับ (ตารางที่ 5)

สำหรับวัตถุประสงค์ในการกู้เงินของเกษตรกร พบว่า กู้เพื่อการปลูกผักมากที่สุด จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.00 ส่วนที่เหลือกู้เพื่อการบริโภค จำนวน 1 ราย และกู้เพื่อชำระหนี้สินจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.67 และ 6.67 ตามลำดับ (ตารางที่ 5)

สำหรับปริมาณเงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ พบว่า มีปริมาณเงินกู้เฉลี่ยรายละ 29,000.00 บาท แบ่งเป็นปริมาณเงินกู้ที่เกษตรกรกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด เฉลี่ยรายละ 19,333.33 บาท คิดเป็นร้อยละ 66.67 ของปริมาณเงินกู้เฉลี่ย รองลงมาเป็นปริมาณเงินกู้จากญาติพี่น้องและกองทุนหมู่บ้าน เฉลี่ยรายละ 6,666.67 และ 1,666.67 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.99 และ 5.75 ของปริมาณเงินกู้เฉลี่ย ตามลำดับ ส่วนปริมาณเงินกู้ที่เกษตรกรกู้จากบริษัทเอกชนน้อยที่สุด เฉลี่ยรายละ 1,333.33 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.60 ของปริมาณเงินกู้เฉลี่ย (ตารางที่ 5)

สำหรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่อปีที่ใช้คำนวณดอกเบี้ยเงินกู้ต่อปี ที่เกษตรกรต้องจ่าย พบว่า มีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่อปีร้อยละ 10.33 เป็นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่อปีของบริษัทเอกชนสูงที่สุด ร้อยละ 24.00 รองลงมาเป็นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่อปีของญาติพี่น้องและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 13.50 และ 8.52 ตามลำดับ ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่อปีของกองทุนหมู่บ้าน ต่ำที่สุดร้อยละ 7.80 (ตารางที่ 5)

สำหรับดอกเบี้ยเงินกู้ต่อปีที่เกษตรกรต้องจ่าย พบว่า มีดอกเบี้ยเงินกู้ต่อปีเฉลี่ยรายละ 2,996.67 บาท แบ่งเป็น ดอกเบี้ยเงินกู้ต่อปีของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด เฉลี่ยรายละ 1,646.67 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.95 ของดอกเบี้ยเงินกู้ต่อปีเฉลี่ย รองลงมาเป็น ดอกเบี้ยเงินกู้ต่อปีของญาติพี่น้องและบริษัทเอกชน เฉลี่ยรายละ 900.00 และ 320.00 บาท คิดเป็น ร้อยละ 30.03 และ 10.68 ของดอกเบี้ยเงินกู้ต่อปีเฉลี่ย ตามลำดับ ส่วนดอกเบี้ยเงินกู้ต่อปีของกองทุนหมู่บ้านน้อยที่สุด เฉลี่ยร้อยละ 130.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.34 ของดอกเบี้ยเงินกู้ต่อปีเฉลี่ย (ตารางที่ 5)

พิจารณาตามระยะเวลาการกู้เงิน พบว่า เกษตรกรกู้เงินในระยะเวลาเงินเฉลี่ยต่อราย 1.07 ปี โดยระยะเวลาเงินที่นานที่สุด เท่ากับ 4 ปี และสั้นที่สุด เท่ากับ 1 ปี (ตารางที่ 5)

สำหรับหลักประกันในการกู้เงินของเกษตรกรผู้กู้ยืมเงิน พบว่า มีเกษตรกรใช้หลักประกันในการกู้เงิน ซึ่งเป็นการใช้บุคคลค้ำประกัน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.67 และเกษตรกรที่ไม่ใช้หลักประกันในการกู้เงิน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.33 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 สภาวะสินเชื่อของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา
ในรอบปีการ 2546/2547

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรที่ไม่ได้กู้เงิน (ราย)	4	26.67
เกษตรกรที่กู้เงิน (ราย)	11	73.33
แหล่งเงินกู้ (ราย)		
ธ.ก.ส.	6	40.00
กองทุนหมู่บ้าน	2	13.33
ญาติพี่น้อง	2	13.33
บริษัทเอกชน	1	6.67
วัตถุประสงค์ในการกู้เงิน (ราย)		
เพื่อการปลูกผัก	9	60.00
เพื่อการบริโภค	1	6.67
เพื่อชำระหนี้สิน	1	6.67
ปริมาณเงินกู้เฉลี่ย (บาท)	29,000.00	100.00
ธ.ก.ส.	19,333.33	66.67
กองทุนหมู่บ้าน	1,666.67	5.75
บริษัทเอกชน	1,333.33	4.60
ญาติพี่น้อง	6,666.67	22.99
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่อปี (ร้อยละ)	10.33	-
ธ.ก.ส.	8.52	-
กองทุนหมู่บ้าน	7.80	-
บริษัทเอกชน	24.00	-
ญาติพี่น้อง	13.50	-
ดอกเบี้ยเงินกู้ต่อปีเฉลี่ย (บาท)	2,996.67	100.00
ธ.ก.ส.	1,646.67	54.95
กองทุนหมู่บ้าน	130.00	4.34
บริษัทเอกชน	320.00	10.68

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ญาติพี่น้อง	900.00	30.03
ระยะเวลากู้เงินเฉลี่ย (ปี)	1.07	-
พิสัย	1 - 4	-
หลักประกันในการกู้เงิน (ราย)		
บุคคลค้ำประกัน	7	46.67
ไม่ใช่หลักประกันในการกู้เงิน	4	33.33

ที่มา: จากการสำรวจ

วิธีการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

จากการสำรวจ ในรอบปีการผลิต 2546/2547 พบว่า ผักปลอดภัยจากสารพิษหลักทั้ง 3 ชนิดที่เกษตรกรปลูก ได้แก่ ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม มีวิธีการปลูกที่เป็นขั้นตอนตามแต่ละกิจกรรมการปลูก ดังนี้

1. การเตรียมดิน

การเตรียมดิน สำหรับปลูกผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม แต่ละครั้งให้ถูกต้อง นอกจากจะช่วยให้ผักเจริญเติบโตสมบูรณ์แล้ว ยังเป็นการช่วยปรับระดับพื้นดินให้ราบเรียบมาเป็นแอ่งน้ำท่วมขัง สามารถจัดทำคูระบายน้ำ เพื่อให้ระบายน้ำ และป้องกันน้ำท่วมแปลงผัก รวมทั้งสามารถกำจัดวัชพืช แมลง และศัตรูพืชที่เป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตของผัก การเตรียมดินปลูกผักแต่ละครั้ง ใช้เวลา 7-10 วัน ประกอบด้วย กิจกรรม ดังนี้

1.1 การกำจัดวัชพืช

ก่อนการปลูกผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอมแต่ละครั้ง เกษตรกรต้องกำจัดวัชพืช โดยวิธีการขุด ถอนวัชพืชด้วยมือ หรือวิธีฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืช จำพวกกรัมมีออกซิเจน

ซึ่งอัตราส่วนการใช้ฉีดพ่นจะผสมกับน้ำในปริมาณ 200 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร ต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่ (ร่องปลูกผักขนาดกว้าง 4 วา x ยาว 100 วา) โดยกิจกรรมนี้สำหรับการขุดถอนวัชพืชด้วยมือใช้เวลา 1-2 วันต่อครั้ง ต่อแรงงาน 1 คน ต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่ ส่วนการฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืชใช้เวลา 2 ชั่วโมงต่อครั้ง ต่อแรงงาน 1 คน ต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่

1.2 การพินดิน

การพินดินสำหรับปลูกผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอมแต่ละครั้ง มีทั้งการพินดินด้วยจอบ หรือการไถดินด้วยรถไถ ซึ่งการไถดินใช้เวลาเร็วกว่าการพินดิน คือ การไถดินใช้เวลา 3 ชั่วโมงต่อครั้ง ต่อแรงงาน 1 คน ต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่ ขณะที่การพินดินใช้เวลา 4 วันต่อครั้ง ต่อแรงงาน 1 คน ต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่

1.3 การตากดิน

หลังจากการพินดิน เกษตรกรผู้ปลูกผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอมจะตากดินไว้ 7 วัน เพื่อกำจัดวัชพืช ศัตรูพืชที่อยู่ใต้ดินให้ถูกแสงแดดเผาทำลาย และเพื่อให้โครงสร้างของดินที่ปลูกมีลักษณะโปร่ง เป็นก้อน ระบายน้ำ และอากาศได้ดี

1.4 การแต่งดิน

หลังจากการตากดิน เกษตรกรจะแต่งดินด้วยจอบ รวมทั้งย่อยดินให้เป็นก้อนเล็ก เพื่อปรับโครงสร้างของดินโดยการแต่งดินใช้เวลา 3 ชั่วโมงต่อครั้ง ต่อแรงงาน 1 คน ต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่

1.5 การใส่ปุ๋ยคอก

หลังการแต่งดิน เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ จะใส่ปุ๋ยคอกจำพวก ปุ๋ยคอกอินทรีย์ ซึ่งได้จากการหมักมูลสัตว์ เช่น มูลไก่ มูลวัว มูลเป็ด เป็นต้น เพื่อเพิ่มธาตุอาหารในดิน ช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดินให้ร่วนซุย ระบายน้ำ อากาศได้ดี อุ้มน้ำได้ดี และเพื่อให้ผักเจริญเติบโต แข็งแรงทนทานต่อโรคและแมลงโดยการปลูกผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม

จะใส่ปุ๋ยคอก 1 ครั้ง ต่อการปลูกผักแต่ละครั้ง ปริมาณการใช้ร่องปลูกผัก 1 ไร่ ใส่ปุ๋ยคอก 40 กระสอบหรืออัตรา 1,000-2,000 กิโลกรัม วิธีการใส่ใช้วิธีโรยปุ๋ยคอกด้วยมือบนร่องปลูกผักจนทั่วทั้งร่อง การใส่ปุ๋ยคอกใช้เวลา 2 ชั่วโมงต่อครั้ง ต่อแรงงาน 1 คน ต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่

1.6 การใส่ปุ๋นขาว

เกษตรกรใส่ปุ๋นขาวหลังจากใส่ปุ๋ยคอก เพื่อลดสภาพความเป็นกรดในดินและทำให้ดินมีสภาพเป็นกลาง ซึ่งเกษตรกรผู้ปลูกผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม จะใส่ปุ๋นขาว 1 ครั้ง ต่อการปลูกผักแต่ละครั้ง ปริมาณการใช้ร่องปลูกผัก 1 ไร่ ใส่ปุ๋นขาว 200-300 กิโลกรัม วิธีการใส่ใช้วิธีโรยปุ๋นขาวด้วยมือบนร่องปลูกผักจนทั่วทั้งร่อง การใส่ปุ๋นขาวใช้เวลา 2 ชั่วโมงต่อครั้ง ต่อแรงงาน 1 คน ต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่

1.7 การคลุมแปลง

เกษตรกรผู้ปลูกผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม จะต้องคลุมแปลงโดยใช้ฟางด้วยมือ เพื่อช่วยรักษาความชื้นในดินและบังแสงสว่างเพื่อป้องกันวัชพืช เกษตรกรจะคลุมแปลง 1 ครั้ง ต่อการปลูกผักแต่ละครั้ง ปริมาณการใช้ร่องปลูกผัก 1 ไร่ ใช้ฟาง 5 ก้อน วิธีการคลุมใช้วิธีวางฟางคลุมด้วยมือบนร่องปลูกผักจนทั่วทั้งร่อง หลังการคลุมแปลงเกษตรกรจะรดน้ำบนร่องปลูกผักจนทั่วทั้งร่องทันที 1 ครั้ง การคลุมแปลงใช้เวลา 1 ชั่วโมงต่อครั้ง ต่อแรงงาน 1 คน ต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่

2. การปลูกผัก

2.1 การหว่านเมล็ด

เกษตรกรผู้ปลูกผักจะหว่านเมล็ดพันธุ์ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม หลังการคลุมแปลง โดยหว่านเมล็ด 1 ครั้ง ต่อการปลูกผักแต่ละครั้ง วิธีหว่านใช้มือหว่านเมล็ดพันธุ์ผักบนร่องปลูกผักให้ทั่วทั้งร่อง ปริมาณการใช้เมล็ดพันธุ์จะแตกต่างกันตามแต่ละชนิดผัก คือ ผักกวางตุ้ง และผักคะน้าจะใช้เมล็ดพันธุ์ 1 ลิตรต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่ ส่วนผักกาดหอม จะใช้

เมล็ดพันธุ์ครึ่งลิตรต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่ การหว่านเมล็ดใช้เวลา 1 ชั่วโมงต่อครั้ง ต่อแรงงาน 1 คน ต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่

2.2 การรดน้ำ

หลังการหว่านเมล็ด เกษตรผู้ปลูกผักวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม ต้องรดน้ำทุกวันจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต รดน้ำวันละ 3 เวลา คือ เวลาเช้า เวลาบ่าย และเวลาเย็น เพื่อให้ผักเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ โดยใช้ขนาดหรือเครื่องรดน้ำ วิธีการรดน้ำใช้ขนาดค้ำน้ำรดด้วยมือบนร่องปลูกผักจนทั่วทั้งร่องหรือใช้เครื่องรดน้ำฉีดพ่นรดบนร่องปลูกผักจนทั่วทั้งร่อง ซึ่งการรดน้ำโดยใช้เครื่องรดน้ำใช้เวลาเร็วกว่าใช้ขนาด คือ กรณีใช้เครื่องรดน้ำ ใช้เวลา 15 นาที ต่อครั้งต่อแรงงาน 1 คน ต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่ ขณะที่ใช้ขนาดเวลา 1 ชั่วโมงต่อครั้ง ต่อแรงงาน 1 คน ต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่ ต่อครั้ง

2.3 การใส่ปุ๋ยเคมี

หลังการหว่านเมล็ด เกษตรกรผู้ปลูกผักวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม จะใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 25-7-7 จำนวน 2 ครั้ง ต่อการปลูกผักแต่ละครั้ง คือ ครั้งแรก คือ หลังหว่านเมล็ด 3 วัน หรือ ก่อนทิวตั้งและถอนแยก 4-5 วัน ครั้งที่สอง คือ หลังทิวตั้งและถอนแยก 4-5 วัน ทั้งนี้เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของผัก ปริมาณการใช้ร่องปลูกผัก 1 ไร่ ใส่ปุ๋ยเคมี 10-20 กิโลกรัมต่อครั้ง วิธีการใส่ปุ๋ยเคมีใช้วิธีโรยปุ๋ยเคมีด้วยมือบริเวณรอบๆ ต้นผักหรือโรยบางๆ ระหว่างแถวระวังอย่าให้ชิดโคนต้น เมื่อใส่ปุ๋ยเคมีแล้วให้พรวนดินกลบและรดน้ำตามทุกครั้ง การใส่ปุ๋ยเคมีใช้เวลา 30 นาที ต่อครั้ง ต่อแรงงาน 1 คน ต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่

2.4 การฉีดสารชีวภาพ

เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ทั้งผักวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม จะฉีดสารชีวภาพจำพวก ปุ๋ยปลา สารสะเดา และฮอว์โมนขยายลำต้น ซึ่งสามารถผลิตได้เอง เพื่อใช้ป้องกันและกำจัดแมลง ปริมาณการใช้ของสารชีวภาพแต่ละชนิดจะแตกต่างกัน ซึ่งจะใช้สารชีวภาพผสมกับน้ำแล้วฉีดจำนวน 3 ครั้ง โดยปุ๋ยปลาจะผสมน้ำในอัตราส่วน 20 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตรต่อครั้ง สารสะเดาจะผสมน้ำในอัตราส่วนครึ่งกระป๋องนม ต่อน้ำ 20 ลิตรต่อครั้ง และ

ฮอร์โมนขยายลำต้น จะผสมน้ำในอัตราส่วน 100 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตรต่อครั้ง วิธีการฉีดสารชีวภาพ ใช้วิธีฉีดพ่นด้วยเครื่องบริเวณใบหรือ โคนต้นผักควรรีทุก 5-7 วันหลังจากหว่านเมล็ด การฉีดสารชีวภาพใช้เวลา 15 นาทีต่อครั้ง ต่อแรงงาน 1 คน ต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่

2.5 การฉีดสารกำจัดแมลง

เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ จะฉีดสารกำจัดแมลงในผักกางคั้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม เพื่อป้องกันและกำจัดแมลงที่จะมาทำความเสียหายผักในร่องปลูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งแมลงจำพวก ค้างคาวคุดกระโดด หนอนใยผัก หนอนกักกินใบ หนอนกระทู้ ซึ่งเกษตรกรจะใช้สารกำจัดแมลงจำพวกอาบอน โซนิดาน อะบาเบ็คดิน อะวาแม็ก เอ็คโพรคอน และโพฟีโนฟอส ตามความต้องการของเกษตรกรแต่ละราย รวมถึงการใช้สารชีวภาพ จำพวกสารสะเดา ที่มีประโยชน์ในการช่วยป้องกันและกำจัดแมลงด้วย ดังนั้นจำนวนครั้งและปริมาณที่ใช้ในการฉีดสารกำจัดแมลงก็จะแตกต่างกันไปตามชนิดของสารกำจัดแมลง ความต้องการของเกษตรกรแต่ละราย และช่วงเวลาที่แมลงระบาด วิธีการฉีดสารกำจัดแมลงใช้วิธีฉีดพ่นด้วยเครื่องฉีดพ่นด้วยมือ ฉีดบริเวณใบหรือต้นผัก ที่สำคัญคือ การฉีดสารกำจัดแมลงจะไม่ฉีดก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิตผักเป็นเวลา 10 วัน เพราะต้องการให้ผักปลอดภัยจากสารพิษ และมีสารกำจัดแมลงตกค้างอยู่ในผักในระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค การฉีดสารกำจัดแมลงใช้เวลา 30 นาทีต่อครั้ง ต่อแรงงาน 1 คน ต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่

2.6 การทิวต้นและถอนแยก

เกษตรกรผู้ปลูกผัก กวางคั้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม จะต้องทำการทิวต้นและถอนแยก 1 ครั้งต่อการปลูกผักแต่ละครั้ง โดยจะทิวต้นและถอนแยกหลังหว่านเมล็ด 1 สัปดาห์ ซึ่งการทิวต้นและถอนแยกจะดูผักที่เริ่มมีการเจริญเติบโตเป็นต้นผักอ่อน เพื่อคัด ถอน และแยกใบ ต้นผักที่เน่าเสียทิ้งไป เพื่อให้ผักสามารถเจริญเติบโตเต็มที่เตรียมพร้อมเก็บเกี่ยวเพื่อขายต่อไป สำหรับผักคะน้าเมื่อทิวต้นและถอนแยกแล้ว จะสามารถนำดินอ่อนของผักคะน้าไปขายได้ก่อน 1 ครั้ง เรียกว่า ผักคะน้าเล็ก ซึ่งถือว่าเป็นผลพลอยได้ และเมื่อผักคะน้าเจริญเติบโตเต็มที่ก็สามารถเก็บเกี่ยวเพื่อขายได้อีก 1 ครั้ง เรียกว่า ผักคะน้าใหญ่ วิธีการทิวต้นและถอนแยกใช้มือหรือมีดตัดผักหรือ กรรไกรตัดผักเพื่อคัดถอนและแยกใบ ต้นผัก การทิวต้นและถอนแยก ใช้เวลา 4-5 ชั่วโมง ต่อครั้ง ต่อแรงงาน 1 คน ต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่

3. การเก็บเกี่ยวผลผลิต

เมื่อผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม เจริญเติบโตเต็มที่ เกษตรกรผู้ปลูกจะเก็บเกี่ยวผลผลิตเพื่อขาย การเก็บเกี่ยวผลผลิตประกอบด้วย การตัดผัก การคัดเลือกขนาดผัก การมัดผัก การบรรจุผักใส่ถุงหรือใส่ถุงพลาสติก การซั่งกิโผลผักที่บรรจุใส่ถุงหรือใส่ถุงพลาสติก และการขนผักไปขายด้วยตนเอง หรือการขนผักไปขายให้ผู้รวบรวมต่อไป วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิต มีดังนี้ เกษตรกรใช้มือหรือมีดตัดผักหรือกรรไกรตัดผักในการตัดผัก ใช้มือในการคัดเลือกขนาดผัก การมัดผัก การบรรจุผักใส่ถุงหรือใส่ถุงพลาสติก การซั่งกิโผลผักที่บรรจุใส่ถุงหรือใส่ถุงพลาสติก และการขนผักไปขายด้วยตนเองหรือการขนผักไปขายให้ผู้รวบรวม การเก็บเกี่ยวผลผลิตใช้เวลา 4-5 ชั่วโมง ต่อครั้งต่อแรงงาน 1 คนต่อร่องปลูกผัก 1 ไร่

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ทำการศึกษาได้ทำการสำรวจผู้รวบรวมที่รับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษจากเกษตรกรผู้ปลูกปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนาไปขาย จำนวน 2 ราย ซึ่งเป็นผู้รวบรวมภายในพื้นที่เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร และเป็นผู้รวบรวมประเภทขาประจำที่มีการซื้อขายผักปลอดภัยจากสารพิษกันมานาน (ตารางที่ 6)

สภาพทั่วไปของผู้รวบรวมที่สำรวจ

ผลการศึกษา พบว่า ผู้รวบรวมที่รับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษจากเกษตรกรผู้ปลูกปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนาเป็นเพศชาย จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 และเพศหญิงจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีอายุเฉลี่ย 32.00 ปี โดยอายุสูงสุด 32 ปี และต่ำสุด 0 ปี ด้านระดับการศึกษาของผู้รวบรวม พบว่า มีการศึกษาภาคบังคับในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 และมีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 ด้านสมาชิกเฉลี่ยต่อครัวเรือน มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำนวน 3.00 ราย เป็นเพศชายเฉลี่ย 1.50 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของจำนวนสมาชิกเฉลี่ยต่อครัวเรือน และเป็นเพศหญิงเฉลี่ย 1.50 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของจำนวนสมาชิกเฉลี่ยต่อครัวเรือน สำหรับประสบการณ์ซื้อขายผักของผู้รวบรวมเฉลี่ยเท่ากับ 16.00 ปี โดยประสบการณ์สูงสุด เท่ากับ 29 ปี และประสบการณ์ต่ำสุดเท่ากับ 3 ปี ส่วนประสบการณ์ซื้อขายผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้รวบรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ปี โดยประสบการณ์สูงสุดเท่ากับ 8 ปี และประสบการณ์ต่ำสุด เท่ากับ 1 ปี (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 สภาพทั่วไปของผู้รวบรวมที่รับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษจากเกษตรกรผู้ปลูก
ผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนผู้รวบรวม (ราย)	2	100.00
ผู้รวบรวมขาประจำ	2	100.00
ชาย	1	50.00
หญิง	1	50.00
อายุเฉลี่ย (ปี)	32.00	-
พิสัย	0 – 32	-
ระดับการศึกษา (ราย)		
ป.6	1	50.00
ปริญญาโท	1	50.00
สมาชิกเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ราย)		
จำนวนสมาชิกเฉลี่ยต่อครัวเรือน	3.00	100.00
ชาย	1.50	50.00
หญิง	1.50	50.00
ประสบการณ์ซื้อขายผักเฉลี่ย (ปี)	16.00	-
พิสัย	3 – 29	-
ประสบการณ์ซื้อขายผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ย (ปี)	4.50	-
พิสัย	1-8	-

ที่มา: จากการสำรวจ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ

ในบทนี้จะวิเคราะห์ถึงต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษหลักแต่ ละชนิด คือ ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม ในรอบปีการผลิต 2546/2547 ของเกษตรกร ผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ศึกษาขั้นตอนการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษของ เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา และวิเคราะห์ถึงต้นทุนและผลตอบแทนจาก การขายผักของผู้รวบรวมที่รับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษจากเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจาก สารพิษเขตทวีวัฒนา ทั้งนี้เพื่อให้เห็นความอยู่รอดของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า ความเหมาะสมมากที่สุดในการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตผักปลอดภัยจาก สารพิษ และเพื่อประโยชน์ด้านการวางแผนการผลิตและการตลาดในอนาคตของเกษตรกรผู้ปลูกผัก ปลอดภัยจากสารพิษ รายละเอียดมีดังนี้

ต้นทุนการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ

ต้นทุนการผลิตผักกวางตุ้ง

ผลการศึกษา พบว่า ต้นทุนการผลิตผักกวางตุ้งของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ เขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547 มีต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยฟาร์มละ 78,182.83 บาท แบ่งเป็น ต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ ดังนี้ (ตารางที่ 7)

1. ต้นทุนผันแปร ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยฟาร์มละ 74,766.64 บาท คิดเป็นร้อยละ 95.63 แบ่งเป็น ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 40,491.29 บาท และต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงิน สดเฉลี่ยฟาร์มละ 34,275.35 บาท ต้นทุนผันแปรประกอบด้วยค่าใช้จ่ายต่างๆ ได้แก่ ค่าแรงงาน ค่าวัสดุการเกษตร และค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร มีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 49,790.68 24,290.70 และ 685.26 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.68 31.07 และ 0.88 ตามลำดับ รายละเอียดค่าใช้จ่ายต่างๆ มีดังนี้ (ตารางที่ 7)

1.1 ค่าแรงงาน มีทั้งต้นทุนที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด การใช้แรงงานที่เป็นเงินสดเป็นการจ้างแรงงานเพื่อการกำจัดวัชพืช การพ่นดิน การทิวต้นและการถอนแยก และการเก็บเกี่ยวผลผลิต ส่วนการใช้แรงงานที่ไม่เป็นเงินสด จะเป็นแรงงานในครอบครัวที่ช่วยทำกิจกรรมการปลูกผักกวางตุ้งต่างๆ ในฟาร์ม ค่าแรงงานมีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 15,515.33 บาท และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 34,275.35 บาท รวมเป็นเงิน 49,790.68 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.68 ของต้นทุนทั้งหมด (ตารางที่ 7)

1.2 ค่าวัสดุการเกษตร มีเฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสด เป็นค่าวัสดุการเกษตรเพื่อใช้ในการปลูกผักกวางตุ้ง ประกอบด้วย ค่าสารกำจัดวัชพืช ค่าปุ๋ยคอก ค่าปูนขาว ค่าฟาง ค่าน้ำมัน ค่าเมล็ดพันธุ์กวางตุ้ง ค่าปุ๋ยเคมี ค่าสารชีวภาพ และค่าสารกำจัดแมลง ดังนี้ (ตารางที่ 7)

1.2.1 ค่าสารกำจัดวัชพืช เกษตรกรใช้กำจัดวัชพืชเพื่อเตรียมดินสำหรับการปลูกผักกวางตุ้ง พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 1,419.33 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.81 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.2 ค่าปุ๋ยคอก เกษตรกรใช้เพื่อเพิ่มธาตุอาหารในดิน ช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดินและเพื่อให้ผักเจริญเติบโต แข็งแรงทนทานต่อโรคและแมลงสำหรับเตรียมดินปลูกผักกวางตุ้ง พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 3,246.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.15 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.3 ค่าปูนขาว เกษตรกรใช้เพื่อลดสภาพความเป็นกรดในดินและทำให้ดินมีสภาพเป็นกลาง สำหรับเตรียมดินปลูกผักกวางตุ้ง พบว่า มีต้นทุนเป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 1,253.33 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.60 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.4 ค่าฟาง เกษตรกรใช้คลุมแปลงผัก เพื่อช่วยรักษาความชื้นในดินและบังแสงสว่างเพื่อป้องกันวัชพืชสำหรับเตรียมดินปลูกผักกวางตุ้ง พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 3,372.93 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.31 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.5 ค่าน้ำมัน เกษตรกรใช้สำหรับเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรบางอย่างที่ต้องเติมน้ำมัน เพื่อช่วยให้เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรนั้นทำงานได้ ได้แก่ รถไถเดินตาม

ที่พ่นยาด้วยเครื่อง เครื่องร่น้ำ และเรือบรรทุกผัก พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 234.71 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.30 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.6 ค่าเมล็ดพันธุ์กวาดุ้ง เกษตรกรใช้หวานเมล็ดพันธุ์ในขั้นตอนการปลูก ผักกวาดุ้ง พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 1,028.67 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.31 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.7 ค่าปุ๋ยเคมี เกษตรกรใช้เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของผักกวาดุ้งในขั้นตอนการปลูกผักกวาดุ้ง พบว่า มีต้นทุนเป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 6,956.27 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.90 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.8 ค่าสารชีวภาพ เกษตรกรใช้เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของผักกวาดุ้งและใช้ป้องกันและกำจัดแมลงในขั้นตอนการปลูกผักกวาดุ้ง พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 470.13 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.60 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.9 ค่าสารกำจัดแมลง เกษตรกรใช้เพื่อป้องกันและกำจัดแมลงที่จะมาทำความเสียหายผักกวาดุ้งในร่องปลูก พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 6,309.33 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.07 ของต้นทุนทั้งหมด

1.3 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรมีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 685.26 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.88 ของต้นทุนทั้งหมด (ตารางที่ 7)

2. ต้นทุนคงที่ ต้นทุนคงที่เฉลี่ยฟาร์มละ 3,416.19 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.37 แบ่งเป็นต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 1,921.16 บาท และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 1,495.03 บาท ต้นทุนคงที่ประกอบด้วย ค่าใช้ที่ดิน และค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รายละเอียดค่าใช้จ่ายต่างๆ มีดังนี้ (ตารางที่ 7)

2.1 ค่าใช้ที่ดิน เกษตรกรผู้ปลูกผักกวาดุ้ง ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง จึงต้องเช่าที่ดินเพื่อปลูกผักกวาดุ้ง ซึ่งมีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 1,921.16 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.46 ของต้นทุนทั้งหมด

2.2 ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร เป็นต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ย ฟาร์มละ 1,495.03 คิดเป็นร้อยละ 1.91 ของต้นทุนทั้งหมด

ดังนั้น เมื่อนำต้นทุนทั้งหมด เฉลี่ยต่อฟาร์ม มาเฉลี่ยด้วยพื้นที่ที่ใช้ปลูกผักกวางตุ้ง (ไร่) ได้เป็นต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยไร่ละ 9,985.03 บาท แบ่งเป็น ต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 5,416.66 บาท และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 4,568.37 บาท และเมื่อนำต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อฟาร์มมา เฉลี่ยด้วยผลผลิตผักกวางตุ้งทั้งหมด (กิโลกรัม) ได้เป็นต้นทุนเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.95 บาท แบ่งเป็น ต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยกิโลกรัมละ 2.68 บาท และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยกิโลกรัมละ 2.27 บาท (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ต้นทุนการผลิตผักกวางตุ้งเฉลี่ยต่อฟาร์มของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ เขตทวิพัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547

(หน่วย: บาท/ฟาร์ม)

รายการ	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	ร้อยละ
ต้นทุนผันแปร	40,491.29	34,275.35	74,766.64	95.63
1. ค่าแรงงาน	15,515.33	34,275.35	49,790.68	63.68
กำจัดวัชพืช	869.33	4,763.20	5,632.53	7.20
พินดิน	3,299.33	2,784.80	6,084.13	7.78
แต่งดิน	-	1,041.67	1,041.67	1.33
ใส่ปุ๋ยคอก	-	349.87	349.87	0.45
ใส่ปุ๋ยขาว	-	242.27	242.27	0.31
คลุมแปลง	-	966.27	966.27	1.23
หว่านเมล็ด	-	139.60	139.60	0.18
รดน้ำ	-	4,680.00	4,680.00	5.98
ใส่ปุ๋ยเคมี	-	142.20	142.20	0.18
นิตสารชีวภาพ	-	379.00	379.00	0.48
ทิวต้นและถอนแยก	4,368.00	8,785.20	13,153.20	16.82
นิตสารกำจัดแมลง	-	289.67	289.67	0.37
เก็บเกี่ยวผลผลิต	6,978.67	9,711.60	16,690.27	21.35

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(หน่วย: บาท/ฟาร์ม)

รายการ	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	ร้อยละ
2. ค่าวัสดุการเกษตร	24,290.70	-	24,290.70	31.07
สารกำจัดวัชพืช	1,419.33	-	1,419.33	1.81
ปุ๋ยคอก	3,246.00	-	3,246.00	4.15
ปูนขาว	1,253.33	-	1,253.33	1.60
ฟาง	3,372.93	-	3,372.93	4.31
น้ำมัน	234.71	-	234.71	0.30
เมล็ดพันธุ์กวางตุ้ง	1,028.67	-	1,028.67	1.31
ปุ๋ยเคมี	6,956.27	-	6,956.27	8.90
สารชีวภาพ	470.13	-	470.13	0.60
สารกำจัดแมลง	6,309.33	-	6,309.33	8.07
3. ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์	685.26	-	685.26	0.88
ต้นทุนคงที่	1,921.16	1,495.03	3,416.19	4.37
ค่าใช้จ่ายที่ดิน	1,921.16	-	1,921.16	2.46
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์	-	1,495.03	1,495.03	1.91
ต้นทุนทั้งหมด	42,412.45	35,770.38	78,182.83	100.00
ต้นทุนทั้งหมด (ร้อยละ)	54.25	45.75	100.00	-
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	5,416.66	4,568.37	9,985.03	100.00
ต้นทุนทั้งหมดต่อกก.	2.68	2.27	4.95	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ต้นทุนการผลิตผักคะน้า

ผลการศึกษา พบว่า ต้นทุนการผลิตผักคะน้าของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ เขตทวิวัฒนา มีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 23,220.35 บาท แบ่งเป็นต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่ ดังนี้ (ตารางที่ 8)

1. ต้นทุนผันแปร ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยฟาร์มละ 22,277.96 บาท คิดเป็นร้อยละ 95.94 แบ่งเป็น ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 13,398.47 บาท และต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 8,879.49 บาท ต้นทุนผันแปรประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายต่างๆ ได้แก่ ค่าแรงงาน ค่าวัสดุการเกษตร และค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร มีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 14,344.15 7,744.77 และ 189.04 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.77 33.35 และ 0.81 ตามลำดับ รายละเอียดค่าใช้จ่ายต่างๆ มีดังนี้ (ตารางที่ 8)

1.1 ค่าแรงงาน มีทั้งต้นทุนที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด การใช้แรงงานที่เป็นเงินสดเป็นการจ้างแรงงานเพื่อการกำจัดวัชพืช การพินดิน การทิวต้นและถอนแยก และการเก็บเกี่ยวผลผลิต ส่วนการใช้แรงงานที่ไม่เป็นเงินสด จะเป็นแรงงานในครอบครัวที่ช่วยทำกิจกรรมการปลูกผักคะน้าต่างๆ ในฟาร์ม ค่าแรงงาน มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 5,464.66 บาท และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 8,879.49 บาท รวมเป็นเงิน 14,344.15 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.77 ของต้นทุนทั้งหมด (ตารางที่ 8)

1.2 ค่าวัสดุการเกษตร มีเฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสด เป็นค่าเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรเพื่อใช้ในการปลูกผักคะน้า ประกอบด้วย ค่าสารกำจัดวัชพืช ค่าปุ๋ยคอก ค่าปูนขาว ค่าฟาง ค่าน้ำมัน ค่าเมล็ดพันธุ์คะน้า ค่าปุ๋ยเคมี ค่าสารชีวภาพ และค่าสารกำจัดแมลง ดังนี้ (ตารางที่ 8)

1.2.1 ค่าสารกำจัดวัชพืช เกษตรกรใช้กำจัดวัชพืชเพื่อเตรียมดินสำหรับการปลูกผักคะน้า พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 472.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.03 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.2 ค่าปุ๋ยคอก เกษตรกรใช้เพื่อเพิ่มธาตุอาหารในดิน ช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน และเพื่อให้ผักเจริญเติบโตแข็งแรงทนต่อ โรคและแมลงสำหรับเตรียมดินปลูกผักคะน้า พบว่ามีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 908.67 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.91 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.3 ค่าปูนขาว เกษตรกรใช้เพื่อลดสภาพความเป็นกรดในดิน และทำให้ดินมีสภาพเป็นกลางสำหรับเตรียมดินปลูกผักคะน้า พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 474.67 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.04 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.4 ค่าฟาง เกษตรกรใช้คลุมแปลงผักเพื่อช่วยรักษาความชื้นในดินและบังแสงสว่างเพื่อป้องกันวัชพืชสำหรับเตรียมดินปลูกผักคะน้า พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 961.33 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.14 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.5 ค่าน้ำมัน เกษตรกรใช้สำหรับเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรบางอย่างที่ต้องเติมน้ำมัน เพื่อช่วยให้เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรนั้นทำงานได้ ได้แก่ รถไถเดินตาม ที่พ่นยาด้วยเครื่อง เครื่องรดน้ำ และเรือบรรทุกผัก พบว่ามีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 69.02 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.30 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.6 ค่าเมล็ดพันธุ์คะน้า เกษตรกรใช้หว่านเมล็ดพันธุ์ในขั้นตอนการปลูกผักคะน้า พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 759.67 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.27 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.7 ค่าปุ๋ยเคมี เกษตรกรใช้เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของผักคะน้าในขั้นตอนการปลูกผักคะน้า พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 2,055.67 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.85 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.8 ค่าสารชีวภาพ เกษตรกรใช้เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของผักคะน้า และใช้ป้องกันและกำจัดแมลงในขั้นตอนการปลูกผักคะน้า พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 239.07 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.03 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.9 ค่าสารกำจัดแมลง เกษตรกรใช้เพื่อป้องกันและกำจัดแมลงที่จะมาทำความเสียหายผักคะน้าในร่องปลูก พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 1,804.67 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.77 ของต้นทุนทั้งหมด

1.3 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 189.04 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.81 ของต้นทุนทั้งหมด (ตารางที่ 8)

2. ต้นทุนคงที่มีต้นทุนคงที่เฉลี่ยฟาร์มละ 942.39 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.06 แบ่งเป็นต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 529.97 บาท และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 412.42 บาท ต้นทุนคงที่ประกอบด้วย ค่าใช้ที่ดิน และค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รายละเอียดค่าใช้จ่ายต่างๆ มีดังนี้ (ตารางที่ 8)

2.1 ค่าใช้ที่ดิน เกษตรกรผู้ปลูกผักคะน้า ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง จึงต้องเช่าที่ดินเพื่อปลูกผักคะน้า ซึ่งมีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 529.97 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.28 ของต้นทุนทั้งหมด

2.2 ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร เป็นต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 412.42 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.78 ของต้นทุนทั้งหมด

ดังนั้น เมื่อนำต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อฟาร์มมาเฉลี่ยด้วยพื้นที่ที่ใช้ปลูกผักคะน้า (ไร่) ได้เป็นต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยไร่ละ 10,750.16 บาท แบ่งเป็นต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 6,448.35 บาท และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 4,301.81 บาท และเมื่อนำต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อฟาร์มมาเฉลี่ยด้วยผลผลิตผักคะน้าทั้งหมด (กิโลกรัม) ได้เป็นต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยกิโลกรัมละ 5.14 บาท แบ่งเป็นต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.08 บาท และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยกิโลกรัมละ 2.06 บาท (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ต้นทุนการผลิตฝักคะน้าเฉลี่ยต่อฟาร์มของเกษตรกรผู้ปลูกฝักปลอดภัยจากสารพิษ
เขตทวิวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547

(หน่วย: บาท/ฟาร์ม)

รายการ	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	ร้อยละ
ต้นทุนผันแปร	13,398.47	8,879.49	22,277.96	95.94
1. ค่าแรงงาน	5,464.66	8,879.49	14,344.15	61.77
กำจัดวัชพืช	256.00	1,327.33	1,583.33	6.82
พินดิน	899.33	683.00	1,582.33	6.81
แต่งดิน	-	272.60	272.60	1.17
ใส่ปุ๋ยคอก	-	87.73	87.73	0.38
ใส่ปุ๋ยขาว	-	58.00	58.00	0.25
คลุมแปลง	-	290.73	290.73	1.25
หว่านเมล็ด	-	43.53	43.53	0.19
รดน้ำ	-	1,813.50	1,813.50	7.81
ใส่ปุ๋ยเคมี	-	39.80	39.80	0.17
ฉีดสารชีวภาพ	-	154.00	154.00	0.66
ทิวต้นและถอนแยก	2,005.33	1,489.80	3,495.13	15.05
ฉีดสารกำจัดแมลง	-	118.00	118.00	0.51
เก็บเกี่ยวผลผลิต	2,304.00	2,501.47	4,805.47	20.69
2. ค่าวัสดุการเกษตร	7,744.77	-	7,744.77	33.35
สารกำจัดวัชพืช	472.00	-	472.00	2.03
ปุ๋ยคอก	908.67	-	908.67	3.91
ปุ๋ยขาว	474.67	-	474.67	2.04
ฟาง	961.33	-	961.33	4.14
น้ำมัน	69.02	-	69.02	0.30
เมล็ดพันธุ์คะน้า	759.67	-	759.67	3.27
ปุ๋ยเคมี	2,055.67	-	2,055.67	8.85
สารชีวภาพ	239.07	-	239.07	1.03
สารกำจัดแมลง	1,804.67	-	1,804.67	7.77

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(หน่วย: บาท/ฟาร์ม)

รายการ	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	ร้อยละ
3. ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์	189.04	-	189.04	0.81
ต้นทุนคงที่	529.97	412.42	942.39	4.06
ค่าใช้ที่ดิน	529.97	-	529.97	2.28
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์	-	412.42	412.42	1.78
ต้นทุนทั้งหมด	13,928.44	9,291.91	23,220.35	100.00
ต้นทุนทั้งหมด (ร้อยละ)	59.98	40.02	100.00	-
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	6,448.35	4,301.81	10,750.16	100.00
ต้นทุนทั้งหมดต่อกก.	3.08	2.06	5.14	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ต้นทุนการผลิตผักกาดหอม

ผลการศึกษา พบว่า ต้นทุนการผลิตผักกาดหอมของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา มีต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยฟาร์มละ 59,738.60 บาท แบ่งเป็นต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ ดังนี้ (ตารางที่ 9)

1. ต้นทุนผันแปร ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยฟาร์มละ 57,400.06 บาท คิดเป็นร้อยละ 96.08 แบ่งเป็นต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 29,935.39 บาท และต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด เฉลี่ยฟาร์มละ 27,464.67 บาท ต้นทุนผันแปรประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายต่างๆ ได้แก่ ค่าแรงงาน ค่าวัสดุการเกษตร และค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร มีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 36,930.67 20,000.30 และ 469.09 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.82 33.48 และ 0.78 ตามลำดับ รายละเอียดค่าใช้จ่ายต่างๆ มีดังนี้ (ตารางที่ 9)

1.1 ค่าแรงงาน มีทั้งต้นทุนที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด การใช้แรงงานที่เป็นเงินสดเป็นการจ้างแรงงานเพื่อการกำจัดวัชพืช การพ่นดิน การทิวต้นและถอนแยก และการเก็บเกี่ยวผลผลิต ส่วนการใช้แรงงานที่ไม่เป็นเงินสด จะเป็นแรงงานในครอบครัวที่ช่วยทำกิจกรรมการปลูก

ผักกาดหอมต่างๆ ในฟาร์ม ค่าแรงงานมีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 9,466.00 บาท และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 27,464.67 บาท รวมเป็นเงิน 36,930.67 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.82 ของต้นทุนทั้งหมด (ตารางที่ 9)

1.2 ค่าวัสดุการเกษตร มีเฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสด เป็นค่าเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรเพื่อใช้ในการปลูกผักกาดหอม ประกอบด้วย ค่าสารกำจัดวัชพืช ค่าปุ๋ยคอก ค่าปูนขาว ค่าฟาง ค่าน้ำมัน ค่าเมล็ดพันธุ์ผักกาดหอม ค่าปุ๋ยเคมี ค่าสารชีวภาพ และค่าสารกำจัดแมลง ดังนี้ (ตารางที่ 9)

1.2.1 ค่าสารกำจัดวัชพืช เกษตรกรใช้กำจัดวัชพืชเพื่อเตรียมดินสำหรับการปลูกผักกาดหอม พบว่ามีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 1,317.33 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.20 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.2 ค่าปุ๋ยคอก เกษตรกรใช้เพื่อเพิ่มธาตุอาหารในดิน ช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน และเพื่อให้ผักเจริญเติบโตแข็งแรงทนต่อโรคและแมลง สำหรับเตรียมดินปลูกผักกาดหอม พบว่ามีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 1,868.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.13 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.3 ค่าปูนขาว เกษตรกรใช้เพื่อลดสภาพความเป็นกรดในดินและทำให้ดินมีสภาพเป็นกลาง สำหรับเตรียมดินปลูกผักกาดหอม พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 901.33 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.51 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.4 ค่าฟาง เกษตรกรใช้คลุมแปลงผักเพื่อช่วยรักษาความชื้นในดินและบังแสงสว่างเพื่อป้องกันวัชพืชสำหรับเตรียมดินปลูกผักกาดหอม พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 2,369.60 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.97 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.5 ค่าน้ำมัน เกษตรกรใช้สำหรับเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรบางอย่างที่ต้องเติมน้ำมัน เพื่อช่วยให้เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรนั้นทำงานได้ ได้แก่ รถไถเดินตาม ที่พ่นยาด้วยเครื่อง เครื่องรดน้ำ และเรือบรรทุกผัก พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 172.04 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.29 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.6 ค่าเมล็ดพันธุ์ผักกาดหอม เกษตรกรใช้หัวานเมล็ดพันธุ์ ในขั้นตอนการปลูกผักกาดหอม พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 2,714.67 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.54 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.7 ค่าปุ๋ยเคมี เกษตรกรใช้เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของผักกาดหอมในขั้นตอนการปลูกผักกาดหอม พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 5,470.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.16 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.8 ค่าสารชีวภาพ เกษตรกรใช้เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของผักกาดหอม และใช้ป้องกันและกำจัดแมลงในขั้นตอนการปลูกผักกาดหอม พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 362.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.60 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2.9 ค่าสารกำจัดแมลง เกษตรกรใช้เพื่อป้องกันและกำจัดแมลงที่จะมาทำความเสียหายผักกาดหอมในร่องปลูก พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 4,825.33 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.08 ของต้นทุนทั้งหมด

1.3 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร มีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 469.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.78 ของต้นทุนทั้งหมด

2. ต้นทุนคงที่ ต้นทุนคงที่เฉลี่ยฟาร์มละ 2,338.54 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.91 แบ่งเป็นต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 1,315.12 บาท และต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 1,023.42 บาท ต้นทุนคงที่ประกอบด้วย ค่าใช้ที่ดินและค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รายละเอียดค่าใช้จ่ายต่างๆ มีดังนี้ (ตารางที่ 9)

2.1 ค่าใช้ที่ดิน เกษตรกรผู้ปลูกผักกาดหอมไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง จึงต้องเช่าที่ดินเพื่อปลูกผักกาดหอม ซึ่งมีต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 1,315.12 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.20 ของต้นทุนทั้งหมด

2.2 ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร เป็นต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 1,023.42 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.71 ของต้นทุนทั้งหมด

ดังนั้น เมื่อนำต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อฟาร์มมาเฉลี่ยด้วยพื้นที่ที่ใช้ปลูกผักกาดหอม (ไร่) ได้เป็นต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยไร่ละ 11,145.26 บาท แบ่งเป็นต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 5,830.32 บาท และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 5,314.94 บาท และเมื่อนำต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อฟาร์มมาเฉลี่ยด้วยผลผลิตผักกาดหอมทั้งหมด (กิโลกรัม) ได้เป็นต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.37 บาท แบ่งเป็นต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.33 บาท และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.04 บาท (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ต้นทุนการผลิตผักกาดหอมเฉลี่ยต่อฟาร์มของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ เขตทวิวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547

(หน่วย: บาท/ฟาร์ม)

รายการ	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	ร้อยละ
ต้นทุนผันแปร	29,935.39	27,464.67	57,400.06	96.08
1. ค่าแรงงาน	9,466.00	27,464.67	36,930.67	61.82
กำจัดวัชพืช	849.33	3,255.00	4,104.33	6.87
พินดิน	1,854.00	2,419.80	4,273.80	7.15
แต่งดิน	-	955.93	955.93	1.60
ใส่ปุ๋ยคอก	-	188.60	188.60	0.31
ใส่ปุ๋ยขาว	-	128.87	128.87	0.21
คลุมแปลง	-	678.00	678.00	1.13
หว่านเมล็ด	-	100.50	100.50	0.17
รดน้ำ	-	5,143.50	5,143.50	8.61
ใส่ปุ๋ยเคมี	-	104.20	104.20	0.17
นิตสารชีวภาพ	-	280.00	280.00	0.47
ทิวต้นและถอนแยก	370.67	6,414.60	6,785.27	11.36
นิตสารกำจัดแมลง	-	171.67	171.67	0.29
เก็บเกี่ยวผลผลิต	6,392.00	7,624.00	14,016.00	23.46

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(หน่วย: บาท/ฟาร์ม)

รายการ	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	ร้อยละ
2. ค่าวัสดุการเกษตร	20,000.30	-	20,000.30	33.48
สารกำจัดวัชพืช	1,317.33	-	1,317.33	2.20
ปุ๋ยคอก	1,868.00	-	1,868.00	3.13
ปูนขาว	901.33	-	901.33	1.51
ฟาง	2,369.60	-	2,369.60	3.97
น้ำมัน	172.04	-	172.04	0.29
เมล็ดพันธุ์ผักกาดหอม	2,714.67	-	2,714.67	4.54
ปุ๋ยเคมี	5,470.00	-	5,470.00	9.16
สารชีวภาพ	362.00	-	362.00	0.60
สารกำจัดแมลง	4,825.33	-	4,825.33	8.08
3. ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและ	469.09	-	469.09	0.78
ต้นทุนคงที่	1,315.12	1,023.42	2,338.54	3.91
ค่าใช้ที่ดิน	1,315.12	-	1,315.12	2.20
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์	-	1,023.42	1,023.42	1.71
ต้นทุนทั้งหมด	31,250.51	28,488.09	59,738.60	100.00
ต้นทุนทั้งหมด (ร้อยละ)	52.31	47.69	100.00	-
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	5,830.32	5,314.94	11,145.26	100.00
ต้นทุนทั้งหมดต่อกก.	3.33	3.04	6.37	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ปริมาณผลผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ

ผักกวางตุ้ง

จากการสำรวจ พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 ผลผลิตผักกวางตุ้ง ในเดือนมกราคม มีผลผลิตเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 1,696.67 กิโลกรัม รองลงมาได้แก่ เดือนตุลาคม และเดือนเมษายน ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 1,656.67 และ 1,550.00 กิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนเดือนกุมภาพันธ์ มีผลผลิตเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 466.67 กิโลกรัม ผลผลิตผักกวางตุ้งเฉลี่ยต่อฟาร์ม เท่ากับ 15,723.33 กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 1,310.28 กิโลกรัม และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 2,008.09 กิโลกรัม (ตารางที่ 10)

ผักคะน้า

เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวิวัฒนาสามารถปลูกผักคะน้า และเก็บเกี่ยวผลผลิตได้สองครั้ง ผลผลิตครั้งแรก เรียกว่า ผักคะน้าเล็ก ซึ่งเรียกว่า ผลผลิตพลอยได้ ผลผลิตครั้งที่สอง เรียกว่า ผักคะน้าใหญ่ ซึ่งทำให้ปริมาณผลผลิตที่ได้แตกต่างกัน ดังนั้น ปริมาณผลผลิตผักคะน้า จึงแบ่งเป็น ปริมาณผลผลิตผักคะน้าเล็ก และปริมาณผลผลิตผักคะน้าใหญ่ ดังนี้

1) ผักคะน้าเล็ก

จากการสำรวจ พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 ผลผลิตผักคะน้าเล็กในเดือนกันยายน มีผลผลิตเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 310.00 กิโลกรัม รองลงมาได้แก่ เดือนมีนาคม และเดือนกรกฎาคม ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 288.00 และ 191.33 กิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนเดือนกุมภาพันธ์ มีผลผลิตเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 60.00 กิโลกรัม ผลผลิตผักคะน้าเล็กเฉลี่ยต่อฟาร์ม เท่ากับ 1,647.34 กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 137.28 กิโลกรัม และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 762.66 กิโลกรัม (ตารางที่ 10)

2) ผักคะน้าใหญ่

จากการสำรวจ พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 ผลผลิตผักคะน้าใหญ่ในเดือนกันยายน มีผลผลิตเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 666.67 กิโลกรัม รองลงมาได้แก่ เดือนมีนาคม และเดือนกรกฎาคม ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 626.67 และ 493.33 กิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนเดือน

เมษายน มีผลผลิตเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 66.67 กิโลกรัม ผลผลิตผักคะน้าใหญ่เฉลี่ยต่อฟาร์ม เท่ากับ 2,870.00 กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 239.17 กิโลกรัม และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 1,328.70 กิโลกรัม (ตารางที่ 10)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาด้านปริมาณผลผลิตผักคะน้าทั้งหมด พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 ผลผลิตผักคะน้าในเดือนกันยายน มีผลผลิตเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 976.67 กิโลกรัม รองลงมาได้แก่เดือนมีนาคม และเดือนกรกฎาคม ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 914.67 และ 684.66 กิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนเดือนกุมภาพันธ์ มีผลผลิตเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 60.00 กิโลกรัม ผลผลิตผักคะน้าเฉลี่ยต่อฟาร์ม เท่ากับ 4,517.34 กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 376.45 กิโลกรัม และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 2,091.36 กิโลกรัม (ตารางที่ 10)

ผักกาดหอม

จากการสำรวจ พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 ผลผลิตผักกาดหอมในเดือนมิถุนายน มีผลผลิตเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 1,368.67 กิโลกรัม รองลงมาได้แก่เดือนธันวาคม และเดือน ตุลาคม ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 1,323.33 และ 1,198.67 กิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนเดือนสิงหาคม มีผลผลิตเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 200.00 กิโลกรัม ผลผลิตผักกาดหอมเฉลี่ยต่อฟาร์ม เท่ากับ 9,378.73 กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 781.56 กิโลกรัม และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 1,749.76 กิโลกรัม (ตารางที่ 10)

ผักอื่น ๆ

จากการสำรวจ พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 ผลผลิตผักอื่น ๆ ในเดือนกุมภาพันธ์ มีผลผลิตเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 1,173.33 กิโลกรัม รองลงมาได้แก่เดือนสิงหาคม และเดือน กันยายน ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 680.00 และ 658.00 กิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนเดือนมิถุนายน มีผลผลิตเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 83.33 กิโลกรัม ผลผลิตผักอื่น ๆ เฉลี่ยต่อฟาร์ม เท่ากับ 5,435.32 กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 452.92 กิโลกรัม และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 276.46 กิโลกรัม (ตารางที่ 10)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาด้านปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อฟาร์ม ผลผลิตเฉลี่ยต่อเดือน และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ในรอบปีการผลิต 2546/2547 ของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา พบว่า ผักกวางตุ้งมีผลผลิตเฉลี่ยต่อฟาร์ม ผลผลิตเฉลี่ยต่อเดือน และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่มากที่สุด เพราะผักกวางตุ้งมีอายุที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยวเพื่อขายสั้นที่สุด คือ 30 วัน เกษตรกรสามารถ

ปลูกได้ทุกเดือนในรอบปีการผลิต และเหตุผลของความเป็นฤดูกาล จะเห็นว่าผักกวางตุ้ง จะปลูกได้ผลผลิตมากที่สุด เดือนมิถุนายน เท่ากับ 2,999.33 กิโลกรัม ซึ่งเป็นช่วงปลายฤดูร้อน และช่วงเริ่มฤดูฝน (ตารางที่ 10) ส่วนผักคะน้ามีผลผลิตเฉลี่ยต่อฟาร์ม ผลผลิตเฉลี่ยต่อเดือน และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ น้อยที่สุด เพราะผักคะน้า ไม่สามารถปลูกได้ทุกเดือนในรอบปีการผลิต และผักคะน้า ยังมีผลพลอยได้คือผักคะน้าเล็ก ที่ได้จากการผลิตผักคะน้า ในกิจกรรมการทิวตัน และถอนแยก ซึ่งถือว่าไม่ใช่ผลผลิตที่แท้จริง นอกจากนั้นเหตุผลของ ความเป็นฤดูกาล จะเห็นว่า ผักคะน้า จะปลูกได้ผลผลิตน้อยที่สุด เดือนกุมภาพันธ์ เท่ากับ 60.00 กิโลกรัม ซึ่งเป็นช่วงเริ่มฤดูร้อน (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ปริมาณผลผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ เขตทวีวัฒนาเฉลี่ยต่อฟาร์ม ในรอบปีการผลิต 2546/2547

(หน่วย: กิโลกรัม)

เดือน	ผักกวางตุ้ง	ผักคะน้าเล็ก	ผักคะน้าใหญ่	รวมผักคะน้า	ผักกาดหอม	ผักอื่นๆ	รวม
มิถุนายน	2,999.33	190.00	373.33	563.33	1,368.67	83.33	5,014.66
กรกฎาคม	1,409.33	191.33	493.33	684.66	708.06	120.00	2,922.05
สิงหาคม	728.00	152.67	96.67	249.34	200.00	680.00	1,857.34
กันยายน	1,223.33	310.00	666.67	976.67	960.00	658.00	3,818.00
ตุลาคม	1,656.67	-	-	-	1,198.67	444.67	3,300.01
พฤศจิกายน	1,400.00	66.67	133.33	200.00	340.00	313.33	2,253.33
ธันวาคม	1,133.33	155.33	80.00	235.33	1,323.33	540.00	3,231.99
มกราคม	1,696.67	166.67	333.33	500.00	1,076.67	311.33	3,584.67
กุมภาพันธ์	466.67	60.00	-	60.00	400.00	1,173.33	2,100.00
มีนาคม	776.67	288.00	626.67	914.67	843.33	438.00	2,972.67
เมษายน	1,550.00	66.67	66.67	133.34	613.33	543.33	2,840.00
พฤษภาคม	683.33	-	-	-	346.67	130.00	1,160.00
เฉลี่ย/ฟาร์ม	15,723.33	1,647.34	2,870.00	4,517.34	9,378.73	5,435.32	35,054.72
เฉลี่ย/เดือน	1,310.28	137.28	239.17	376.45	781.56	452.94	2,921.23
เฉลี่ย/ไร่	2,008.09	762.66	1,328.70	2,091.36	1,749.76	276.46	1,001.28

หมายเหตุ: - คือ เกษตรกรไม่ได้ผลิต

ที่มา: จากการสำรวจ

ราคาผลผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ

ผักกวางตุ้ง

ในรอบปีการผลิต 2546/2547 ราคาผักกวางตุ้งของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ เขตทวีวัฒนา เดือนกุมภาพันธ์ ราคาผักกวางตุ้งสูงที่สุด เท่ากับ 8.00 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมา ได้แก่ เดือนกันยายน และเดือนธันวาคม ซึ่งมีราคา 6.46 และ 5.71 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนเดือนกรกฎาคมมีราคาต่ำที่สุด เท่ากับ 3.38 บาทต่อกิโลกรัม ราคาผักกวางตุ้งเฉลี่ยทั้งปี เท่ากับ 4.75 บาทต่อกิโลกรัม (ตารางที่ 11)

ผักคะน้าเล็ก

ในรอบปีการผลิต 2546/2547 ราคาผักคะน้าเล็กของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา เดือนมิถุนายน ราคาผักคะน้าเล็กสูงที่สุด เท่ากับ 8.93 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาได้แก่ เดือนกรกฎาคม และเดือนธันวาคม ซึ่งมีราคา 7.44 และ 7.10 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนเดือนเมษายนมีราคาต่ำที่สุด เท่ากับ 2.00 บาทต่อกิโลกรัม ราคาผักคะน้าเล็กเฉลี่ยทั้งปี เท่ากับ 6.38 บาทต่อกิโลกรัม (ตารางที่ 11)

ผักคะน้าใหญ่

ในรอบปีการผลิต 2546/2547 ราคาผักคะน้าใหญ่ของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา เดือนธันวาคม ราคาผักคะน้าใหญ่สูงที่สุด เท่ากับ 10.00 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาได้แก่ เดือนกรกฎาคม และเดือนมิถุนายน ซึ่งมีราคา 8.24 และ 6.93 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนเดือนเมษายนมีราคาต่ำที่สุด เท่ากับ 2.00 บาทต่อกิโลกรัม ราคาผักคะน้าใหญ่เฉลี่ยทั้งปี เท่ากับ 6.27 บาทต่อกิโลกรัม (ตารางที่ 11)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาด้านราคาผักคะน้าทั้งหมด พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 เดือนธันวาคม ราคาผักคะน้าสูงที่สุด เท่ากับ 8.09 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาได้แก่ เดือนกรกฎาคม และเดือนมิถุนายน ซึ่งมีราคา 8.02 และ 7.60 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนเดือนเมษายน มีราคาต่ำที่สุด เท่ากับ 2.00 บาทต่อกิโลกรัม ราคาผักคะน้าเฉลี่ยทั้งปี เท่ากับ 6.31 บาทต่อกิโลกรัม (ตารางที่ 11)

ฝักกาดหอม

ในรอบปีการผลิต 2546/2547 ราคาฝักกาดหอมของเกษตรกรผู้ปลูกฝักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา เดือนพฤษภาคม ราคาฝักกาดหอมสูงที่สุด เท่ากับ 29.15 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาได้แก่ เดือนมิถุนายน และเดือนตุลาคม ซึ่งมีราคา 18.58 และ 13.05 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนเดือนกุมภาพันธ์มีราคาต่ำที่สุด เท่ากับ 4.00 บาทต่อกิโลกรัม ราคาฝักกาดหอมเฉลี่ยทั้งปี เท่ากับ 11.24 บาทต่อกิโลกรัม (ตารางที่ 11)

ฝักอื่น ๆ

ในรอบปีการผลิต 2546/2547 ราคาฝักอื่น ๆ ของเกษตรกรผู้ปลูกฝักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา เดือนพฤษภาคม ราคาฝักอื่น ๆ สูงที่สุด เท่ากับ 19.61 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาได้แก่ เดือนมกราคม และเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งมีราคา 19.45 และ 17.92 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนเดือนมิถุนายนมีราคาต่ำที่สุด เท่ากับ 5.00 บาทต่อกิโลกรัม ราคาฝักอื่น ๆ เฉลี่ยทั้งปี เท่ากับ 13.23 บาทต่อกิโลกรัม (ตารางที่ 11)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาด้านราคาผลผลิตฝักปลอดภัยจากสารพิษหลัก เฉลี่ยทั้งปีในรอบปีการผลิต 2546/2547 ของเกษตรกร พบว่า ฝักกาดหอมมีราคาเฉลี่ยทั้งปีสูงที่สุด เพราะราคาฝักกาดหอมที่เกษตรกร ได้รับ หรือความเป็นฤดูกาลของราคาฝักกาดหอม แต่ละเดือนส่วนใหญ่จะสูงกว่าฝักกวางตุ้ง และฝักคะน้า โดยเดือนพฤษภาคมมีราคาสูงที่สุด เท่ากับ 29.15 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งเป็นช่วงปลายฤดูร้อนและช่วงเริ่มฤดูฝน (ตารางที่ 11) ส่วนฝักกวางตุ้งมีราคาเฉลี่ยทั้งปีต่ำที่สุด เพราะราคาฝักกวางตุ้งที่เกษตรกร ได้รับหรือความเป็นฤดูกาลของราคาฝักกวางตุ้งแต่ละเดือน ส่วนใหญ่จะต่ำกว่าฝักคะน้าและฝักกาดหอม โดยเดือนกรกฎาคม มีราคาต่ำที่สุด เท่ากับ 3.38 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝน (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ราคาผักปลอดภัยจากสารพิษเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ
เขตทวีวัฒนาเฉลี่ยต่อฟาร์ม ในรอบปีการผลิต 2546/2547

(หน่วย: บาท/กก.)

เดือน	ผักวางตุ้ง	ผักคะน้า เล็ก	ผักคะน้า ใหญ่	รวม ผักคะน้า	ผักกาดหอม	ผักอื่นๆ	รวม
มิถุนายน	4.96	8.93	6.93	7.60	18.58	5.00	8.97
กรกฎาคม	3.38	7.44	8.24	8.02	12.08	6.25	6.70
สิงหาคม	3.57	4.74	5.00	4.84	11.00	6.04	5.45
กันยายน	6.46	6.07	5.00	5.34	13.01	12.51	8.86
ตุลาคม	5.42	-	-	-	13.05	10.07	8.82
พฤศจิกายน	4.09	7.00	5.00	5.67	12.35	10.44	6.36
ธันวาคม	5.71	7.10	10.00	8.09	5.49	16.55	7.61
มกราคม	4.67	7.00	5.00	5.67	6.07	19.45	6.51
กุมภาพันธ์	8.00	5.00	-	5.00	4.00	17.92	12.69
มีนาคม	3.89	5.63	6.79	6.42	6.04	11.33	6.37
เมษายน	3.69	2.00	2.00	2.00	10.22	13.16	6.83
พฤษภาคม	4.25	-	-	-	29.15	19.61	13.41
เฉลี่ย	4.75	6.38	6.27	6.31	11.24	13.23	8.00

ที่มา: จากการสำรวจ

รายได้จากการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

ผักวางตุ้ง

จากการสำรวจ พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 รายได้จากการปลูกผักวางตุ้ง
ในเดือนมิถุนายนมีรายได้เฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 14,865.00 บาท รองลงมาได้แก่ เดือนตุลาคม และ
เดือนมกราคม ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย 8,983.33 และ 7,930.00 บาท ตามลำดับ ส่วนเดือนสิงหาคมมี
รายได้เฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 2,603.00 บาท รายได้เฉลี่ยต่อฟาร์ม เท่ากับ 74,647.32 บาท

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 6,220.61 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 9,533.50 บาท
(ตารางที่ 12)

ผักคะน้าเล็ก

จากการสำรวจ พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 รายได้จากการปลูกผักคะน้าเล็กในเดือนกันยายนมีรายได้เฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 1,883.33 บาท รองลงมาได้แก่ เดือนมิถุนายน และเดือนมีนาคม ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย 1,696.67 และ 1,621.33 บาท ตามลำดับ ส่วนเดือนเมษายนมีรายได้เฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 133.33 บาท รายได้เฉลี่ยต่อฟาร์ม เท่ากับ 10,519.33 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 876.61 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 4,870.06 บาท (ตารางที่ 12)

ผักคะน้าใหญ่

จากการสำรวจ พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 รายได้จากการปลูกผักคะน้าใหญ่ในเดือนมีนาคมมีรายได้เฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4,253.33 บาท รองลงมาได้แก่ เดือนกรกฎาคม และเดือนกันยายน ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย 4,066.67 และ 3,333.33 บาท ตามลำดับ ส่วนเดือนเมษายนมีรายได้เฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 133.33 บาท รายได้เฉลี่ยต่อฟาร์ม เท่ากับ 17,999.00 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 1,499.17 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 8,328.70 บาท
(ตารางที่ 12)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาด้านรายได้จากการปลูกผักคะน้า ทั้งหมด พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 รายได้จากการปลูกผักคะน้า เดือนมีนาคม มีรายได้เฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 5,874.66 บาท รองลงมาได้แก่ เดือนกรกฎาคม และเดือนกันยายน ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย 5,491.34 และ 5,216.66 บาท ตามลำดับ ส่วนเดือนเมษายนมีรายได้เฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 266.66 บาท รายได้เฉลี่ยต่อฟาร์ม เท่ากับ 28,509.33 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 2,375.78 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 13,198.76 บาท (ตารางที่ 12)

ผักกาดหอม

จากการสำรวจ พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 รายได้จากการปลูกผักกาดหอมในเดือนมิถุนายนมีรายได้เฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 25,433.00 บาท รองลงมาได้แก่ เดือนตุลาคม และเดือนกันยายน ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย 15,647.00 และ 12,493.00 บาท ตามลำดับ ส่วนเดือนกุมภาพันธ์มีรายได้เฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 1,600.00 บาท รายได้เฉลี่ยต่อฟาร์ม เท่ากับ 105,399.67 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 8,783.30 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 19,664.12 บาท (ตารางที่ 12)

ผักอื่น ๆ

จากการสำรวจ พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 รายได้จากการปลูกผักอื่น ๆ ในเดือนกุมภาพันธ์มีรายได้เฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 21,023.33 บาท รองลงมาได้แก่ เดือนธันวาคม และเดือนกันยายน ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย 8,940.00 และ 8,229.67 บาท ตามลำดับ ส่วนเดือนมิถุนายนมีรายได้เฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 416.67 บาท รายได้เฉลี่ยต่อฟาร์ม เท่ากับ 71,940 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 5,995.00 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 3,659.21 บาท (ตารางที่ 12)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาด้านรายได้เฉลี่ยต่อฟาร์มรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ ในรอบปีการผลิต 2546/2547 ของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทิววัฒนา พบว่า ผักกาดหอมมีรายได้เฉลี่ยต่อฟาร์ม รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และรายได้เฉลี่ยต่อไร่มากที่สุด เพราะผลของราคาผักกาดหอมที่เกษตรกรได้รับสูงกว่าผักกวางตุ้งและผักคะน้า (ตารางที่ 11) ส่วนผักคะน้ามีรายได้เฉลี่ยต่อฟาร์ม รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ น้อยที่สุด เพราะผลผลิตเฉลี่ยต่อฟาร์ม ผลผลิตเฉลี่ยต่อเดือน และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของผักคะน้ามีน้อยที่สุด (ตารางที่ 10) และผลของราคาผักคะน้าที่เกษตรกรได้รับแต่ละเดือน บางเดือนไม่ได้รับราคา เพราะเกษตรกรไม่มีผลผลิต จึงทำให้สูญเสียรายได้บางส่วนไป (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 12 รายได้จากการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ
เขตทวีวัฒนาเฉลี่ยต่อฟาร์ม ในรอบปีการผลิต 2546/2547

(หน่วย: บาท)

เดือน	ผักวางตุ้ง	ผักคะน้า เล็ก	ผักคะน้า ใหญ่	รวม ผักคะน้า	ผักกาดหอม	ผักอื่นๆ	รวม
มิถุนายน	14,865.00	1,696.67	2,586.67	4,283.34	25,433.00	416.67	44,998.01
กรกฎาคม	4,772.00	1,424.67	4,066.67	5,491.34	8,553.00	750.00	19,566.34
สิงหาคม	2,603.00	723.33	483.33	1,206.66	2,200.00	4,110.00	10,119.66
กันยายน	7,910.00	1,883.33	3,333.33	5,216.66	12,493.00	8,229.67	33,849.33
ตุลาคม	8,983.33	-	-	-	15,647.00	4,480.33	29,110.66
พฤศจิกายน	5,727.00	466.67	666.67	1,133.34	4,200.00	3,271.33	14,331.67
ธันวาคม	6,473.33	1,103.33	800.00	1,903.33	7,270.00	8,940.00	24,586.66
มกราคม	7,930.00	1,166.67	1,666.67	2,833.34	6,533.00	6,056.67	23,353.01
กุมภาพันธ์	3,733.33	300.00	-	300.00	1,600.00	21,023.33	26,656.66
มีนาคม	3,020.00	1,621.33	4,253.33	5,874.66	5,097.00	4,962.00	18,953.66
เมษายน	5,727.00	133.33	133.33	266.66	6,267.00	7,150.00	19,410.66
พฤษภาคม	2,903.33	-	-	-	10,106.67	2,550.00	15,560.00
เฉลี่ย/ฟาร์ม	74,647.32	10,519.33	17,990.00	28,509.33	105,399.67	71,940.00	280,496.32
เฉลี่ย/เดือน	6,220.61	876.61	1,499.17	2,375.78	8,783.30	5,995.00	23,374.69
เฉลี่ย/ไร่	9,533.50	4,870.06	8,328.70	13,198.76	19,664.12	3,659.21	8,011.89

ที่มา: จากการสำรวจ

ผลตอบแทนจากการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ

ผลตอบแทนจากการผลิตผักกวางตุ้ง

ผลการศึกษา พบว่า ผลตอบแทนจากการผลิตผักกวางตุ้งของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวิวัฒนาในรอบปีการผลิต 2546/2547 มีรายได้ทั้งหมดเฉลี่ยฟาร์มละ 74,647.32 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 9,533.50 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.75 บาท เมื่อหักด้วยต้นทุนผันแปร จะได้รับรายได้สุทธิที่ขาดทุนฟาร์มละ 119.32 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.16 ของรายได้ทั้งหมด หรือเฉลี่ยไร่ละ 15.24 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ -7.59 บาท เมื่อหักด้วยต้นทุนที่เป็นเงินสด จะได้รับรายได้สุทธิเหนือต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 32,234.87 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.18 ของรายได้ทั้งหมด หรือเฉลี่ยไร่ละ 4,116.84 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัม 2.05 บาท เมื่อหักด้วยต้นทุนทั้งหมด จะขาดทุนสุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ 3,535.51 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.74 ของรายได้ทั้งหมด หรือเฉลี่ยไร่ละ 451.53 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 0.22 บาท (ตารางที่ 13)

ผลตอบแทนจากการผลิตผักคะน้า

ผลการศึกษา พบว่า ผลตอบแทนจากการผลิตผักคะน้าของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวิวัฒนา มีรายได้ทั้งหมดเฉลี่ยฟาร์มละ 28,509.33 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 13,198.76 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.31 บาท เมื่อหักด้วยต้นทุนผันแปร จะได้รับรายได้สุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ 6,231.37 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.86 ของรายได้ทั้งหมด หรือเฉลี่ยไร่ละ 2,884.89 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.38 บาท เมื่อหักด้วยต้นทุนที่เป็นเงินสด จะได้รับรายได้สุทธิเหนือต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 14,580.89 บาท คิดเป็นร้อยละ 51.14 ของรายได้ทั้งหมด หรือเฉลี่ยไร่ละ 6,750.41 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.23 บาท เมื่อหักด้วยต้นทุนทั้งหมด จะได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ 5,288.98 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.55 ของรายได้ทั้งหมด หรือเฉลี่ยไร่ละ 2,448.60 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.17 บาท (ตารางที่ 13)

ผลตอบแทนจากการผลิตผักกาดหอม

ผลการศึกษา พบว่า ผลตอบแทนจากการผลิตผักกาดหอมของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวิวัฒนา มีรายได้ทั้งหมดเฉลี่ยฟาร์มละ 105,399.67 หรือเฉลี่ยไร่ละ 19,664.12 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 11.24 บาท เมื่อหักด้วยต้นทุนผันแปร จะได้รับรายได้สุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ

47,999.61 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.54 ของรายได้ทั้งหมด หรือเฉลี่ยไร่ละ 8,955.15 บาท หรือเฉลี่ย
 กิโลกรัมละ 5.12 เมื่อหักด้วยต้นทุนที่เป็นเงินสด จะได้รับรายได้สุทธิเหนือต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ย
 ฟาร์มละ 74,149.16 บาท คิดเป็นร้อยละ 70.35 ของรายได้ทั้งหมด หรือเฉลี่ยไร่ละ 13,883.80 บาท
 หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.91 บาท เมื่อหักด้วยต้นทุนทั้งหมดจะได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ
 45,661.07 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.32 ของรายได้ทั้งหมดหรือเฉลี่ยไร่ละ 8,518.86 บาท หรือเฉลี่ย
 ไร่ละ 4.87 บาท (ตารางที่ 13)

เมื่อพิจารณา ผลตอบแทนจากการผลิตผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม ของเกษตรกร
 ผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา พบว่า รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยฟาร์มละ 208,556.32 บาท
 หรือเฉลี่ยไร่ละ 13,586.73 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.04 บาท เมื่อหักด้วยต้นทุนผันแปร จะได้รับ
 รายได้สุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ 54,111.66 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.94 ของรายได้ทั้งหมด หรือเฉลี่ยไร่ละ
 3,525.19 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.83 บาท เมื่อหักด้วยต้นทุนที่เป็นเงินสด จะได้รับรายได้สุทธิ
 เหนือต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 120,964.92 บาท คิดเป็นร้อยละ 58.00 ของรายได้ทั้งหมด
 หรือเฉลี่ยไร่ละ 7,880.45 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.08 บาท เมื่อหักด้วยต้นทุนทั้งหมดจะได้รับ
 กำไรสุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ 47,414.54 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.73 ของรายได้ทั้งหมดหรือเฉลี่ยไร่ละ
 3,088.89 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.60 บาท (ตารางที่ 13)

ดังนั้น ผลตอบแทนจากการปลูกผักกวางตุ้ง พบว่า เกษตรกรขาดทุนสุทธิ เนื่องจากการปลูก
 ผักกวางตุ้งได้รับรายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อกิโลกรัมต่ำกว่าต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อกิโลกรัม
 แนวทางการแก้ไขคือ วางแผนการผลิตผักกวางตุ้งในรอบปีการผลิตใหม่ โดยเฉพาะช่วงฤดูฝน
 เดือนกรกฎาคม และเดือนสิงหาคม ช่วงฤดูหนาวเดือนพฤศจิกายน และเดือนมกราคม ช่วงฤดูร้อน
 เดือนมีนาคม เดือนเมษายน และเดือนพฤษภาคม เกษตรกรควรเปลี่ยนไปปลูกผักกาดหอม เพราะ
 เมื่อปลูกขายจะได้รับกำไรสุทธิ เนื่องจากรายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อกิโลกรัมสูงกว่าต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ย
 ต่อกิโลกรัม สำหรับผลตอบแทนจากการผลิตผักคะน้าและผักกาดหอมที่เกษตรกรได้รับกำไรสุทธิ
 จากการปลูกขายอยู่แล้ว เกษตรกรควรปลูกขายต่อไป เพื่อให้ได้รับกำไรสุทธิเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 13 ผลตอบแทนจากการผลิตผักกางต้ง ผักคะน้า และผักกาดหอมเฉลี่ยต่อฟาร์มของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา
ในรอบปีการผลิต 2546/2547

(หน่วย: บาท/ฟาร์ม)

รายการ	ผักกางต้ง		ผักคะน้า		ผักกาดหอม		รวม	
	บาท/ฟาร์ม	ร้อยละ	บาท/ฟาร์ม	ร้อยละ	บาท/ฟาร์ม	ร้อยละ	บาท/ฟาร์ม	ร้อยละ
ต้นทุนผันแปร	74,766.64	100.16	22,277.96	78.14	57,400.06	54.46	154,444.66	74.05
ต้นทุนคงที่	3,416.19	4.58	942.39	3.30	2,338.54	2.22	6,697.12	3.21
ต้นทุนทั้งหมด	78,182.83	104.74	23,220.35	81.45	59,738.60	56.68	161,141.78	77.26
เฉลี่ย (บาท/ไร่)	9,985.03	-	10,750.16	-	11,145.26	-	10,497.83	-
เฉลี่ย (บาท/กก.)	4.95	-	8.09	-	6.37	-	5.44	-
ต้นทุนทั้งหมดที่เป็นเงินสด	42,412.45	56.82	13,928.44	48.85	31,250.51	29.65	87,591.40	42.00
ต้นทุนทั้งหมดที่ไม่เป็นเงินสด	35,770.38	47.92	9,291.91	32.59	28,488.09	27.03	73,550.38	35.27
รายได้ทั้งหมด	74,647.32	100.00	28,509.33	100.00	105,399.67	100.00	208,556.32	100.00
เฉลี่ย (บาท/ไร่)	9,533.50	-	13,198.76	-	19,664.12	-	13,586.73	-
เฉลี่ย (บาท/กก.)	4.75	-	6.31	-	11.24	-	7.04	-
รายได้สุทธิ (ขาดทุน)	(119.32)	(0.16)	6,231.37	21.86	47,999.61	45.54	54,111.66	25.94
เฉลี่ย (บาท/ไร่)	(15.24)	-	2,884.89	-	8,955.15	-	3,525.19	-
เฉลี่ย (บาท/กก.)	(7.59)	-	1.38	-	5.12	-	1.83	-
รายได้สุทธิเหนือต้นทุนที่เป็นเงินสด	32,234.87	43.18	14,580.89	51.14	74,149.16	70.35	120,964.92	58.00
เฉลี่ย (บาท/ไร่)	4,116.84	-	6,750.41	-	13,883.80	-	7,880.45	-
เฉลี่ย (บาท/กก.)	2.05	-	3.23	-	7.91	-	4.08	-
กำไรสุทธิ (ขาดทุนสุทธิ)	(3,535.51)	(4.74)	5,288.98	18.55	45,661.07	43.32	47,414.54	22.73
เฉลี่ย (บาท/ไร่)	(451.53)	-	2,448.60	-	8,518.86	-	3,088.89	-
เฉลี่ย (บาท/กก.)	(0.22)	-	1.17	-	4.87	-	1.60	-

ที่มา: จากการสำรวจและการคำนวณ

ทัศนคติในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

แหล่งที่ใช้ในการกำหนดราคาผักปลอดภัยจากสารพิษ

จากการสำรวจ พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวิวัฒนา จะกำหนดราคาผักตามราคาตลาดซึ่งใช้ราคาตลาดสี่มุมเมืองเป็นเกณฑ์มากที่สุด จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาใช้ราคาตลาดบางกอกน้อย และปากคลองตลาดเป็นเกณฑ์ จำนวน 4 ราย และ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.67 และ 20.00 ตามลำดับ ส่วนการกำหนดราคาโดยใช้ราคาตลาดไทเป็นเกณฑ์มีน้อยที่สุด จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.67 เหตุผลที่เกษตรกรกำหนดราคาผักโดยใช้ราคาตลาดสี่มุมเมืองเป็นเกณฑ์ในการกำหนดราคาผักมากที่สุด เพราะเวลาเช้าเกษตรกรสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องราคาผักที่ตลาดสี่มุมเมืองจากสื่อจำพวกวิทยุและโทรทัศน์ ทำให้เกิดการสื่อสารข้อมูลข่าวสารเรื่องราคาผักภายในกลุ่มอย่างถูกต้องรวดเร็วและทั่วถึง นอกจากนี้เกษตรกรผู้ปลูกผักบางรายยังทำหน้าที่เป็นผู้รวบรวมเพื่อนำผักไปขายที่ตลาดสี่มุมเมืองบ่อยครั้ง ทำให้รู้ราคาผักแต่ละวันเป็นอย่างดี จึงนำมาบอกให้สมาชิกรายอื่นในกลุ่มได้รู้อย่างถูกต้องรวดเร็ว และทั่วถึงเช่นกัน ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา เรื่องนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกผักสามารถใช้เป็นแหล่งข่าวสารเพื่อสำรวจราคาผักปลอดภัยจากสารพิษ แต่ละชนิดที่เกษตรกรต้องการขายตามตลาด เพื่อป้องกันการถูกกดราคาผักจากผู้รวบรวมที่มารับซื้อผักของเกษตรกร (ตารางที่ 14)

ปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดวันตัดผัก

ในรอบปีการผลิต 2546/2547 เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวิวัฒนา จะกำหนดวันตัดผักสำหรับเตรียมเก็บเกี่ยวผลผลิตผักเพื่อขาย โดยพิจารณาปัจจัยเรื่อง ขนาดผักและอายุผักมากที่สุด จำนวนอย่างละ 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 80.00 ส่วนที่เหลือเกษตรกรจะคำนึงถึงปัจจัยเรื่อง ราคาผักและเทศกาล จำนวนอย่างละ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.00 เหตุผลที่เกษตรกรกำหนดวันตัดผักโดยพิจารณาปัจจัยเรื่อง ขนาดผัก และอายุผักมากที่สุด เพราะเมื่อผักมีขนาดและอายุที่เหมาะสมสำหรับตัดผักเพื่อขายแต่เกษตรกรไม่ยอมตัดผักเพื่อขาย จะทำให้ผักที่ปลูกไว้ไม่ได้น้ำหนัก ลำต้นไม่สวย มีโอกาสเสี่ยงต่อการเน่าเสีย หักได้ง่าย ซึ่งจะทำให้เกษตรกรเสียต้นทุนการผลิตแบบไม่คุ้มค่า ดังนั้น เมื่อผักมีขนาดและอายุที่เหมาะสม สำหรับตัดผักไม่ว่าปัจจัยอื่นๆ จะมีผลต่อการกำหนดวันตัดผักหรือไม่ก็ตาม เกษตรกรจำเป็นต้องตัดผักทันที ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาเรื่องนี้ คือ เกษตรกรสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษหลักทั้งสาม

ชนิด ได้แก่ ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม โดยเกษตรกรสามารถผลิตผักที่มีขนาดและอายุเหมาะสมสำหรับตัดผักเพื่อขายได้ทันต่อไป (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 14 แหล่งที่ใช้ในการกำหนดราคาผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547

รายการ	ราย	ร้อยละ
ตลาดสี่มุมเมือง	9	60.00
ตลาดบางกอกน้อย	4	26.67
ปากคลองตลาด	3	20.00
ตลาดไท	1	6.67

หมายเหตุ: เกษตรกรใช้แหล่งในการกำหนดราคาผักปลอดภัยจากสารพิษตามตารางที่ 14 มากกว่า 1 แหล่ง จำนวน 2 ราย

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 15 ปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดวันตัดผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547

รายการ	ราย	ร้อยละ
ขนาดผัก	12	80.00
อายุผัก	12	80.00
ราคาผัก	3	20.00
เทศกาล	3	20.00

หมายเหตุ: เกษตรกรใช้ปัจจัยในการกำหนดวันตัดผักปลอดภัยจากสารพิษตามตารางที่ 15 มากกว่า 1 ปัจจัย จำนวน 11 ราย

ที่มา: จากการสำรวจ

ปัจจัยที่ใช้การพิจารณาตัดสินใจปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

จากการสำรวจ พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนาจะพิจารณาตัดสินใจปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ โดยพิจารณาปัจจัยเรื่องราคาผักมากที่สุด จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาจะพิจารณาปัจจัยเรื่อง เทศกาล และการปลูกผักแบบหมุนเวียน ซึ่งมีจำนวน อย่างละ 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.00 ส่วนการพิจารณาปัจจัยเรื่อง ความพอใจและความต้องการตลาดมีน้อยที่สุด จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.67 ดังนั้น เหตุผลที่เกษตรกรพิจารณาปัจจัยเรื่อง ราคาผักเป็นปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ เพราะเกษตรกรแต่ละรายต้องการขายผักให้ได้ราคาที่สูง เพื่อสร้างรายได้และผลตอบแทนทางบวกจากการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษแต่ละชนิดทั้งผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม หรือ เรียกว่า พยายามสร้างความคุ้มค่าให้เกิดขึ้นในการลงทุนปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา เรื่องนี้ คือ เกษตรกรสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษหลักทั้งสามชนิด ได้แก่ ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม โดยเกษตรกรจะวางแผนผลิตผักที่ได้รับราคาสูงแต่ละเดือนในรอบปีการผลิต เพื่อสร้างรายได้และความคุ้มค่าในการผลิตให้เกิดขึ้นต่อไป (ตารางที่ 16)

ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

จากการสำรวจ พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ประสบปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษที่หลายปัญหา โดยเกษตรกรที่ประสบปัญหาและอุปสรรค ที่สำคัญที่สุด คือ แมลงระบาด มีจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาเป็นเรื่องเชื้อราในดินมี จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.67 และเรื่องปริมาณน้ำไม่เพียงพอ มีจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.00 ตามลำดับ ซึ่งปัญหาแมลงระบาด เกษตรกรแก้ไขปัญหานี้ โดยใช้สารกำจัดแมลงชนิดพ่นที่ใบหรือต้นผัก และจะหยุดฉีดพ่นก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิตผัก 10 วัน เพื่อให้ผักนั้นปลอดภัยจากสารพิษ สำหรับปัญหาเชื้อราในดิน เกษตรกรก็แก้ปัญหานี้โดยใส่ปูนขาวในขั้นตอนการเตรียมดินเพื่อปลูกผัก โดยโรยบนร่องปลูกผัก และปัญหาปริมาณน้ำไม่เพียงพอ เกษตรกรแก้ไข โดย จัดหาแหล่งน้ำบริเวณข้างเคียง แล้วใช้เครื่องปั๊ม / สูบน้ำมาใช้ปลูกผัก หรือเกษตรกรอาจติดต่อกับนักวิชาการเกษตรในพื้นที่เพื่อช่วยแก้ปัญหานี้ (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 16 ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาตัดสินใจปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูก
ผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547

รายการ	ราย	ร้อยละ
ราคาผัก	9	60.00
เทศกาล	6	40.00
การปลูกผักแบบหมุนเวียน	6	40.00
ข้อมูลข่าวสาร	2	13.33
ความพอใจ	1	6.67
ความต้องการของตลาด	1	6.67

หมายเหตุ: เกษตรกรใช้ปัจจัยในการพิจารณาตัดสินใจปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษตามตารางที่ 16
มากกว่า 1 ปัจจัย จำนวน 8 ราย

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 17 ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกผัก
ปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547

รายการ	ราย	ร้อยละ
แมลงระบาด	10	66.67
เชื้อราในดิน	7	46.67
ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ	6	40.00
ดินเสื่อมสภาพ	2	13.33
เมล็ดพันธุ์กลายพันธุ์	1	6.67
นกกินเมล็ดพันธุ์ที่หว่าน	1	6.67
คุณภาพน้ำ	1	6.67

หมายเหตุ: เกษตรกรมีปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษตามตารางที่ 17
มากกว่า 1 ปัญหา จำนวน 10 ราย

ที่มา: จากการสำรวจ

การตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษ

การขายผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกร

จากการสำรวจ พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา สามารถขายผักได้วิธีเดียว คือ เกษตรกรขายผักปลอดภัยจากสารพิษให้ผู้รวบรวมทั้งหมด (ตารางที่ 18)

เกษตรกรทั้ง 15 ราย จะขายผักปลอดภัยจากสารพิษให้ผู้รวบรวมที่รับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษทั้งหมด โดยแบ่งเป็น ขายผักให้ผู้รวบรวมขาประจำ ซึ่งมีลักษณะเป็นผู้มาติดต่อซื้อขายผักปลอดภัยจากสารพิษกันมานาน เป็นญาติ หรือคนรู้จักที่สนิท จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.67 ของเกษตรกรที่สำรวจ และขายผักให้ผู้รวบรวมขาจร (ไม่ประจำ) ซึ่งมีลักษณะเป็นผู้มาติดต่อซื้อขายผักปลอดภัยจากสารพิษกับเกษตรกรเป็นครั้งคราว โดยติดต่อผ่านเจ้าหน้าที่การเกษตรในพื้นที่ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.33 ของเกษตรกรที่สำรวจ สำหรับด้านการชำระเงินค่าผักปลอดภัยจากพิษของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรได้รับการชำระเป็นเงินเชื่อ จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.33 ระยะเวลาที่เชื่อเฉลี่ยต่อราย เท่ากับ 2.00 วัน วิธีการชำระด้วยเงินเชื่อนี้ เกษตรกรจะใช้กับผู้รวบรวมขาประจำเพราะถือว่าติดต่อซื้อขายกันมานาน เป็นญาติ หรือคนรู้จักที่สนิทกัน และเกษตรกรได้รับการชำระเป็นเงินสด จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.67 วิธีการชำระด้วยเงินสดนี้ เกษตรกรจะใช้กับผู้รวบรวมขาจร (ไม่ประจำ) เพราะถือว่าติดต่อซื้อขายกันเป็นครั้งคราวเท่านั้น วิธีการขายผักปลอดภัยจากสารพิษ เกษตรกรจะบรรจุผักใส่ถุงขนาด 5 กิโลกรัม หรือขนาด 10 กิโลกรัม ตามที่ผู้รวบรวมเตรียมไว้ให้ เพื่อรอผู้รวบรวมมารับซื้อผัก และนำรถมาขนไปขายตามตลาด (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 การขายผักปลอดภัยจากสารพิษและการชำระเงินค่าผักปลอดภัยจากสารพิษของ
เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
วิธีการขายผัก		
เกษตรกรขายผักให้ผู้รวบรวมทั้งหมด (ราย)	15	100.00
ขายให้ผู้รวบรวมขาประจำ	13	86.67
ขายให้ผู้รวบรวมขาจร	2	13.33
การชำระเงินค่าผัก (ราย)		
ชำระด้วยเงินสด	8	53.33
ชำระด้วยเงินสด	7	46.67
ระยะเวลาขายเชื่อเฉลี่ยต่อราย (วัน)	2.00	-

ที่มา: จากการสำรวจ

การวิเคราะห์ต้นทุนจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้รวบรวม

ต้นทุนจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้รวบรวม

ผลการศึกษา พบว่า ต้นทุนทั้งหมดจากการขายมีค่าเท่ากับ 1,315.00 บาทต่อครั้ง ซึ่งเป็น
ต้นทุนผันแปรทั้งหมด (ตารางที่ 19)

1. ต้นทุนผันแปร ประกอบด้วย

1.1 ค่าน้ำมัน สำหรับเติมให้รถกระบะไว้ใช้เป็นพาหนะในการขนผักไปขายเฉลี่ยต่อ
ครั้ง เท่ากับ 460.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.98 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2 ค่าแรงงาน สำหรับจ้างเงินส่งผักให้ผู้ซื้อที่ตลาดเฉลี่ยต่อครั้ง เท่ากับ 270.00 บาท
คิดเป็นร้อยละ 20.53 ของต้นทุนทั้งหมด

1.3 ค่าถุงพลาสติกบรรจุผัก สำหรับใช้บรรจุผักไปขายที่ตลาดเฉลี่ยต่อครั้ง เท่ากับ
235.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.87 ของต้นทุนทั้งหมด

1.4 ค่าเช่าสถานที่ขาย สำหรับนำผักไปขายที่ตลาดเฉลี่ยต่อครั้ง เท่ากับ 200.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.21 ของต้นทุนทั้งหมด

1.5 ค่าอาหารเฉลี่ยต่อครั้ง เท่ากับ 150.00 บาท บาท คิดเป็นร้อยละ 11.41 ของต้นทุนทั้งหมด

ดังนั้น จากการวิเคราะห์ต้นทุนจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้รวบรวม จะเห็นว่าค่าน้ำมันจะมีต้นทุนสูงมากที่สุด เพราะผู้รวบรวมต้องใช้รถกระบะเป็นพาหนะในการไปรับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษจากเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทิววัฒนาและจากเกษตรกรแหล่งต่างๆ ซึ่งการขนผักไปขายตามตลาดต่างๆ ในแต่ละครั้ง ทำให้ผู้รวบรวมต้องเสียค่าน้ำมันในการขับรถเพื่อไปรับซื้อและขายผักเป็นจำนวนมากดังกล่าว

ตารางที่ 19 ค่าใช้จ่ายในการขายผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ยต่อครั้งของผู้รวบรวม เฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสด

(หน่วย: บาท)

รายการ	ผู้รวบรวม	
	บาท/ครั้ง	ร้อยละ
ต้นทุนผันแปร	1,315.00	100.00
ค่าน้ำมัน	460.00	34.98
ค่าแรงงาน	270.00	20.53
ค่าถุงพลาสติกบรรจุผัก	235.00	17.87
ค่าเช่าสถานที่ขาย	200.00	15.21
ค่าอาหาร	150.00	11.41
ต้นทุนทั้งหมด	1,315.00	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ และการคำนวณ

ปริมาณผลผลิต ราคา และรายได้จากการซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้รวบรวม

จากการสำรวจ พบว่า ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยที่ผู้รวบรวม ซื้อผักกวางตุ้ง ผักคะน้า ผักกาดหอม และผักบุ้งจีนจากเกษตรกรต่อครั้ง มีค่าเท่ากับ 1,000.00 1,350.00 350.00 และ 175.00 กิโลกรัม ตามลำดับ ราคาซื้อเฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.00 8.92 16.43 และ 12.50 บาท

ตามลำดับ และมีมูลค่าซื้อเท่ากับ 6,000.00 12,050.00 5,750.00 และ 2,187.50 บาท ตามลำดับ โดยมูลค่าซื้อเฉลี่ยต่อราย เท่ากับ 25,987.50 บาท (ตารางที่ 20)

ปริมาณผลผลิต ราคา และรายได้จากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้รวบรวม

จากการสำรวจ พบว่า ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยที่ผู้รวบรวม นำผักกวางตุ้ง ผักคะน้า ผักกาดหอม และผักบุ้งจีน ไปขายต่อครั้ง มีค่าเท่ากับ 1,000.00 1,350.00 350.00 และ 175.00 กิโลกรัม ตามลำดับ ราคาขายเฉลี่ยกิโลกรัมละ 9.25 11.92 21.43 และ 17.00 บาท ตามลำดับ และมีมูลค่าขายเท่ากับ 9,250.00 16,100.00 7,500.00 และ 2,975.00 บาท ตามลำดับ โดยมูลค่าขายต่อราย เท่ากับ 35,825.00 บาท (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ปริมาณผลผลิต ราคา และรายได้จากการซื้อขายผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ยต่อครั้งของผู้รวบรวม

(หน่วย: บาท)

รายการ	ผักกวางตุ้ง	ผักคะน้าเล็ก	ผักคะน้าใหญ่	รวมผักคะน้า	ผักกาดหอม	ผักบุ้งจีน
ปริมาณซื้อ (กก.)	1,000.00	300.00	1,050.00	1,350.00	350.00	175.00
ปริมาณขาย (กก.)	1,000.00	300.00	1,050.00	1,350.00	350.00	175.00
ราคาซื้อ (บาท/กก.)	6.00	8.83	8.95	8.92	16.43	12.50
มูลค่าซื้อ (บาท)	6,000.00	2,650.00	9,400.00	12,050.00	5,750.00	2,187.50
เฉลี่ย/ราย (บาท)			25,987.50			
ราคาขาย (บาท/กก.)	9.25	11.83	11.95	11.92	21.43	17.00
มูลค่าขาย (บาท)	9,250.00	3,550.00	12,550.00	16,100.00	7,500.00	2,975.00
เฉลี่ย/ราย (บาท)			35,825.00			

ที่มา: จากการสำรวจ และการคำนวณ

ผลตอบแทนจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้รวบรวม

ผลการศึกษา พบว่า ผู้รวบรวมมีรายได้ทั้งหมดจากการขายผักเฉลี่ยครั้งละ 35,825.00 บาท เมื่อหักต้นทุนการซื้อผักเฉลี่ยครั้งละ 25,987.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 72.54 จึงได้รับกำไรรวมเฉลี่ยครั้งละ 9,837.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.46 ของรายได้ทั้งหมด เมื่อหักต้นทุนทั้งหมดจากการขายผักเฉลี่ยครั้งละ 1,315.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.67 จึงได้รับรายได้สุทธิเฉลี่ยครั้งละ 8,522.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.79 และส่วนเหลือจากการตลาดในการขายผักเฉลี่ยครั้งละ 9,837.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.46 (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ผลตอบแทนจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ยต่อครั้งของผู้รวบรวม

(หน่วย: บาท)

รายการ	บาท	ร้อยละ
รายได้ทั้งหมดจากการขายผัก	35,825.00	100.00
หัก ต้นทุนการซื้อผัก	25,987.50	72.54
กำไรรวม (ส่วนเหลือการตลาด)	9,837.50	27.46
หัก ต้นทุนทั้งหมดในการขายผัก	1,315.00	3.67
รายได้สุทธิ	8,522.50	23.79

ที่มา: จากการสำรวจ และการคำนวณ

ปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษ

ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มเกษตรกร

จากการสำรวจ พบว่า ในรอบปีการผลิต 2546/2547 เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ประสบปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษที่สำคัญที่สุด คือ ผักราคาถูก มีจำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.33 รองลงมาเป็นเรื่องผู้รวบรวมการกดราคาผัก มีจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.67 และเรื่องตลาดรองรับผลผลิตมีไม่เพียงพอ สำหรับน้อยที่สุด มีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.67 ซึ่งปัญหาผักราคาถูกเกษตรกรแก้ไขโดยวางแผนการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษใหม่ เพื่อให้ได้รับผลกำไรในเดือนที่ขายได้ราคาดี สำหรับปัญหาผู้รวบรวมกดราคาผักเกษตรกรก็แก้ไขโดย พยายามสำรวจ แหล่งข่าวสารด้านราคาผักจากตลาดที่ขายผักหลายๆ แหล่ง เพื่อป้องกันการถูกกดราคาผัก และปัญหาตลาดรองรับผลผลิตมีไม่เพียงพอเกษตรกรแก้ไขโดยติดต่อนักวิชาการการเกษตรในพื้นที่ให้ช่วยติดต่อจัดหาแหล่งขายผักแห่งใหม่เพื่อรองรับผลผลิตให้เพียงพอ (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูก
ผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ในรอบปีการผลิต 2546/2547

รายการ	ราย	ร้อยละ
ผักราคาถูก	14	93.33
ผู้รวบรวมกดราคาผัก	7	46.67
ตลาดรองรับผลผลิตมีไม่เพียงพอ	1	6.67

หมายเหตุ: เกษตรกรมีปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษตามตารางที่ 22
มากกว่า 1 ปัญหา จำนวน 8 ราย

ที่มา: จากการสำรวจ

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ได้ศึกษาขั้นตอนการผลิตและการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษ วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษหลักแต่ละชนิด คือ ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม ในรอบปีการผลิต มิถุนายน 2546 ถึง พฤษภาคม 2547 ของเกษตรกร ผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา ภายในพื้นที่เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 ราย ซึ่งเป็นเกษตรกรที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพผลผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษจากกรมส่งเสริมการเกษตร และเป็นผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษหลักทั้ง 3 ชนิด เหมือนกัน คือ ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักกาดหอม และการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้รวบรวมที่รับซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษจากเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ เขตทวีวัฒนา จำนวน 2 ราย ที่เป็นขาประจำ

ผลการศึกษา สภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเขตทวีวัฒนา พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 45.60 ปี มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ชั้น ป.4 – ป.6 ร้อยละ 93.33 มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ยฟาร์มละ 4.33 ราย มีสมาชิกที่ทำงานในสวนผักเฉลี่ยฟาร์มละ 1.80 ราย มีประสบการณ์ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ย 1.27 ปี มีเนื้อที่ที่ถือครองเฉลี่ยฟาร์มละ 3.84 ไร่ เป็นที่ได้ทำฟรีเฉลี่ยฟาร์มละ 0.51 ไร่ เป็นที่เช่าเฉลี่ยฟาร์มละ 3.33 ไร่ ค่าเช่าที่ดินเฉลี่ยต่อปีฟาร์มละ 8,590.00 บาท เกษตรกรใช้ที่ดินเป็นเนื้อที่เพาะปลูกเฉลี่ยฟาร์มละ 3.29 ไร่ โดยเนื้อที่ปลูกผักกวางตุ้งเฉลี่ยฟาร์มละ 7.83 ไร่ต่อปี ผักคะน้าเฉลี่ยฟาร์มละ 2.16 ไร่ต่อปี ผักกาดหอมเฉลี่ยฟาร์มละ 5.36 ไร่ต่อปี มีมูลค่าทรัพย์สินที่ใช้ในการปลูกผักรวมเฉลี่ยฟาร์มละ 32,678.32 บาท ส่วนภาวะหนี้สินและแหล่งเงินเชื่อของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรใช้เงินทุนของตนเองปลูกผัก คิดเป็นร้อยละ 26.67 ส่วนที่เหลือร้อยละ 73.33 กู้ยืมเงินลงมาทุน โดยกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.00

ผลการศึกษา สภาพทั่วไปของผู้รวบรวม พบว่า ผู้รวบรวมเป็นเพศชาย 1 ราย เพศหญิง 1 ราย คนหนึ่งจบการศึกษาภาคบังคับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และอีกคนจบระดับปริญญาโท ครอบครัวมีจำนวนสมาชิก 3.00 ราย มีประสบการณ์ซื้อขายผักเฉลี่ย 16.00 ปี และมีประสบการณ์ซื้อขายผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ย 4.50 ปี

ผลการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตผักกวางตุ้ง พบว่า ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยฟาร์มละ 78,182.83 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 9,985.03 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.95 บาท แบ่งเป็นต้นทุนผันแปรเฉลี่ยฟาร์มละ 74,766.64 บาท และต้นทุนที่เฉลี่ยฟาร์มละ 3,416.19 บาท ปริมาณผลผลิตผักกวางตุ้งเฉลี่ยต่อฟาร์ม เท่ากับ 15,723.33 กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยทั้งปีที่ได้รับ คือ 4.75 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรได้รับรายรายได้เฉลี่ยต่อฟาร์ม 74,647.32 บาท จึงขาดทุนสุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ 3,535.51 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 451.53 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 0.22 บาท

ผลการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตผักคะน้า พบว่า ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยฟาร์มละ 23,220.35 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 10,750.16 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 5.14 บาท แบ่งเป็นต้นทุนผันแปรเฉลี่ยฟาร์มละ 22,277.96 บาท และต้นทุนคงที่เฉลี่ยฟาร์มละ 942.39 บาท ปริมาณผลผลิตผักคะน้าเฉลี่ยต่อฟาร์มเท่ากับ 4,517.34 กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยทั้งปีที่ได้รับคือ 6.31 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรได้รับรายได้เฉลี่ยต่อฟาร์ม 28,509.33 บาท จึงได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ 5,288.98 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 2,448.60 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.17 บาท

ผลการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตผักกาดหอม พบว่า ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยฟาร์มละ 59,738.60 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 11,145.26 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.37 บาท แบ่งเป็นต้นทุนผันแปรเฉลี่ยฟาร์มละ 57,400.06 บาท และต้นทุนคงที่เฉลี่ยฟาร์มละ 2,338.54 บาท ปริมาณผลผลิตผักกาดหอมเฉลี่ยต่อฟาร์มเท่ากับ 9,378.73 กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยทั้งปีที่ได้รับ คือ 11.24 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรได้รับรายรายได้เฉลี่ยต่อฟาร์ม 105,399.67 บาท จึงได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ 45,661.07 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 8,518.86 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.87 บาท

ผลการศึกษา ทักษะคิดในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรใช้ราคาผักตลาดสี่มุมเมืองเป็นเกณฑ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.00 เพราะเกษตรกรสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องราคาผักได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว และทั่วถึง สำหรับการกำหนดวันตัดผักเกษตรกรจะใช้ปัจจัยเรื่องขนาดผักและอายุผักมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 80.00 ส่วนปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณา

ตัดสินใจปลูกผัก เกษตรกรจะพิจารณาเรื่องราคาผัก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.00 เพราะเกษตรกรต้องการขายผักให้ได้ราคาสูง เพื่อสร้างรายได้และสร้างความคุ้มค่าให้เกิดขึ้น ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษที่สำคัญคือ แมลงระบาด คิดเป็นร้อยละ 66.67

ผลการศึกษา การตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกร พบว่า ขายผักได้วิธีเดียว คือ ขายผักให้ผู้รวบรวมทั้งหมด ซึ่งร้อยละ 86.67 ขายให้ผู้รวบรวมขายประจำด้วยเงินเชื่อ ส่วนที่เหลือร้อยละ 13.33 จะขายให้ผู้รวบรวมขายจร (ไม่ประจำ) ซึ่งเป็นผู้มาติดต่อซื้อขายกับเกษตรกรเป็นครั้งคราว โดยติดต่อผ่านทางเจ้าหน้าที่การเกษตรในพื้นที่ด้วยเงินสด โดยเกษตรกรจะบรรจุผักใส่ถุงที่ผู้รวบรวมเอามาให้

ผลการวิเคราะห์ ต้นทุนจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้รวบรวม พบว่า มีต้นทุนที่เป็นเงินสดทั้งหมดเฉลี่ยครั้งละ 1,315.00 บาท ประกอบด้วย ค่าน้ำมัน ค่าถุงพลาสติกบรรจุผัก ค่าเช่าสถานที่ขาย และค่าอาหาร โดยค่าผัก 4 ชนิด คือ ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า ผักกาดหอม และผักบุ้งจีน เฉลี่ยครั้งละ 2,875.00 กิโลกรัม มูลค่าซื้อผักเฉลี่ยครั้งละ 25,987.50 บาท และมูลค่าขายผักเฉลี่ยครั้งละ 35,825.00 บาท จึงได้รับกำไรรวมเฉลี่ยครั้งละ 9,837.50 บาท เมื่อหักต้นทุนทั้งหมดในการขายผักเฉลี่ยครั้งละ 1,315.00 บาท จึงได้รับรายได้สุทธิเฉลี่ยครั้งละ 8,522.50 บาท และมีส่วนเหลือการตลาดในการขายผักเฉลี่ยครั้งละ 9,837.50 บาท

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ได้มีข้อเสนอแนะสำหรับเกษตรกรดังนี้

1) เกษตรกรควรวางแผนการผลิตผักกวางตุ้งในรอบปีการผลิตใหม่ จากการศึกษา พบว่าเกษตรกรขาดทุนสุทธิ โดยเฉพาะช่วงฤดูฝน เดือนกรกฎาคม และเดือนสิงหาคม ช่วงฤดูหนาว เดือนพฤศจิกายนและเดือนมกราคม ช่วงฤดูร้อนเดือนมีนาคม เดือนเมษายน และเดือนพฤษภาคม เกษตรกรควรเปลี่ยนไปปลูกผักกาดหอม เพราะเป็นผักที่ให้กำไรสุทธิสูงสุด

2) เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่ม จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรยังขาดการรวมกลุ่มเพื่อการวางแผนการผลิตและการตลาดร่วมกัน เพื่อที่จะได้มีอำนาจในการต่อรองราคา และการตลาดรองรับที่แน่นอน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กมล เลิศรัตน์, อรสา ดิสถาพร, สุชีลา เตชะวงศ์เสถียร และวีระ ภาคอุทัย. สิงหาคม 2544. รายงานการประมวลองค์ความรู้เรื่องผักในประเทศไทย : สถานภาพของการผลิต การตลาดและการวิจัย. สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย: กรุงเทพฯ.
- กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2545. เอกสารวิชาการเผยแพร่เรื่องการผลิตพืช อินทรีย์. กรุงเทพฯ.
- กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2546. เอกสารวิชาการเผยแพร่เรื่อง มหกรรมพืชอาหารปลอดภัยนำไทยสู่ครัวโลก 17-21 กันยายน 2546. กรุงเทพฯ.
- กลุ่มพืชผัก กองส่งเสริมพืชสวน กรมส่งเสริมการเกษตร. 2544. ข้อมูลพื้นที่ปลูกและกลุ่ม เกษตรกร ผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ. กรุงเทพฯ, หน้า 1-5.
- กลุ่มพืชผัก กองส่งเสริมพืชสวน กรมส่งเสริมการเกษตร. กรกฎาคม 2545. เกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) สำหรับการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ. กรุงเทพฯ, หน้า 1.
- กลุ่มส่งเสริมการผลิตผัก ส่วนส่งเสริมการผลิตผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ สมุนไพร สำนักส่งเสริมและ จัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร. 2546. โครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัย จากสารพิษ ปี 2545. กรุงเทพฯ.
- จรินทร์ เทศวานิช. 2543. เอกสารการสอนชุดวิชาการตลาดและนโยบายการเกษตร หน่วยที่ 1-8. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บุญชู โรจนเสถียร. 2546. บุญชูทิ้งทางเกษตรไทยไปสู่ครัวโลก. สำนักพิมพ์บ้านฉัน: กรุงเทพฯ, หน้า 289-290.
- ปวีณา สำเร็จ. 2544. การวิเคราะห์ทางการเงินในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรใน โครงการและนอกโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลกระบี่น้อย จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร. 2546. **การปรับตัวของภาคเกษตรไทยสู่ความ**

ปลอดภัยด้านอาหาร. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ นิสิตปริญญาโท
เศรษฐศาสตร์เกษตรภาคพิเศษรุ่นที่ 6 คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
หน้า 1 และ 53.

สมคิด ทักษิณวิสุทธิ. 2531. **หลักการตลาดสินค้าเกษตร.** กรุงเทพมหานคร. ภาควิชา
เศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

_____. 2546. **หลักการตลาดสินค้าเกษตร.** กรุงเทพมหานคร. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร และ
ทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมศักดิ์ เพียบพร้อม. 2531. **การจัดการฟาร์มประยุกต์.** ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและ
ทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ

สรวุฒิ ผดุงชม. 2542. **ต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตผักโดยใช้สารเคมีและผักปลอด
สารเคมีในมุ้งตาข่ายในล่อนในจังหวัดนครปฐม.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุเทพ นิมสาय. 2546. **การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษเพื่อ
การค้า.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวรรณี ศิริสังวัฒน์. 2542. **การวิเคราะห์ธุรกิจผักปลอดภัยจากสารพิษ.** การศึกษาค้นคว้าด้วย
ตนเองบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานเขตทวีวัฒนา. 2547. **ข้อมูลทางกายภาพ.** (online). แหล่งที่มา :
www.thaitambon.com/tambon/ttambon.asp? ID=101906

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชุดที่.....ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย, นาง, นางสาว).....
บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....หมู่บ้าน.....
ตำบล.....อำเภอ ทวีวัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร
อายุ.....ปี การศึกษา.....วันที่สัมภาษณ์.....
เบอร์โทรศัพท์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกร

- 1.1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน
ทำงานได้เต็มที่.....คน ทำงานได้เป็นครั้งคราว.....คน ทำงานไม่ได้.....คน
ทำงานในสวนผัก.....คน ทำงานอื่นๆ.....คน
รายได้สุทธิจากการทำงานอื่น เดือนละประมาณ.....บาท
- 1.2 อาชีพหลัก.....รายได้.....บาท/ปี
อาชีพรอง 1.....รายได้.....บาท/ปี
2.....รายได้.....บาท/ปี
- 1.3 การถือครองและการใช้ที่ดิน ในรอบปีการผลิต มิถุนายน 2546 – พฤษภาคม 2547
ท่านมีที่ดินถือครอง.....แปลง เนื้อที่ทั้งหมด.....ไร่.....งาน.....ตารางวา
เป็นของตนเอง.....ไร่ ได้ทำฟรี.....ไร่ เช่า.....ไร่ ค่าเช่าปีละ.....บาท
ภาษีที่ดินปีละ.....บาท การใช้ที่ดิน เป็นที่บ้าน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา
สภาพบริเวณของที่ดิน ครอบงำเรียบร้อยแล้ว ไม่ได้ครอบงำ ค่าครอบงำ.....บาท
คันดิน (กว้าง, ยาว).....วา คันดินใช้ประโยชน์.....
ร่องน้ำ (กว้าง, ยาว, ลึก).....วา ร่องน้ำใช้ประโยชน์.....
ช่วงน้ำหลากสภาพแปลงผักของท่าน น้ำท่วม ท่วม.....วัน น้ำไม่ท่วม
พื้นที่ปลูกผักของท่านมี.....ร่อง

ร่องที่										
กว้าง, ยาว (วา)										
พืชที่ปลูกในเดือน										
7 มิ.ย.										
8 ก.ค.										
9 ส.ค.										
10 ก.ย.										
11 ต.ค.										
12 พ.ย.										
1 ธ.ค.										
2 ม.ค.										
3 ก.พ.										
4 มี.ค.										
5 เม.ย.										
6 พ.ค.										

ตอนที่ 4 รายได้จากการขายผักในรอบปี

4.1 รายได้จากการขายผัก

รายการ	ร่องที่.....				ร่องที่.....			
	ช่วงเดือนที่ปลูก	ผลผลิต (กก.)	ราคา (บาท / กก.)	มูลค่า (บาท / กก.)	ช่วงเดือนที่ปลูก	ผลผลิต (กก.)	ราคา (บาท / กก.)	มูลค่า (บาท / กก.)
ผัก.....								

4.2 ค่าใช้จ่ายในการขายผักแต่ละชนิดในรอบปี

ชนิดผัก	รายการ	(บาท)
ผัก.....		
ผัก.....		
ผัก.....		
ผัก.....		

4.3 วิธีการขายผัก

หลังจากขั้นตอนตัดผักแล้ว ท่านเตรียมผักอย่างไร

ผักวางตั้ง.....

ผักคะน้า.....

ผักกาดหอม.....

ผู้ซื้อเป็นใคร.....มีจำนวน.....ราย

เป็นเจ้าของประจำหรือไม่ ประจำ ไม่ประจำ

เนื่องจาก.....

ผู้ซื้อนำผักไปขายที่ใด.....

.....

ให้กับใคร.....

.....

การกำหนดราคาผักเป็นอย่างไร.....

.....

.....

การกำหนดวันตัดผักเป็นอย่างไร.....

.....

.....

สถานที่ส่งมอบ.....

.....

ภาชนะบรรจุ.....

.....

ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง.....

.....

.....

วิธีการขาย ขายโดยวิธีใด เงินสด เงินเชื่อ เชื้อ.....วัน

ท่านคิดว่ามีวิธีการขายอื่นที่ดีกว่าที่เป็นอยู่หรือไม่

ไม่มี เพราะ.....

มี คือ.....

ทำได้หรือไม่ ได้ ทำไมไม่ทำ.....

ทำไม่ได้ เพราะ.....

ตอนที่ 5 สภาวะหนี้สินของเกษตรกร ในรอบปีการผลิต มิถุนายน 2546 – พฤษภาคม 2547

มี

ไม่มี

แหล่งเงินทุน	* วัตถุประสงค์ในการกู้	จำนวนเงินกู้ (บาท)	ร้อยละต่อปี	ระยะเวลากู้เงิน (ปี)	ดอกเบี้ยต่อปี (บาท)	หลักประกัน
กลุ่มเกษตรกรฝึก						
ปลอดภัยจากสารพิษ
ช.ก.ส.
ธนาคารพาณิชย์
สหกรณ์การเกษตร
พ่อค้า
ญาติพี่น้อง
อื่นๆ ระบุ.....
รวม

* วัตถุประสงค์ในการกู้

เพื่อการปลูก = 1

เพื่อการเกษตรอื่นๆ ระบุ..... = 4

เพื่อการบริโภค = 2

อื่นๆ ระบุ..... = 5

เพื่อชำระหนี้สิน = 3

ตอนที่ 6 ทักษะของผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

6.1 การตัดสินใจปลูกผักชนิดใด ในเวลาใด พิจารณาจากอะไร.....

6.2 ปัญหาและการแก้ปัญหาในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

ชนิดของปัญหา	วิธีการแก้ปัญหา
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6.3 ปัญหาและการแก้ปัญหาด้านการตลาดผักปลอดภัยจากสารพิษ

ชนิดของปัญหา	วิธีการแก้ปัญหา
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

แบบสอบถาม

คนกลางที่รับซื้อผลผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชุดที่.....ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย, นาง, นางสาว).....
บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....หมู่บ้าน.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัดกรุงเทพมหานคร
อายุ.....ปี การศึกษา.....วันที่สัมภาษณ์.....
เบอร์โทรศัพท์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้รับซื้อผักจากกลุ่มเกษตรกรผักปลอดภัยจากสารพิษทวีวัฒนา

1.1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน
ท่านซื้อขายผักมาแล้ว.....ปี เริ่มซื้อขายผักปลอดภัยจากสารพิษมาได้.....ปี
ท่านทราบไหมว่าผู้รับซื้อที่ร่วมซื้อผักแบบเดียวกับท่านมี.....คน แยกกันซื้อ.....คน

1.2 ท่านทราบไหมว่าผู้ที่เข้ามารับซื้อผักของกลุ่มนี้มี.....คน
การจะเข้าไปซื้อผักกับชาวสวนได้นั้น ท่านคิดว่าขึ้นอยู่กับอะไร.....
.....
.....

ท่านเป็นเจ้าของประจำหรือไม่

เป็น เนื่องจาก

ไม่เป็น เนื่องจาก.....

1.3 ธุรกิจการจำหน่ายผักปลอดภัยจากสารพิษของท่านมีลักษณะอย่างไร

ธุรกิจส่วนตัว

นิติบุคคล

ห้างหุ้นส่วน

บริษัท

อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 การจัดหาผักปลอดภัยจากสารพิษ

- 2.1 ท่านซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษจากใคร
☐ เกษตรกรโดยตรง	☐ มี	☐ ไม่มี
☐ ตัวแทนของกลุ่มเกษตรกร	☐ มี	☐ ไม่มี
☐ ผู้รวบรวม	☐ มี	☐ ไม่มี
☐ อื่นๆ ระบุ.....	☐ มี	☐ ไม่มี

กรณีมีข้อตกลง ลักษณะของข้อตกลงที่มี คือ.....

.....

.....

.....

- 2.2 สถานที่ที่ท่านไปซื้อผักมีดังต่อไปนี้.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ปริมาณธุรกิจตามชนิด

ชนิดผัก	ปริมาณซื้อ / วัน (กก.)	ช่วงเดือนที่มีราคา			ราคา (บาท / กก.)		
		แพง	ปานกลาง	ถูก	แพง	ปานกลาง	ถูก
1. ผักกวางตุ้ง
2. ผักคะน้า
3. ผักกาดหอม
4. ผักอื่นๆ
รวม

ผักอื่นๆ ได้แก่.....

.....

2.4 ท่านกำหนดราคาในการรับซื้อผักอย่างไร.....

.....

.....

.....

วิธีการชำระเงินค่าผักที่ท่านซื้อ.....

.....

.....

ตอนที่ 3 การขายผัก

3.1 การจัดเตรียมผักของท่านก่อนขาย.....

.....

.....

3.2 ท่านนำผักไปขายที่ใดบ้าง.....

.....

.....

.....

ผู้ซื้อผักของท่านเป็นใคร (คิดเป็นร้อยละเท่าใดของทั้งหมด)

ผู้ค้าปลีก

ผู้บริโภค

อื่นๆ ระบุ.....

3.3 ราคาผักที่ขาย

ชนิดผัก	ราคาขายสูงกว่าราคาซื้อ (บาท / กก.)	ราคาขายต่ำกว่าขายปลีก (บาท / กก.)
1. ผักกวางตุ้ง
2. ผักคะน้า
3. ผักกาดหอม
4. ผักอื่นๆ
ค่าเฉลี่ย

3.4 ท่านขายผักด้วย เงินสด เงินเชื่อ เชื้อ.....วัน

3.5 ค่าใช้จ่ายในการขายผักเฉลี่ยวันละ.....บาท

ค่าขนส่ง.....บาท ค่าแรงงาน.....บาท

ค่าบรรจุภัณฑ์.....บาท อื่นๆ ระบุ.....

3.6 ท่านมีการตรวจสอบผักที่รับซื้อว่าปลอดภัยจากสารพิษหรือไม่

ไม่มีการตรวจสอบ

มีการตรวจสอบ ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบต่อวัน.....บาท

ตรวจสอบที่ใด.....

ตอนที่ 4 ทักษะของผู้ค้าผักต่อธุรกิจการค้าผัก

4.1 ผักที่ซื้อของท่านควรเป็นลักษณะเช่นใด

ปลอดภัยต่อผู้บริโภค

สวยเท่านั้นที่จะขายได้

อื่นๆ ระบุ.....

4.2 ปัญหาในการจัดซื้อผักของท่านมีอะไรบ้าง.....

.....

4.3 ปัญหาในการขายผักของท่านมีอะไรบ้าง.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นายธรรรงค์ จงมีไชย
วัน เดือน ปี ที่เกิด	30 ตุลาคม 2521
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	สังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักสังคมสงเคราะห์ ฝ่ายป้องกันการติดยาเสพติด กองป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด สำนัก อนามัย กรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	กองป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร